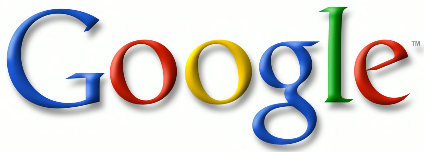
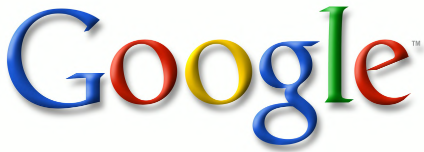

Indride og Sigrid

Fortælling
af
Jon Thordssön Thoroddsen

Indride og Sigrid

Fortælling
af
Jon Thordssön Thoroddsen

Indride og Sigrid.

Fortælling

af

Jon Thordssön Thoroddsen.

Oversat fra islandsk

af

Kr. Kålund.

Kjøbenhavn.

Wilhelm Priors Forlag.

1874.

Trykt hos J. Jørgensen & Co.

Forfatteren til efterfølgende Fortælling — der under titel af „piltur og stúlka“ ɔ: yngling og pige, udkom i året 1850 — Jon Thoróddsen døde 1868 som sysselmand i Borgefjords syssel. Han er en af Islands mere fremragende digtere fra den nyere tid og måske næst efter landets to ypperste digtere i dette århundrede, amtmand Bjarne Thorarensen og og Jonas Hallgrimsson, den mest yndede og læste. Af andre arbejder fra hans hånd haves en efter hans død udkommen digtsamling og desuden en anden större, men ufuldendt og endnu utrykt fortælling. Den her i oversættelse meddelte fortælling forekommer mig i og for sig at fortjene opmærksomhed som digterværk betragtet, men hovedgrunden for mig til at göre den tilgængelig for danske og overhovedet nordiske læsere var dog, at jeg anser den for at give en særdeles vellykket skildring, ualmindelig tro og omfattende, af den islandske befolkning i dens forskellige afskygninger, af dens tænkemåde, levevis og daglige vandel. Man får ved at læse denne et anskueligere billede såvel af landbostanden og livet på landet, som af købstadlivet og den studerende ungdoms liv for 30—40 år tilbage, end en udførlig beskrivelse vilde kunne give. Foruden den interesse, som de fleste nordboer føler

for Island, hvor så meget gammelt i sprog og tænkevis er bevaret, håber jeg, at særlig i Danmark følelsen af det utilbørlige i at kende så lidet, som tilfældet sædvanlig er, til en befolkning, med hvem vi nu i 500 år har været forenede, vil bidrage til, at den lille bog bliver modtagen med velvilje; dobbelt kært skulde det være mig, om den første af disse omstændigheder tillige kunde skaffe den læsere i Norge og Sverig.

Oversættelsen antager jeg, man i det hele taget vil finde tro, hist og her har jeg til nærmere forklaring måttet tilföje noter, eller optage forklaringer i teksten, stundom har jeg også måttet omskrive mindre stykker for at göre dem forståelige for folk, der ikke var bekendte med landet og dets ejendommeligheder; enkelte mindre stykker er udeladte.

En anden af de yngre islandske digtere, hr. adjunkt Stejngrim Thorsteinson, har vist mig den velvilje at oversætte de i fortællingen indeholdte digte, og ham skylder jeg altså, at jeg ser mig i stand til at forelægge dem for læserne i en værdig form.

Med hensyn til udtalen af de islandske person- og stedsnavne bedes bemærket, at tonen altid lægges på første stavelse.

F. t. Hjardarholt i Myra syssel d. 3dje Maj 1874.

Oversætteren.

I det østlige Island ligger en stor og smuk bygd, ret folkerig endnu, men langt flere gårde fandtes her dog i Side-Halls[1]) dage, og vide ser man nu kun spor til tomter, hvor sagaerne fortæller, at der har været vel byggede hövdingesæder. Her går syn for sagen, men om årsagen er derimod de lærde ikke enige: om de smukke bopæle ligger øde på grund af befolkningens udueligheld, som nogle mener, da dog landet end er lige så „yndigt og skönt“ som i gamle dage, da Nordmændene bosatte sig der, og da store strækninger endnu venter på opdyrkning, eller om man skal tilskrive havisen og tömmermanglen den aftagende befolkning, medens landet i det tiende og ellefte århundrede påstås at have været frit for havis og skovbevokset fra fjæld til fjære[2]); eller om begge årsager tilsammen har bevirket forandringen — er imidlertid spörgsmål, som vi vil lade stå hen for at vende os til noget helt andet.

Op fra bygden, som vi nys omtalte, strækker sig en stor og bred dal, som fortsætter sig i to mindre

[1]) En berömt hövding fra fristatens tid, som hørte hjemme i den sydøstlige dél af landet.

[2]) „Fjære“ er en norsk benævnelse for den del af strandbredden, som overskylles ved flodtid.

dale, som vi vil kalde Fagredalene. Øster-Fagredal er kratbevokset og bedækket med yppigt græs; græsgangene er her gode, men vinteren temlig hård. Dalen er aldeles lige og begrænset af lave fjælde, hvor lierne stråler græsgrönne om somren, og kun enkelte steder lader den nögne klippe træde frem; hist og her snor sig småbække og kløfter ned gennem fjældsidens afsatser. Midt gennem dalen løber en stor å med hvidligt, men stille jøkelvand. Den, som en klar sommermorgen står ved enden af dalen, når skyggerne flygte for den opgående sol, og ser ned gennem denne, vil vist greben af stedets skönhed føle kærligheden til fædrelandet og ønsket om at leve og dø her vågne med fornyet styrke i sit bryst.

I Østre-Fagredal ligger seks gårde, af hvilke de de to øverste hedder Indridehôl og Sigridartunge, disse ligger omtrent lige over for hinanden, hver på sin side af åen. Der var kun ringe samkvem mellem disse gårde, de havde hverken kirkesogn eller hrepp[1]) sammen. Der er kun få vadesteder over åen der i dalen; ved vintertid fryser den vel til i stærk kulde, men heller ikke det hjalp på samfærslen, da bønderne ikke var gode venner; hver holdt sig for sig og omgikkes mest sit sogns beboere. Der var dog ingen nabotvist mellem de to bønder, åen var et så klart og tydeligt grænseskel mellem jorderne, at der aldrig kunde opstå strid om græsning eller høslet, som ellers sædvanlig er anstødsstenen for det nabovenlige forhold på Island; men

---

[1]) Landkommune, en art fattigdistrikt; hreppstyreren, formanden i en sådan kommune, svarer omtrent til sognefoged i Danmark.

skæbnen havde villet det så, at bonden på Indridehol havde forstanderskabet i sin hrepp, og i Sigridartunge bode også en hreppstyrer. I kommunalsager er det nu selv for de bedste mænd ikke altid så let at undgå uenighed, og det er jo et gammelt ord, at fattigvæsenet sætter splid mellem hreppstyrerne, men ikke forliger dem, således gik det også her. I lang tid havde disse havde disse hreppstyrere vandret livets og hreppsforstanderskabets vej sammen i fred og enighed, indtil anstødsstenen kom i skikkelse af en gammel udlevet kælling. Ingen vidste med vished, hvor i verden hun var født, og selv erindrede hun ikke nöje, hvad hun havde hørt om den sag; nu begyndte man at ransage skrifterne, det vil sige kirkebøgerne i Sigridartungehrepp og Indrideholshrepp, men så blev først sagen aldeles forviklet. I Indrideholshrepps kirkebog fandt man et navn, det første bogstav lignede begyndelsesbogstavet i den gamle kones navn, men forresten var navnet udvisket og skrevet med afbleget islandsk lyngblæk, og det syntes dog bønderne i hreppen for galt at lade konen komme på fattigvæsenet dèr ifølge en så uklar angivelse. I Tungehrepps kirkebog var der et hul, der strakte sig over hundrede år, og hreppsmændene sagde, at efter kirkebogen at dömme var det lige så rimeligt, at hun ikke var forsørgelsesberettiget der i hreppen. Derpå skulde sysselmanden[1]) afgöre trætten, og hreppstyrerne tilskrev ham desangående. Sysselmanden trak sagen i langdrag, men således kunde det ikke gå, og hreppstyreren i Sigridartunge valgte da med hreppsmændenes hjælp at flytte den gamle

[1]) Herredsfogeden.

kone over i Indrideholshrepp. Hreppstyreren der satte sig straks i bevægelse, samlede folk og lod flytte hende tilbage over til Sigridartunge. Gården i Sigridartunge blev lukket, såsnart man så dem komme, og hreppstyreren forbød alle og enhver at driste sig til at lukke op. De ankommende lod konen blive tilbage udenfor gården, men denne åbnedes ikke, för en god stund efter at Holhreppsmændene var dragne bort. Dette var ved juletid, vejret var koldt, især for gamle folk, og den gamle kone rystede af kulde, da man kom ud til hende; Bjarne hreppstyrer sagde, at det var bedst at varme en tår mælk til hende, för man førte hende tilbage. „Ja flyt I mig nu, hvorhen I vil, börn!“ sagde hun, „men Gud forlade kongen, han sidder nu og drikker kaffe og brændevin og ved ikke, hvad her sker;“ dette var hendes sidste ord her i verden.

Det gik ikke disse hreppstyrere som Herodes og Pilatus fordum: langt fra at blive venner fra den dag af, at den gamle kone sendtes frem og tilbage imellem dem, skiltes de fra nu af ved et ulægeligt brud. De sås vel ofte ved offentlige forsamlinger og løftede på hatten for hinanden, men ikke som venskabstegn, kun af ærbødighed for embedet; de brevvekslede stundom om et og andet og talte ofte sammen og titulerede da hinanden „signor“ [1]) ved hverandet ord, men kun fordi

[1]) Medens Islænderne ellers i en forbavsende ringe grad har optaget fremmede ord i sproget, har de navnlig indtil den seneste tid benyttet sig af endel snurrige fremmede titulaturer; præsterne har alt længe haft hævd på titlen „sjera“ (ɔ: sir), i tiltale til hreppstyrere brugtes „signor“, og udenpå breve til bønder og tjænestekarle var „monsieur“ en sædvanlig titulatur, hvorimod „herre“,

at hver tænkte ved sig: „Er han ikke signor, da kan der også være tvivl om, om jeg er signor eller ikke.“

Hreppstyrekonerne kendte kun lidt til hinanden, men når lejlighed gaves, udspurgte de gensidig gæster og gennemrejsende folk, ingenlunde på grund af særlig interesse eller velvilje, men snarere af hovmod, idet ingen af dem vilde stå tilbage for den anden, da de dog var lige höjt på strå. Disse hreppstyrere var begge velstående mænd; hreppstyrer Jón ejede Indridehol, Sigridartunge var derimod kongsjord, dèr havde hreppstyrer Bjarne bôt, så længe han havde haft foden under eget bord; uagtet han ikke ejede jordegods, var han dog i besiddelse af betydeligt løsøre.

Jon på Hol havde én sön, som hed Indride, der ved denne fortællings begyndelse var ti år gammel. Indride var en smuk og velvoksen dreng, der overgik alle sine jævnaldrende i styrke, men hans moder sparede heller ikke på føden til ham; aldrig var der så knap tid på mælk på Hol, at Indride ikke skulde have sin pot af nymalket mælk, hvergang der malkedes, og dette gav ham marv i benene. Ivrig og virksom var han, hvad som det galdt, undtagen til at lære katechismusen, nu var han dog kommen så langt, at han kunde alle budene undtagen det sjette, som jo også falder de fleste vanskeligst. Indrides störste fornöjelse var at snitte og skære i træ, eller at passe sin faders får. Han var skarpsynet og hurtig tilbéns, og ingen var så dygtig som han til at vogte hjorden, ofte fandt han,

---

der nu begynder at bruges iflæng, var indskrænket til höjere stående og navnlig var og endnu er biskoppens sædvanlige titulatur.

hvad der savnedes, efter at de andre havde opgivet at søge. Selv ejede han ét brunbroget får, som han havde fået i tandgave, det var bedre end de fleste andre, fik hvert år to lam, og folk spåede Indride, at han i tiden vilde få held med sit kvæg. Nu var Botna[1]) bleven så gammel og affældig, at hun ikke længere kunde følge hjorden eller æde sig mæt i græs, ikke engang midt om somren; men af alderdom skulde det dø, det havde Indride lovet, derfor havde det nu fået plads i badstuen[2]) og blev flasket op som et barn, og kun når vejret var rigtig godt og mildt, førtes det udenfor huset.

Bjarne i Sigridartunge og hans kone Ingveld havde tre börn, én sön og to døtre; det ældste af börnene, Ragnhed, var gift med en bonde der i egnen; sönnen hed Orm, han skulde studere og var derfor kun om somren hjemme hos sin fader, men i privatskole om vinteren. Hans moder holdt meget af ham og vilde, at han skulde være præst; og neppe havde Orm lært så meget latin, at han kunde skrive én sætning ret, för hans moder begyndte at regne sammen høtold og tiende i de bedste kald, som hun kendte, og sammenligne dem indbyrdes for at vide, hvilket hendes Orm helst skulde søge. Det tredje og yngste barn hed Sigrid, det var hendes farmoders navn, og hun var også sin faders yndling, men moderen holdt ikke så meget af hende; hvad der var hende til anbefaling hos faderen, skadede hende hos moderen, og det var navnet og hendes lighed med sin farmoder. Ingveld sagde ofte ved sig selv, når

---

1) Navn på et får, der har hvid forkrop og brun bagkrop.
2) Familiens daglige opholds- og soveværelse.

hun så barnet: „Er det ikke, som om jeg så min svigermoder den satan lyslevende!“

Denne sommer var det bestemmelsen, at Indride fra Hol skulde have arbejdet med at samle malkefårene sammen hver morgen og vogte dem om dagen; græsningslandet fra Hol er oppe i dalen, men bøndernes fællesgræsgange, hvorhen beder og lam om somren drives, var øverst oppe i dalbunden. Fårene græssedes på Grönnebakkerne, og der sad Indride og vogtede dem, aldrig blev noget får borte for ham, men vanskeligere faldt det ham at vågne i rette tid om morgenen, og det var i førstningen ikke frit for, at hans fader stundom måtte vække ham noget ublidt; således nærmede høsletstiden sig, fårene begyndte nu at holde sig mere rolige og Indride at vænnes til at stå tidlig nok op.

En morgen tidlig i Sigridartunge, kort efter at man havde begyndt at slå tunet[1]), i godt og fugtigt vejr, var husbonden gået hjem fra marken og så, at hans sön Orm endnu sov; klokken var over 9, og han sagde da til sin kone:

„Den gode Orm er noget sen til at komme på benene, nu kunde det dog ellers være på tide, at du vakte ham til davren, han tager sig dog i hvert tilfælde

---

1) Tunet er den nærmest omkring gården liggende indhegnede græsmark, den eneste dél af jorderne, som gødes; fra den fås det bedste hø og det, hvormed køerne så godt som udelukkende fodres; medens høsletten står på, vil man helst have støvregn eller fugtigt vejr, da det korte græs ellers kun med vanskelighed kan overhugges af leen på det ujævne og med tuer overfyldte jordsmon.

ikke andet for end spise; han er nu snart seksten år og kan dog ikke føre en lé; man skulde ellers tro, at han var stor nok til at slå et par tuer, når alle andre må tage fat med."

„Å ja den stakkel! han vil nu gærne tage sig en lille morgenlur, og det bliver da heller ikke hans skæbne at gå i tunet med folkene og bruge leen."

„Ja stop! endnu er han ikke præsteviet; det er just ikke alle, der bliver præster, som studerer til det."

„Vidste jeg, at Orm ikke blev præst", udbrød Ingveld, „så skulde jeg ikke have tilskyndet dig til at lade ham studere, men jeg håber, at den gode Gud hører min bön og lader ham blive præst og få et godt kald etsteds her i nærheden, og tror du da, at han behøver at slide ved leen?"

„Behøver han det ikke, står det ham frit for at lade være, men i hvert fald har han hverken skam eller skade af at kunne arbejde; dog det er ikke første gang at du holder med ham i alt."

„Ligesom du med Sigga." [1])

„Hun er nu barn endnu, og det er ikke at vente, at hun kan göre megen nytte."

„Hun kunde dog vogte fårene om dagen, tøsen! det måtte jeg göre i hendes alder, og desuden trænger jeg til Gudruns tjæneste hjemme på gården."

Efter nogen ordveksel mellem ægtefolkene blev resultatet, at Orm ledsagede sin fader ud i tunet, hvor han fik nogle tuer at forsøge sig på; men lille Sigrid måtte for første gang følge hjorden ad de smalle fåre-

---

[1]) Forkortelse af Sigrid.

stier, mod i hu, med sin madskål[1]) i hænderne. Hun var da knap ni år gammel og kun lille af sin alder. Hendes moder hviskede til hende, för hun gik hjemmefra: „Du skal få ris, din unge, hvis du kommer for tidlig hjem i aften, eller hvis du mister noget af fårene." Tjænestepigen Gudrun blev sendt med hende for at vise hende, hvor hun skulde græsse hjorden. „Der er ingenting at græde for min tøs", sagde Gudrun, „du skal ikke være bange for ellefolket i dalen, det gör dig ingen fortræd." Denne trøst havde ikke anden virkning på Sigrid end at tilbagekalde i hendes erindring alle de fortællinger, hun havde hørt om Elverhöj og Gengangerdalen, to steder der i dalen. Efter kort tids forløb havde fårene tilbagelagt vejen, og da de var komne der, hvor de grönne bakker udbreder sig, begyndte de at sprede sig over höjder og dale og göre sig til gode med det frodige græs.

„Her skal du nu, lille Sigga! lade fårene blive", siger Gudrun, „tag dig i agt for, at de ikke slipper op over kanten, men langs lien kan du uden fare lade dem gå; du må ikke holde dem sammen i en klump, for så malker de ikke så godt; når skyggen er kommen ned i fordybningen der, så er det på tide at kalde hjorden sammen, og læg da mærke til, at der ikke bliver nogen efter i smådalene; pas på hende Bilda[2]), hun plejer at liste sig op langs kløften, hun har gjort

---

[1]) På islandsk „ask": et rundt med hank og fastsiddende låg forsynet trækar, omtrent af form som de i vore borgestuer brugelige træølkander, men kun en tredjedel så höjt — i et sådant får hver af husstanden sin portion søbemad: grød, suppe o. d. l.

[2]) Navn på får med sorte öjentegninger.

mig det to gange, så jeg måtte helt op i fjældet efter hende det skarn; hids nu ikke Lubbe[1]) for meget på fårene, han vil undertiden nappe i dem, og så farvel!"

„Å gå ikke fra mig straks, kære Gunna!" [2]) sagde den lille Sigrid med gråden i halsen, „jeg dør af angst og kedsomhed."

„Skammer du dig ikke således at klynke", svarede Gudrun, rev sig løs fra hende og løb så hurtig, som fødderne kunde bære hende, og var i et öjeblik forsvunden.

Men lille Sigrids bryst svulmede af sorg, så hun troede, at det skulde springe, tårerne trillede hende ned ad kinderne, det sortnede for hendes öjne, og fødderne nægtede at bære hende; hun sank ned, hvor hun stod, begravede sit ansigt i græsset og græd höjt. Endelig blev hun så træt af at græde, at hun faldt i söyn, og da drömte hun, at en mand i hvide klæder kom til hende, han strög hende over öjnene og sagde: „Jesus Kristus trøster de gode börn, der græde." Herved vågnede hun og strög sig først med hånden over kinden og mærkede, at hun var ikke våd, men noget öm og forskrækkelig hed, og havde lidt hovedpine; hendes bryst var lettere og hjærtet bankede ikke af sorg, men endnu glimtede tårerne i de små blå öjne. Den frygt og rædsel, som havde været over lille Sigrid, för hun sov ind, var nu for en stor del forbi eller havde ikke magt til at betage hende, da hun mindedes det, som hun havde drömt; hun satte sig ned under skrænten og begyndte at læse sine bönner, gentog dem

---

[1]) Navn for hunde med langhåret og sammenfiltret pelts.
[2]) Forkortelse for Gudrun.

den ene gang efter den anden, og også dette beroligede hende mere og mere. Pludselig forekom det hende, at hun hørte hunde gø på den anden side i dalen; hun stod op, gik op på en höj i nærheden af skrænten, og så sig om. Alt var stille og roligt i dalen, solen stod lavt på himlen, aftenskyggerne havde begyndt at strække sig ned over lien og havde næsten nåt fordybningen, som Gudrun havde vist hende. Sigrid så, at hun måtte have sovet grumme længe, og hun huskede nu på, hvad Gudrun havde sagt hende om at drive fårene hjem, når skyggen var nåt ned i fordybningen. I det samme faldt hendes öje på et lille dalstög hinsides åen, som fra bakkerne strakte sig ned mod denne; midt i dalen var en höj og en stor sten øverst oppe på höjen, og ud af denne syntes hun at se en sortklædt dreng komme og forsvinde op i dalen så hurtigt, at man knap kunde følge ham med öjnene. Nu følte lille Sigrid sig for alvor ilde stedt, hendes hjærte bankede af skræk, og hun tænkte ikke på andet end så hurtig som mulig at slippe bort; men på éngang hører hun nogen kalde får sammen hinsides i dalen, så höjt, at det gav genlyd i lierne til begge sider. Sigrids Lubbe havde om dagen ligget rolig under skrænten tæt ved hende, men nu da den hørte råbet genlyde mellem klipperne, sprang den op, rystede sig og spidsede øren, fôr derpå pludselig afsted og var inden et öjeblik Sigrid ude af syne. Fårene sprang ned frá græspletterne i lierne og løb alle sammen i én hob tæt under skrænten. Sigrid skyndte sig da at tælle dem, og hun savnede intet. Medens hun var beskæftiget med at tælle, var skyggen nåt ned i fordybningen, og hun begyndte nu at drive hjorden hjem og ankom til gården på den tid, man

plejede at malke om aftenen; intet får manglede, og folk fandt, at lille Sigrid havde skilt sig vel ved sit første arbejde.

Næste dag, da Sigrid begav sig hjemmefra for at vogte fårene, var hun ikke slet så nedslået som dagen i forvejen; dog kunde hun ikke lade være på vejen ud efter bestandig at tænke på ellefolket i dalen og den kulsorte dreng, som hun havde sét den foregående dag. Såsnart hun kom til skrænten, hvor hun havde været dagen för, satte hun sig ned, foldede sine hænder og begyndte at læse sine bönner; da hun havde gjort dette en tid lang, kastede hun blikket over åen og så en stor fåreflok komme løbende hinsides åen op langs denne. Bag efter fåreflokken kom en lille dreng omtrent på störrelse med den, som hun havde sét dagen i forvejen, men drengen var ikke ens klædt, han var i hvide bukser og sort tröje med stribet hue på hovedet. Sigrid betragtede ham en tid lang og sagde siden ved sig selv: „Denne dreng kan ikke være nogen underjordisk, det må være en eller anden vogterdreng.“ Fra skrænten, som Sigrid sad under, var der kun kort ned til åen; åen var der ikke bred og løb mellem to fremspringende klippepynter, som kun var lidt höjere end åbredderne. Sigrid gik frem på pynten og stod der. Fårene bevægede sig langsomt og smågræssende frem foran drengen, men han kom lidt bag efter, og da han var lige over for Sigrid, får han öje på den lille pige ovre på den anden side af åen; han stanser og betragter hende en tid lang, løber derpå ned til åen, kalder på Sigrid og spörger hende om navn.

„Sigga Bjarnesdatter hedder jeg.“

„Vogter du får der i Tunge?“

„Ja jeg skal passe hjorden; men hvad hedder du?"

„Indride fra Hol hedder jeg, og jeg vogter fårene ligesom du."

„Keder du dig ikke ved at vogte fårene således alene?"

„Å nej, ikke så meget når vejret er godt; men hvor er dit hus?" [1])

„Jeg har endnu ikke noget hus her ude; har du noget hus?"

„Ja her inde i dalen, og der sidder jeg om dagen og morer mig med at snitte, det er så stort, at vi kunde være der begge og stå oprejste derinde; men det er kedeligt, at du ikke kan komme over til mig, så skulde vi lege sammen, for jeg ser, at du er lille lige som jeg; eller keder du dig ikke om dagen, da du ikke har noget hus?"

„Jo jeg keder mig frygtelig", svarede Sigrid, „og så er jeg så bange for ellefolket, som skal være her i dalen."

„Her er vist ingen ellefolk", sagde Indride, „eller har du sét nogen?"

„Ja jeg så igår en styg, sort dreng smutte ud af den grå sten, som står der inde i dalen."

„Der er ingen grå sten! det er mit hus, som står der på höjen, min pige! og det har rimeligvis været mig, som du så; men nu må jeg afsted og drive fårene lidt længere ind efter, og så kommer jeg igen, for det er så morsomt at tale med dig."

---

[1]) Det er sædvanligt, at hyrdedrengene på Island bygger sig småhytter af græstørv og sten, hvor de kan søge ly mod sol og regn og forresten fordrive tiden.

Dette var Indrides og Sigrids første samtale, men fra nu af sås de og talte sammen hver dag der ved åen, og det varede ikke længe, för de blev rigtig gode venner. Om morgenen, når de drev fårene på græs, gik de frem på klippepynterne hver på sin side, sagde goddag til hinanden og spurgte om nyt; om dagen, når vejret var godt, sad de og talte sammen over åen, fortalte hinanden historier eller kappedes i visefremsigning[1]). Dette var til lige stor fornöjelse for dem

---

[1]) Dette er en yndet islandsk börneleg, som består i, at man forsøger at overbyde hinanden i at kunne og straks at have på rede hånd det störst mulige antal af viser. Den, som begynder kampen, udæsker sin modstander med følgende vers:

Kondu nú að kveðast á
kappi (var: karl minn) ef þú getur,
láttu gánga ljóða skrá
ljóst í allan vetur.

(Kom nu min ven, om du tör!
og mål dig med mig i viser;
bliv du kun ved hele vintren igennem.)

Hin skal da svare med et firlinjet vers begyndende med r, og således består kunsten i altid at svare med et firlinjet vers begyndende med det bogstav, hvormed det foregående vers ender. Når den ene af parterne må give tabt, skal den anden endnu fremsige syv vers, alle begyndende med samme bogstav (det, hvormed det sidst foregående vers endte); lykkes dette, har han sunget sin modstander i „tønden“. Men striden kan ofte fortsættes flere timer på grund af den mængde uendelig lange „rimer“ ɔ: rimede omskrivninger af ridderromaner og sagaer, som de fleste börn ude på landet straks fra barndommen af lærer.

begge; Sigrid græd, når Indride en dag kom senere end sædvanlig med sin hjord i dalen, men hoppede og sprang af glæde, når hun så ham komme. Og Indride forekom hver time led og lang, som han måtte savne Sigrid.

Således gik somren, og Sigrid var kommen til at holde så meget af at vogte, at hun næsten ikke var tilfreds andre steder end i dalen og hver morgen længtes efter at komme derud. En dag om efteråret sagde hendes fader hende, at nu behøvede hun ikke længer at vogte fårene, da de for fremtiden kun skulde malkes om morgenen, Dette var slet ikke nogen fornöjelig efterretning for Sigrid; men hun bad dog sin fader tillade sig i løbet af dagen at gå ind i dalen for at hente nogle småting, som hun havde i sit hus og for at sige farvel til sin ven Indride; og dette fik hun også lov til. Sigrid gik som sædvanlig ned til åen og frem på klippepynten for at træffe Indride, men netop samme dag holdt man op med at vogte fårene på Hol, og Indride kom ikke. Sigrid ventede længe, men måtte dog tilsidst vende tilbage med uforrettet sag og tog nu afsked med dalen næsten lige så bedrøvet, som da hun for første gang begav sig derud for at vogte hjorden.

Den følgende vinter sås Sigrid og Indride aldrig, og somren efter kom Sigrid ikke til at vogte hjorden; det havde vel været bestemmelsen, men om foråret fik hun ondt i den höjre fod; den bulnede op, og først sént hævedes betændelsen, så at hun måtte ligge en stor del af somren. Heller ikke Indride fra Hol vogtede får den sommer, han havde så godt håndelag for al slags arbejde og viste sig så flink, at hans fader så, at

han kunde have mere nytte af ham hjemme ved høhøsten og lod ham afløse af en pige, der lettere kunde undværes; dog samlede han som för malkefårene sammen om morgenen. Efteråret nærmede sig imidlertid, og den tid kom, da fjældalmindingerne skulde afsøges. Bøndernes fællesgræsgange for beder, lam og golde får var som för omtalt oppe i Fagredalsbunden. Der holdt beboerne af Holhrepp og Tungehrepp årlig en stor fåresamling i en dertil indrettet af sten og græstørv opført fold eller rjett. Beboerne af begge hrepper skulde afgive folk til at gå til fjælds og drive fårene sammen. Da Jon hreppstyrer havde en stor besætning, måtte han sende hele tre mand; en af dem var hans sön Indride. På den til fjældridningen bestemte dag var det meget smukt vejr; ved rjetten havde der indfundet sig mange tilskuere nede fra bygden, da denne sammenkomst var ansét for en af de morsomste der i egnen. Folk førte med sig mad og tælte, da man kun sjælden blev færdig med at sortere fårene samme dag, som de dreves ned fra fjældene. Ud på eftermiddagen var de fleste mænd komne tilbage efter at have afsøgt fjældene, fårene spredte sig i dalen, man tog madposerne frem, satte sig ned og spiste, og ventede på dem, som endnu ikke var komne. Tilsidst manglede ingen uden hreppstyrerens Indride, man antog, at han havde faret vild, og begyndte at tale om at søge efter ham; men i det samme høres hundeglam ovenfor dalskrænten, lidt efter kommer en fåreflok til syne, og det viser sig, at det er Indride, der kommer med en mængde får. Han havde fået en lille sidedal fra Fagredalsbunden at afsøge, men ingen får fundet der, og da han ikke vilde vende tilbage med uforrettet sag og komme tomhændet

til rjetten, gik han op gennem dalen og bag om flere fjælde, til han kom til en stor sø; her fandt han mange får, med dem vendte han hjem, men så besværlig havde turen været, at både sko[1]) og strömper var opslidte. Nu var det imidlertid så sent på dagen, at det var til ingen nytte at begynde sorteringen, man begav sig derfor til tæltene og tilbragte natten der. Næste morgen var det klart og smukt vejr, man stod tidlig op, drev fårene ind i folden og begyndte udsøgningen. Nede fra bygden kom der bestandig flere folk; Sigrid fra Tunge og hendes moder var også komne, de stod og så til, medens ejerne udsøgte sig hver sine får efter de på ørene indskårne mærker, men stundom morede hun sig med at lege med de andre småpiger. Indride gik til og fra lige som de andre drenge, og engang kom han tilfældigvis derhen, hvor småpigerne legede, hans öje faldt på Sigrid, og han kendte hende; Sigrid fik på samme tid öje på Indride, og det gik hende lige som ham: hun genkendte ham straks. De løb nu begge to imod hinanden, mødtes på halvvejen og kyssedes; Indride tog først til orde og sagde:

„Jeg kender dig min kære pige! Du er fra Tunge og hedder Sigga; jeg holder så meget af dig.“

„Jeg holder også så meget af dig lille Indride! Jeg kender dig siden ifjor, men nu har jeg ikke sét dig så længe.“

Indride tog Sigrid i hånden, „lad mig nu“, sagde

---

[1]) Det kan let ske efter en længere vandring over ujævn grund, da de islandske sko kun består af et enkelt stykke ugarvet skind, sammensyet i form af en lav meget nedringet sko, der ved et bag i skoen anbragt bånd fastholdes over vristen.

han, „vise dig min moder, for jeg har så ofte fortalt hende om dig, og om hvormeget jeg holder af dig."

De gik siden begge to til Ingebórg, som kyssede Sigrid mange gange og sagde, at hun var en sød pige, og at Indride skulde være god imod hende.

Imidlertid var den mandlige ungdom bleven enig om at holde bondebrydning[1]) der på sletten og lod

[1]) Brydningen, den såkaldte „glíma", har på Island vedligeholdt sig i en ejendommelig form og, som det synes, aldeles uforandret fra sagatiden. I stedet for de andetsteds brugelige livtag består tagene her i, at hver af de to kæmpende griber modstanderen med den höjre hånd i bukselinningen, med den venstre i bukselåret noget nedenfor hoften, og kunsten er nu dels ved ryk med armene, men navnlig ved forskellige uformodede slag med fødder og ben, de såkaldte brydekneb eller „brögð" (éntal: bragð), at kaste modstanderen til jorden. Af disse gives der mange, hvert med sit ejendommelige navn; her nævnes et af de almindeligste: at forsøge at løfte modstanderen i vejret ved at sætte knæet mod indersiden af hans lår; andre er: at løfte modstanderen ved at sætte hofte mod hofte, at slå fødderne fra ham ved et slag med hælen bag hans hæl, eller ved at slå læggen mod ydersiden af hans læg, eller ved et pludseligt slag med hånden i knæhaserne, at bibringe ham overvægt ved et ryk, samtidig med at han fastholdes ved at blive trådt på den store tå o. s. v. Alle knebene er af den beskaffenhed, at en svagere, men behændigere modstander ofte kan sejre over en stærkere, men plumpere. Bondebrydning kaldes brydningen, når den er en kamp mellem to partier, de to dygtigste kæmpere bliver gjorte til bønder (ↄ: husbønder eller hövdinger), og de vælger i almindelighed skiftevis blandt de deltagende, til alle er blevne fordelte på et af de to partier; sædvanligvis sendes først de to svageste ud til kamp mod hinanden, mod sejerherren sendes derpå den næst svageste af det

heri deltage alle de drenge, der nogenlunde var voksne til; Indride måtte gå med og ligeledes Orm fra Tunge. Man delte sig i to partier, Tungehreppsmændene var i det ene, Holhreppsmændene i det andet; hvert af partierne valgte sig en husbonde eller anfører, ordnede flokken og bestemte, hvorledes der skulde kæmpes. De svageste skulde først brydes sammen, dernæst kærnetropperne og tilsidst bønderne selv; derpå blev en brydeplads afstukket og legen tog sin begyndelse. Kvinderne og de ældre mænd, som ikke deltog i fårenes sortering, var tilskuere og fulgte kampen med största interesse. I begyndelsen havde Tungehreppsmændene uhæld med sig; da gik Orm fra Tunge frem, hans modstander var en mand af Holhreppsmændenes flok ved navn Bjarne, dog havde de ikke kæmpet længe, för Orm løftede ham i vejret ved at sætte sit knæ mod indersiden af hans ene lår og kastede ham således til jorden. Efter dette fældede Orm endnu to af modpartiet; men da rejser sig forbitret en stor og stærk mand, Thorgrim, med tilnavnet Trolde, han griber Orm fat, og det sås straks, hvor ulige de var i styrke, han svingede Orm omkring som en top, men Orm var smidig og sikker på foden og faldt alligevel ikke. Således gik det en tid lang, indtil Thorgrim begyndte at blive træt; da Orm mærkede dette, angreb han med fornyet iver, men Thorgrim stod urokkelig som en

---

modsatte parti, og så fremdeles, indtil han falder, da udsendes mod hans banemand en modstander fra den sidst faldnes side, og således bliver man ved, idet kampen bestandig tiltager i interesse ved at dygtigere og dygtigere kæmpere rykker i marken, sidst af alle kæmper bønderne selv.

klippe, og det var umuligt for Orm at anvende noget brydekneb imod ham. Tilsidst bliver Thorgrim ked heraf og vil have en ende på sagen, slipper tagene i Orm for at gribe ham om ryggen; men Orm kommer ham i forkøbet, løber ind under ham, løfter ham med et ryk i vejret og kaster ham således til jorden. Tungehreppsmændene opløftede sejersråb, og alle priste Orms kækhed og styrke. Herefter gik Orm frem på kamppladsen og sagde: „En vældig kæmpe har nu måttet bide i græsset, og hvem har I nu at stille frem Holhreppsmænd?"

„Manden er hverken stor eller stærk", svarede disse, „det er nu den lille Indride fra Hols tur at gå frem, og det vil ikke falde dig vanskeligt at få bugt med ham."

Indride gik frem, og Orm og han begyndte at tage tag sammen; han var langtfra så stærk som Orm, men han var så smidig, at Orm aldrig kunde slå fødderne fra ham, desuden trættedes Orm hurtigt, da han havde anstrængt sig så meget i forvejen. Under kampen kom de i nærheden af en tue, som stod i udkanten af brydepladsen; Orm så ikke denne, men Indride sprang baglængs over den, og i samme öjeblik rykker han Orm til sig, så at denne taber fodfæstet og falder frem på det ene knæ. Dette vakte stor latter blandt Holhreppsmændene og spot over at en sådan helt skulde have fået så uselig en skæbne. Dette tålte Orm ikke at høre og vilde påny prøve kræfter med Indride, men Holhreppsmændene tillod det ikke og sagde, at den første afgörelse havde været tydelig nok. Derefter fortsattes kampen i den orden, som det var bestemt, og tilsidst var ingen tilbage uden selve bønderne; disse

brødes længe og med stor kraft, indtil de tilsidst begge faldt til jorden på éngang. Ved denne leg havde alle moret sig udmærket, men Ingveld fra Tunge ærgrede sig meget over, at Orm havde faldet for Indride. „Hvor kunde du lade den afskylige dreng fælde dig“, sagde hun, „eller hvorfor hævnede du dig ikke på ham!“ Orm svarede, at det sömmede sig ikke, at man mindedes sligt længe.

„Da skal jeg ikke glemme det så snart“, sagde Ingveld, „jeg har heller ikke mindre skam deraf end du; det er, som om jeg aldrig havde kunnet bekvemme mig til at give dig ordentlig at spise.“

Medens ungdommen var optagen af brydekampen, havde bønderne fortsat sorteringen af fårene, og man var nu nåt så vidt, at beboerne af de nærmeste gårde skulde udsøge sig deres får; de måtte nemlig vente til sidst, medens de der bode længst borte altid først gennemsøgte folden. Blandt dem, der var tilstede ved fåresamlingen, var en mand ved navn Asbjörn, der var så god til at kende får, at han genkendte ethvert, som han blot éngang havde sét för; han vidste også, hvad kreaturmærke enhver mand i de nærmest liggende sysler havde. Han havde stillet sig ved indgangen til folden og undersøgte ethvert får, förend det blev ført ud, og sagde, hvem der ejede det, uden nogensinde at møde modsigelse; opstod der uenighed mellem folk om mærkerne, lod man ham afgöre trætten, da det var en afgjort sag, at hans mening var i overensstemmelse med de trykte mærkefortegnelser.

„Ja, hvem der ejer dette får, det véd jeg ikke“, sagde Asbjörn, just da man efter brydekampens ophør med fornyet iver havde taget fat på arbejdet i folden,

og befølte ørene på et to års gammelt får. — „Å kald på hreppstyreren i Tunge, det beror alene på, om her har været et skår, dog sér det næsten ud til at være et ar, som er dèr på øret, folk! eller hvad siger du Jon på Lækjamot? Övremærket er hreppstyrerens i Tunge: den ydre halvdel af begge ørespidserne afskåren og fjædermærke på indersiden af venstre øre —·men, hvis det er et skår, som er der på indersiden af höjre øre, så ejer Jon fra Gil fåret, og et ganske dejligt kreatur er det, hvis det så er. Hvor er hreppstyreren?"

„Her er jeg Asbjörn! hvad er der på færde?"

„Er dette to års får Eders, signor Bjarne?"

„Det véd jeg ikke; hvis det bærer mit mærke, tilhører det mig, ellers ikke."

„Ja det er noget tvivlsomt, mærket i ørespidserne og fjædermærket er der, men se nu selv! her er det, som om øret havde været såret, det ligner mest et dårlig udført skårmærke, og i så tilfælde ejer Jon på Gil fåret; Eders mærker er éns, som I nok husker, med undtagelse af, at han föjede skårmærket til, da han flyttede her til bygden."

„Jeg tör ikke sige noget om det, gode Asbjörn! det er bedst at kalde nogle flere folk til for at dömme om den sag; hent mig Gudmund fårehyrde og bed også Jon fra Gil selv om at komme; jeg vil ikke, at man tilegner mig andet og mér, end hvad der tilkommer mig med rette."

Der blev nu sendt bud efter Gudmund og Jon, og Gudmund kom først.

„Kender du dette to års får Gvend?" [1]), spurgte Asbjörn, „er det hreppstyrerens?"

---

[1]) Forkortelse af Gudmund.

Gudmund undersøgte fåret på alle kanter og sagde så endelig, at derom kunde han intet sige med vished.

„Det var da en dårlig fårehyrde“, sagde Asbjörn, „ikke at kende sin husbonds får. Jeg er alligevel mest tilböjelig til at tro, at det er hans. Det er mig, som om jeg havde sét dette får engang för, dengang jeg i vinter kom forbi husene der i Tunge, skönt jeg ikke vil sværge på det — nej sværge på det vil jeg ikke; og så dette ar, som er der på øret.“

I det samme kom Jon fra Gil til og undersøgte mærket. — „Man skulde ikke tro, folk behøvede at være i tvivl om hvem fåret tilhører“, sagde han, „det bærer mit mærke, jeg ejer det.“

„Mærket er nu rigtignok alt andet end tydeligt, men en anden sag er det, hvis du kender fåret og tör sværge på, at det er dit“, svarede Asbjörn. — „Begge dele“, sagde Jon, „da det bærer mit mærke; jeg har ikke så mange får, at jeg har lyst til at lade enhver hund flå mig for dem, som jeg ejer.“ — „Da tör jeg dog næsten sige, at du ejer ikke dette.“

Lille Sigrid fra Tunge kom netop nu løbende derhen, hvor hine var begyndt at mundhugges om fåret, og råbte, för hun var nåt hen til dem: „Å der er min egen Kolla[1]) kommen ned fra fjældene!“

„Hvor sér du hende?“ sagde Bjarne.

„Her! dette er hende, min Kolla, jeg kender hende.“

„Er dette din Kolla?“ udråbte Asbjörn.

„Ja kære Asbjörn! hun er født af min moders

---

[1]) Navn på et kullet får.

Forreste-Hnivla[1]); men hvor er den grönne tråd bleven af, som var i øret på hende?"

„Nå hører du nu min gode?" sagde Asbjörn til Jon, „dette er lille Sigrids Kolla; eller tror du måske barnet lyver? Og her har der været sat et bånd i øret på hende, men det har flænget øret, som så senere er grot sammen igen, og deraf er arret kommet. Ja jeg vidste nok, jeg skulde kende hende, skönt jeg ikke straks kunde komme på det rene med det, men nu sér jeg det, hun er af Hnivla-racen."

„Nu går det som sædvanlig lille Asbjörn", svarede Jon, „at du holder med dem, hos hvem du snarest tror at kunne tilsnylte dig en bid mad eller en snaps, men det skal ikke lykkes dig at udplyndre mig, for fåret er mit for gud og mennesker, som enhver kan se af mærket."

„Det er nu lögn!" sagde Asbjörn forbitret, over at Jon sagde, at han var partisk.

„Så det er lögn!" råbte Jon og gav Asbjörn en næsestyver, så blodet flød; Asbjörn slap da fåret for at fare løs på Jon, men hreppstyrer Bjarne løb ind på ham og holdt ham, medens to andre greb fat i Jon og forhindrede ham i at tilföje Asbjörn videre fortræd. Asbjörn var ilde tilfreds med at han ikke skulde få lejlighed til at slås med Jon og bad grædende hreppstyreren om at få lov til at give den usling en dragt prygl: „for jeg er ikke vant til at få en blodig næse for ingenting, eller behøvede han måske at ge' på snuden, fordi jeg kaldte ham en lögner; det er han,

---

[1]) Navn for får med spor til små horn; „forustu"-fåret ɔ: det får, der går foran og leder flokken.

og det er ikke mere, end han vel kunde tåle at høre det.“ Bjarne lod, som han ikke hørte det og forsøgte på alle måder at stille dem til freds; dette lykkedes også, så at de tilsidst kyssede hinanden og bad hinanden om forladelse. Men det to års får lod han drive til Jon fra Gils hjord og sagde, at nu havde det voldet så megen fortrædelighed, at det var bedst at sørge for, at sligt ikke gentog sig.

Da lille Sigrid så, at Kolla blev dreven bort og hørte, at Jon fra Gil skulde have fåret, brast hun i gråd, hun holdt så meget af det og havde så længe glædet sig til at se det komme tilbage fra fjældene; hun satte sig nu bag væggen af fårefolden og gav sine tårer frit løb. Indride fra Hol stod dèr i nærheden og så Sigrid græde. „Nej jeg kan ikke tåle at se lille Sigga græde“, sagde han ved sig selv og nærmede sig hende. „Hvad er der i vejen kære Sigga, jeg holder så meget af dig, at jeg næsten selv får tårer i öjnene ved at se dig græde“, sagde han og klappede hende på ryggen, „sig mig, hvad der er i vejen.“

„Å jeg er så bedrøvet over at miste Kolla, hun er så smuk, og nu har fader ladet den stygge Jon fra Gil tage hende fra mig; det var det eneste får, som jeg havde, og det er så morsomt selv at eje får.“

„Det skal du ikke græde for gode Sigga“, sagde Indride, „jeg har to lam her i folden, og du må have hvilket af dem, du vil; moder har sagt, at jeg måtte give dig det ene, kom, så skal jeg vise dig dem.“ Sigrid blev henrykt herover, Indride fulgte hende derhen, hvor lammene var; det var to rigtig smukke gimmerlam, og han lod nu Sigrid vælge, hvilket hun vilde. Sigrid fortalte sin fader om gaven; han sagde,

at det var smukt gjort af Indride, og at Sigrid skulde kysse ham derfor; „men du Indride skal engang i vinter komme over til Tunge og besøge lille Sigga; det ser næsten ud til, at I unge kommer bedre ud af det sammen, end tilfældet har været med eders fædre, og det har jeg ikke noget imod.“

Videre mærkværdigt tildrog sig nu ikke ved denne lejlighed; men om vinteren, da det var stærk frost, så at Fagerå var tillagt mellem de to gårde, kom Indride en söndag til at tænke på, hvad Bjarne i Tunge havde talt til ham om, og bad sine forældre om tilladelse til at gå over til Tunge og besøge Sigrid. Dette fik han også lov til, men på den betingelse, at han skulde komme tilbage inden sængetid. Bjarne blev glad over hans komme og ligeledes Sigrid, men Ingveld modtog ham temlig koldt. Orm Bjarnessön var hjemme, da han havde fået lov af sin lærer til at besøge sine forældre söndagen over; han og Indride blev snart gode venner, som om der aldrig havde været noget dem imellem. Börnene legede alle tre sammen om dagen, de lavede snemænd og gled på is; i mørkningen morede de sig med at kappes i visefremsigning, begge drengene var imod Sigrid og kunde dog ikke stå sig, for Sigrid kunde alle Ulvarsrimene fra først til sidst foruden alt det andet. Efter at man havde tændt lys og spist til aften, spurgte Sigrid, om de ikke skulde spille kort; det vilde Indride og Orm gærne. Ingveld havde også morskab af at spille, så hun var den fjærde. Først spilledes alkort.

„Indride og jeg er sammen“, råbte Sigrid.

„Det skal kortene afgöre“, sagde Orm, der just ikke havde særlig lyst til at være makker med sin

moder, han vidste, at hun var ikke van til at tåle hug.

„Her er hjærterkonge“, sagde Indride.

„Og her er hjærterdronning, og så er vi sammen Indride, således som jeg vilde, lad mig nu se, du får gode kort, for vi skal vinde.“

Spillet begyndte nu, og hun og Indride vandt flest eller alle stik den ene gang efter den anden.

„Nu vil vi have alle stik engang, lille Orm“, sagde Ingveld, idet hun rakte kortene til Indride, for at han kunde tage af, „det er værst, at det er Sigga, som spiller ud.“

„Nej, nej! det bliver nok ikke denne gang“, råbte Sigrid strålende af glæde, idet hun tog kortene op; „her fik jeg fire trumfer på engang.“

„Fire trumfer på engang! Så må der gives om igen.“

„Å nej kære moder! Der var ikke mere end tre, den fjærde havde jeg fået i forvejen; jeg har ikke mere end ni kort på hånden.“

„Vist var der fire på engang, spillet gælder ikke“, svarede Ingveld, og hendes vilje var det, der kom til at råde, så nu gav hun om igen.

„Ja, ja! dette er da fuldt så godt“, sagde Sigrid halvhöjt og vilde i det samme træde Indride på tåen, det skulde betyde hjærterto, men kom istæden for til at træde sin moder på foden under bordet.

„Dette spil gælder ikke“, sagde Ingveld, da hun havde set sine kort og så, at nien var det höjeste kort, „du vilde sige Indride til og trådte så mig på foden din tøs! og det er formodentlig også dig, som stjæler af stammen, så at jeg ikke får en trævl.“

„Nej, det gör jeg rigtignok ikke kære moder.“

„Vil du nægte hvad jeg selv har sét; jeg vil ikke længer spille med dig; det er bedst at lege „tyv“ [1]) og få dig dömt til ris.“

„Ja tyv“, råbte alle, „vi vil lege tyv“, men da Ingveld ikke vilde spille længer, blev man nødt til at høre op; desuden var det også begyndt at lide ud på aftenen, så Indride måtte tænke på at komme hjem. — Bjarne hreppstyrer lod en af sine tjænestekarle følge Indride over til Hol; ved afskeden bad han ham komme snart igen, og så ofte han havde tid dertil; han så ham gærne i sit hus, sagde han, da han spåede, at han med tiden vilde blive til noget. Lille Sigrid fik af sin fader lov til at følge Indride ned gennem tunet. Da de var komne over tunet, sagde hun: „Ja her må jeg nu vende om kære Indride! Jeg kan ikke følge dig længere denne gang, men dette sagde fader, at jeg skulde give dig, for han véd, at du er så fingernem; men disse såler er fra mig selv, jeg har selv strikket dem. Og nu farvel! Kom nu snart igen, hvis du kan, for jeg holder så meget af dig og tænker altid på dig.“

Indride kyssede Sigrid for gaverne og var rigtig glad over dem, især over hövlen og saven, som Bjarne havde givet ham. Han og Sigrid traf ikke hinanden oftere den vinter, men næste sommer kom han nogle gange til Tunge; ethvert sådant besøg var altid til största glæde for dem begge, og afskeden lige så hjærtelig som første gang.

---

[1]) En slags mellemting mellem spil og leg, hvor hver af deltagerne ved at drage et kort får den rolle anvist han i legen skal spille — som sysselmand eller bonde, vidne, tyv o. s. v.

I øvrigt gik tiden roligt til Sigrids konfirmation. Hendes fader lærte hende katechismus og at skrive og begyndelsesgrundene i regning; og ved hendes konfirmation gav præsten hende det vidnesbyrd, at hun langt overgik de andre börn i kundskab, og roste hendes opvakthed og nette væsen. Men ikke lærte hun ens vel alt, hvortil hun skulde bruge hænderne; hendes moder lod hende göre al slags arbejde på gården lige som andre tjænestepiger; således lærte hun vel alt det daglige arbejde i huset og at forarbejde ulden, som er så almindeligt ude på landet; men at lære hende håndarbejder eller madlavning forsøgte moderen aldrig, skönt hun forstod sig vel på begge dele. Bjarne hreppstyrer beklagede sig ofte for sin kone over, at Sigrid ikke lærte brodering og madlavning, men Ingveld svarede altid, at hun antog ikke, at Sigrid vilde blive så fornemt gift, at hun kom til at behøve meget af den slags, og veg ikke fra sin méning; og herved lod Bjarne det så forblive, skönt ilde tilfreds. — Bjarne havde en søster, der hed Björg; hun var enke og en velstående kone, der boede på sin egen gård i Skagefjord på Nordlandet; af börn havde hun kun haft én datter, der var død tidlig. Engang var Björg kommen i besøg til sin broder i Tunge og opholdt sig der nogle dage sent på høsten. Sigrid var som sædvanlig med tjænestepigerne ude på engene, gik tidlig hjemmefra om morgenen og kom sént hjem om aftenen; således gik det til, at Björg havde været to dage i Tunge uden at se hende, og der var da heller ingen, som henledte opmærksomheden på hende. Den tredje dag var det smukt vejr, ude på engene bandt man høet i knipper for at lade det flytte hjem; Bjarne stod hjemme

i stakkehaven for at tage imod det, men Sigrid førte lasthestene frem og tilbage. Björg havde sat sig hos sin broder og morede sig ved at tale med ham, og da Sigrid kommer med den første hølast, tager hun ordet og siger:

„Det er en kön pige, du dèr har, broder! Hvor kan det være, at du ikke har vist mig hende för?“

„Hun har aldrig været hjemme, staklen.“

„Jeg kunde straks sé familieligheden; kom og lad mig rigtig sé dig, min pige. Ja kinder og pande er som på min salig Stejnunn, men du har vor moders öjne.“

„Og efter hende er hun også opkaldt“, siger Bjarne.

„Derfor er hun formodentlig også din kæledægge, hvad man vist snart vilde mærke“, sagde Björg og smilte.

„Å nej, det sér man nu ikke på hende“, svarede Bjarne, „hun bliver aldrig til noget, den stakkel, så længe hun er her; hun lærer ikke så meget som at lappe sit töj eller lave et fad grød; jeg har ofte ønsket, at hun var kommet til dig, kære søster.“

Björg tav en tid og siger derpå: „Ja, ja, så lad du da pigen være hos mig et år.“

Dette udfald var efter Bjarnes hoved, og det blev nu bestemt, at Sigrid straks skulde følge med Björg nord på. Ingveld derimod var ikke så tilfreds og græd meget, da hun tog afsked med sin datter, hun sagde, at Sigrid altid havde været hendes öjestén og yndling.

Sigrid drog nu med sin faster til Skagefjord, og hos hende forblev hun tre år. Björg kom til at holde desto mere af hende, jo længer de var sammen. Hun

så snart, hvor lovende en pige Sigrid var, og lagde derfor vind på at oplære hende i alt, som anstod sig for kvinder af stand at kunne. Sigrid var lærnem og flink; både havde hun gode gaver og tålmodighed til at lade sig belære af sin faster. Således gik det til, at Björg efterhånden fattede så stor kærlighed til Sigrid, som om hun havde været hendes egen datter. Hun trøstede sig mere og mere over tabet af denne, og det forekom hende næsten, at hun i Sigrid havde fået erstatning for hende. Hun gjorde også Sigrid til sin eneste arving og sagde, at intet uden døden skulde skille dem. — I de tre år Sigrid var i Skagefjord, havde hun aldrig lejlighed til at besøge sine forældre, men hendes fader havde længe været van til éngang hvert år at rejse til sin søster, og hermed vedblev han også nu. Af og til skrev hun også sine forældre til, men de breve, som hun sendte sin moder, handlede sjælden om andet end vejrlig, kreaturernes sundhedstilstand og andre nyheder af almindelig interesse, og skönt tonen i dem var kærlig, var det dog let at sé, at der gennem brevene til hendes fader gik en ganske anden ånd, varmere og inderligere; det var som om hun havde lettere med at åbne sit hjærte for ham end for nogen anden.

Da Sigrid havde tilbragt tre lykkelige år i Skagefjord, faldt hendes faster i en sygdom, der vel i begyndelsen ikke syntes farlig, men som med hver dag forværredes og ledsagedes af feberfantasier og kraftløshed. Sigrid vågede over sin faster dag og nat og plejede hende med den största kærlighed og omhyggelighed; det anede hende, at hendes faster ikke vilde overleve denne sygdom, hun var derfor bestandig meget

bekymret og bad Gud forlænge hendes liv. Det var en nat, at Björg var meget syg, hun fantaserede næsten hele natten uden at få sövn i sine öjne, og først hen ad morgen faldt hun i en slags døs. Sigrid havde bestandig siddet ved hendes sæng og flød i tårer; hun så nu, at hendes faster ikke havde langt tilbage. Tilsidst overvældedes hun af sövn, lagde hovedet på kanten af sin fasters pude og slumrede ind, men vågnede ved at føle sig strøget blidt over kinden; det var hendes faster, som var vågnet og havde klappet hende på kinden. Det var da höjlys dag, og morgensolen sendte sine første stråler ind gennem huset. Björg var da ved fuld bevidsthed og sagde til Sigrid: „Du sov, du kære! og jeg kom til at vække dig. Kom nu og kys mig.“ Sigrid gjorde det. — „Dette skal være vort sidste kys“, sagde Björg. „Og nu farvel! Bestræb dig for altid at være god og gudfrygtig, ufordærvet og barnlig i sind, som du nu er; vær dine forældre lydig og föjelig. Og bed nu for mig, at jeg må dø; det er så dejligt, når Gud således lader solen skinne i dødsöjeblikket.“ — Efter at Björg havde talt disse ord, sank hun tilbage på hovedpuden og slumrede blidt ind, for ikke mere at vågne til dette liv. — Alle, som kendte Björg, sørgede meget over hendes død, men dog ingen mere end Sigrid; alligevel forestod hun hendes begravelse, der foregik på en smuk og passende måde, og bestyrede gården vinteren over; men derefter bortfæstede hun den med råd og bistand af de bedste bønder der i egnen. — Efter sin fasters død følte Sigrid sig ikke tilfreds der nordpå; hun skrev derfor til sin fader og bad ham hente sig, og rejste så til Tunge, hvor han overtog bestyrelsen af hendes arv.

Medens Sigrid opholdt sig i Skagefjord, voksede Indride op hjemme hos sin fader på Hol, han havde nu udviklet sig både i åndelig og legemlig henseende, så at få dèr i egnen kunde måle sig med ham, og det var den almindelige mening, at han og Sigrid i alle henseender var hinanden jævnbyrdige, da også hun på sin side var ansét for et af de bedste partier i omegnen. Både var hun smuk og velbegavet, af en slank og kraftig bygning, med smukke öjne og et dejligt langt og tykt lyst hår, der nåede til bæltestedet — og tillige livlig og dog af et særdeles net væsen.

Da Sigrid havde været et år i Tunge efter sin fasters død, blev hendes fader syg og døde, et tab, som Sigrid tog sig meget nær, men dog bar vel. Hendes moder Ingveld blev boende i Sigridartunge efter sin husbonds død, hun antog en mand til at forestå gårdens bestyrelse og tilkendegav som sin bestemmelse, at ville vedblive med at drive gården indtil hendes sön Orm giftede sig. Han var nu kommen i Bessestad skole, men sommerferierne tilbragte han hjemme hos sin moder. Orm var overmodig og voldsom, men af en ærlig og trofast karaktér. Imellem ham og hans søster var der altid et godt og kærligt forhold.

Indride og Sigrid sås af og til i denne tid; man sagde, og det ikke uden grund, at de syntes om hinanden. De var nu også begge i den alder, hvor mand og kvinde, som fatter interesse for hinanden, neppe føler sig tilfredsstillede ved venskabet alene. Den varme, de havde følt for hinanden, medens de var börn, var nu forvandlet til inderlig kærlighed, som de nærede til hinanden. Skönt man nu måske kunde tro, at der ikke hørte meget mod til at betro en anden det, som

man véd, at han i forvejen kender lige så godt som en selv, vil man dog vide om de fleste, som har været i den stilling, at det ikke altid er så let for elskende at få den første forståelse over læberne. Dette var også tilfælde med Indride, skönt han af og til så Sigrid; også traf det sig så ilde, at de næsten aldrig var ene sammen; men folk lagde dog mærke til, at Indride ofte kom der, hvor han kunde vænte at træffe Sigrid, og ligeledes gjorde sig ærende til Tunge, skönt han ikke havde noget andet at göre der, end at se Sigrid. Engang som oftere kom han derhen, der var da tillige kommet andre fremmede; Ingveld lod føre gæsterne ind i stuen og lod lave kaffe til dem, men bad sin datter at opholde sig i stuen og tale med dem, da hun selv havde forskellige ting i huset at tage vare. Ingveld plejede at holde öje med Indride og Sigrid, og passe på, at de ikke talte for meget sammen, men da der nu var andre tilstede, brød hun sig ikke om, at Sigrid talte med Indride så vel som med de andre fremmede. Tilfældigvis kom hun og Indride engang til at være ene sammen i stuen. Sigrid havde hele tiden holdt samtalen med gæsterne ved lige, men da de andre var gåede ud, tav hun og så ned for sig. Indride vidste heller ikke, hvad han skulde sige; og således sad de, hver ved sin ende af et lille bord, som stod der i stuen, indtil Sigrid pludselig så op og mødte Indrides öje, og rødmede i samme öjeblik over hele ansigtet. Den slags öjekast og blik plejer unge mænd at forstå, og det havde været slet bevendt med Indride, hvis han ikke havde kunnet gætte, hvad Sigrid da tænkte på. „Husker du Sigrid“, udbrød han, „da vi

var små, hvor gode venner vi da var, og hvormeget vi holdt af hinanden".

„Ja det glemmer jeg aldrig kære Indride", svarede Sigrid og lagde uvilkårlig sin hånd i hans; men neppe havde hun udtalt, för stuedören blev lukket op, og hun fik ikke engang tid til at tage hånden til sig, för hendes moder var kommen midt ind i stuen. Denne, der så nogenlunde formodede, hvad der var foregået, var nu yderst geskæftig og sørgede for, at der ikke blev mere af hendes og Indrides samtale denne gang. Indride red siden hjem, overvejede Sigrids svar og alle omstændigheder derved, og kom til det resultat, at Sigrid vist ikke vilde være ham ugunstig, hvis han friede til hende. Han betroede dernæst sine forældre sit forehavende, at tilbyde Sigrid sin hånd, hermed var disse vel fornöjede, men mente dog, at det vel kunde være, at Ingveld vilde modsætte sig dette. Det bestemtes, at Indrides moder Ingeborg skulde frembære denne sag for moder og datter, når hun traf dem, og at der indtil da skulde tales så lidt som mulig om sagen.

Engang om efteråret skulde der være bryllup i præstegården i Rigridartungehrepp, præsten sjera Tomas agtede nemlig at bortgifte sin datter til kapellanen. Til denne höjtid var Sigrid og hendes moder indbudte, og ligeledes mand og kone fra Hol og Indride. Fra Hol red moder og sön til brylluppet, men Jon hreppstyrer var upasselig og blev derfor hjemme. Moder og datter i Tunge havde også bestemt at følge indbydelsen, men om morgenen søgte man forgæves efter hestene i Tunge, skönt man ledte til henmod middag; den eneste, der fandtes, var en gammel og stædig arbejdshest ved navn Nidhugg, som altid holdt til i tunet. Den skulde

følgemanden ride, hvis man kunde opdrive heste til kvindfolkene. De var meget ilde ved at skulle sidde efter, da de var fuldt påklædte, og besluttede sig derfor til at sende bud til nabogården for at låne heste der. Her holdtes egentlig ingen rideheste, dog fik man tilsidst to, hvoraf den ene, en gråskimlet hoppe, bestemtes for Sigrid. Men denne havde aldrig för været brugt til ridning, og neppe var Sigrid kommen på ryggen af den, för den begyndte at dreje sig rundt og slå bagop; således gik det lang tid. Hun prøvede nu at stå af og trække den et stykke, men hvad man end forsøgte, gik det på samme måde: såsnart Sigrid var kommen i sadlen, begyndte den grå at slå bag op og gik nu lige så langt baglængs, som den forud var bleven trukken frem. Ved middagstid var man ikke nåt længere end midt ud i tunet, og nu opgav Sigrid ethvert videre forsøg og besluttede sig til at blive hjemme. Ingveld derimod red til bryllupper, der var mange folk tilstede, og man var begyndt at göre sig i stand til at begive sig til kirke. Ingveld blev víst ovenpå til kvindfolket; der var Ingeborg fra Hol, som med hjertelighed hilste Ingveld. De fleste kvinder var i islandsk dragt, Ingveld var også i islandsk höjtidsdragt, med gammeldags hoveddug, Ingeborg fra Hol derimod bar en net og klædelig krogfald[1]), idet hun på sædvanlig vis havde hovedet omviklet med et sort silketørklæde, op fra

[1]) En form for det ved höjtidelige lejligheder brugelige hovedtöj, der dog nu er gammeldags og for en stor del afløst af det såkaldte „skaut", der er aldeles hvidt, af form som en frygisk hue, over hvilken et med et guldvirket hovedbånd fastbundet stort hvidt slør hænger ned over ryggen. I ordet „fald" udtales d.

hvilket en flad, fremadböjet, hyppejærnsformig, hvid töjprydelse strakte sig.

Da bruden nu skulde have hovedtöjet omviklet, vendte hun sig til Ingeborg og sagde: „Jeg vilde bede Eder gode Ingeborg at hjælpe mig at sætte hovedtöjet på, jeg sér, at I forstår det; jeg er vel tilfreds, hvis det kommer til at sidde ligeså godt på mig i dag, som Eders sidder; men Eders fald er da også både smuk og vel opsat. Det er rigtignok noget andet at se disse smukke krogfalde end de pokkers hovedduge, som ikke er for andre end gamle kællinger at bære“. Præstedatteren havde ikke lagt mærke til, at Ingveld var tilstede og bar hoveddug, men alle, som var i stuen, fæstede uvilkårlig ved disse ord blikket på hende; hun blev blodrød, men kunde dog beherske sig så meget, at hun intet svarede. Ingeborg begyndte nu at pynte bruden, men Ingveld satte sig på en sæng der i værelset hos en veninde af sig ved navn Groa. — Denne boede på gården Lejte og var gift med en bonde ved navn Hall, men man hørte kun sjælden ham omtale, da Groa både var mand og kone i huset. De var fattige folk, men Groa var ikke fri for at tigge og forstod altid at bjærge sig noget; hun vidste god besked med alt, ja endog med hvad man havde spist til hvert måltid på de forskellige gårde der i nabolavet; hun betroede aldrig mere end én ad gangen sine hemmeligheder og var så forsigtig, at hun aldrig nævnede sin hjemmelsmand; „jeg véd fra pålidelig kilde, men ikke mine ord igen“, plejede hun at sige, når hun fortalte et eller andet, og hun forstod bestandig at föje sine ord således, at den, som hun talte med, troede, at hun var hans bedste ven og ingen tro uden ham alene. Fælles

fordel, der så ofte knytter folk sammen, havde gjort Groa og Ingveld til gamle veninder, den ene kunde ikke undvære den anden. — Skulde Ingveld befinde sig vel, måtte hun have at vide, hvad der foregik hos naboer og genboer, Groa derimod trængte til en, der sørgede for, hvad hendes næse behøvede, ellers vilde det være blevet hende en kostbar sag, og Ingveld plejede altid at stikke hende en stump tobak[1]) eller et par blade til hende, når hun havde noget godt at fortælle. De to koner begyndte en hviskende samtale, der for Groas vedkommende blev endnu ivrigere, da Ingveld trak en rulle tobak frem under forklædet og stak den til hende.

„Gud lönne Eder, for hvad I altid tænker på mig", sagde Groa, „aldrig bliver I ked af at hjælpe mig med tobak".

„Å intet at takke for, gode Groa! Havde jeg været hjemme, skulde jeg dog have ladet det være lidt mere, men denne stump tog jeg kun med for en sikkerheds skyld; jeg tænkte, det kunde dog være, at jeg så dig her. Men hvor kan det være, at du aldrig ser ind til os nu?"

„Å tal ikke derom, min bedste! Jeg kan aldrig slippe bort fra de velsignede börn, og så er den yngste, det lille skind, så urolig, at jeg aldrig kan vende öjnene fra ham, end sige komme udenfor en dör. Og dog har jeg ofte længtes efter, det kan jeg forsikre, at komme op i dalen; hvor kommer man nu i sådant et hus som i Tunge; og meget er der, som man trænger til. Jeg

---

[1]) Islænderne køber emnet til snustobak i form af ruller eller blade og knuser det derpå selv.

kan ikke sige, at jeg har smagt smör i sommer, alt er gået med til at skrabe afgiften sammen; dog alt det kan jeg finde mig i, når jeg kun har råd til at få mig en pris tobak, og det har I nu hjulpet mig til, I kære! som man kunde vente det af Eder".

„Det er nu kun så lidt, kære Groa! Men hvad jeg vilde sige, kommer du aldrig op til Hol?"

Å nej min bedste! Der kommer jeg ikke, og hvad skulde jeg også der? Hun Ingeborg er så nærig, at hun ikke under en kat en tår mælk eller en hund et ben; jeg kan ikke göre for det, men hele den familie er mig forfærdelig imod. Det er fanden til knægt den lange rækel — Gud forlade mig, at jeg bander — sönnen der i huset, han Indride!"

„Hvad kan man vente sig mere, lille ven!" svarede Ingveld.

„Nej, det er sandt, hvorfra skulde han vel have det, æblet falder ikke langt fra stammen. Men derfor kan jeg da heller ikke tro, hvad somme vil sige, at I skulde ville lade ham få fingre i min lille Sigrid".

„Å, det sker neppe, gode Groa! hvis jeg må råde; jeg har aldrig syntes om den Holsfamilie og kommer aldrig til det".

„Nej, det vil jeg tro, og det har jeg også altid sagt!" I det samme faldt Groas blik på Ingeborg, som var i færd med at ordne falden på præstedatterens hoved, og hun siger da: „Gud forbarme sig! at min gode Valgerd skulde ville lade sit hoved komme i den satans kællings kløer; hun havde dog kunnet bede Eder at pynte sig".

Jeg forstod mig ikke så godt på det som den, hun

valgte, lille ven!“ sagde Ingveld og tog sig i det samme en pris“.

„Hvor kan I dog sige sligt, min bedste?“

„Dette syntes hun dog, eller hørte du ikke de skoser, hun gav mig för?“

„Å jo, desværre hørte jeg det; men det er ikke for det, hun er grulig indskrænket tøsen, skönt hun er præstedatter — og véd I, hvorfor hun ikke vilde lade Eder pynte sig“.

„Nej“.

„Hun var vist bange for, at I skulde se det, som ikke må ses, men som dog ethvert fornuftigt menneske kan se; eller har I ikke hørt, hvad folk siger?“

„Nej! Det har jeg ikke hørt!“

„Da kan jeg fortælle Eder det; om hende og kapellanen her“.

„Nå!“

„Og hvorfor de ikke ventede med brylluppet til foråret, således som det først var bestemt“.

„Å, ja så! Nu begynder jeg at forstå“.

„Men det er vist ellers ikke sandt — og andet mere“.

I det samme kom en ind i stuen og sagde, at nu var præsten i kirken og ventede på brudeparret; denne efterretning vakte almindelig bevægelse, idet alle fruentimmerne under stöj og forvirring kappedes om at komme ned ad trappen; Groa og Ingveld måtte nu stanse deres samtale, og idet de alle gik ud af stuen, hviskede Groa til Ingveld: „Jeg skal fortælle Eder det alt sammen senere, således som jeg har det fra en pålidelig pige her i huset, men ikke mine ord igen, kære!“

Da alle var forsamlede i kirken, foregik vielsen, og dernæst gik man til bords. Ingeborg fra Hol sad ved siden af sjera Tomas, og på den anden side af hende sad Ingveld fra Tunge. Folk lagde mærke til, at Ingveld blev rød i hovedet, da hun fik sin plads anvist, og kunde nok tænke sig årsagen, nemlig at hun anså sig lige så velfortjænt til den plads, som Ingeborg havde fået. Ingveld var hele dagen meget tavs, og skönt bordene bugnede af steg og andre höjtidsretter, rørte hun neppe nogen bid; hendes honette ambition lod hende ingen ro. Sjera Tomas var ved denne lejlighed meget munter og snaksom, henvendte ordet til mange og forsøgte navnlig at sætte liv i kvindfolket; men hvad enten det nu var gjort med forsæt eller tilfældig, så traf det sig altid således, at han nævnte Ingeborg fra Hol „madame“, når han henvendte sig til hende, men når han tiltalte Indveld, sagde han aldrig andet end ligefrem „gode Ingveld!“ Ingveld mente nu, at ingen skulde fratage hende det, som hendes var med rette og Gud havde givet hende, og at høre sig således tiltalt af præsten var hende værre, end om hun havde fået et par på øret; hvergang derimod han henvendte sig til Ingeborg, blegnede hun som et lig.

Da man havde rejst sig fra bordet, lavede Ingveld sig straks til at tage bort, så at folk tænkte, at hun måtte være upasselig. Indride opsøgte da sin moder: „Jeg vilde nu,“ sagde han, „huske dig på, hvad du lovede mig angående at tale med Ingveld om frieriet; du kan vist ikke finde nogen belejligere tid.“

„Jeg er bange for, at det forholder sig anderledes“, svarede Ingeborg; „det forekommer mig, at Ingveld ikke har været i godt humør idag, hvad grunden så er. Dog

kan jeg gærne forsøge derpå, hvis du ønsker det." — Hun søgte nu at få lejlighed til at tale med Ingveld, förend hun red bort, og da det traf sig således, at de engang befandt sig ene to udenfor gården, nærmede Ingeborg sig venlig til hende og sagde:

„Der er noget, som jeg gærne vilde tale med Eder om, förend I tager afsted; det er på en andens vegne, som har bedet mig derom, men I kan göre mig en stor glæde ved at svare imødekommende."

„Min er æren, hvis madamen vil være så god at betro mig sit ærende", svarede Ingveld spydig. — Ingeborg formodede nu nok, hvordan det vilde gå, og tav en stund, men da hun allerede havde sagt formeget til at kunne stanse, fortsatte hun:

„Det er min sön Indride, som har bedet mig tale med Eder og Eders datter om, hvorvidt det vilde være Eder imod, at han udbad sig Eders datter Sigrid til ægte; han siger, at hun er den, han helst kunde ønske sig til kone — både på grund af hendes fødsel og egne fortrin — af alle kvinder her på egnen."

„Ja, ja! Tidt skér det man mindst vænter", svarede Ingveld. „Hvem skulde have trot, at I fra Hol tænkte på at besvogre Eder med os småfolk på den anden side åen; eller er det virkelig Eders alvor?"

„Fra vor side er dette oprigtig ment", sagde Ingeborg; „de fleste ville vist også finde, at partiet er omtrent lige mellem Indride og Eders datter Sigrid."

„Hvorvidt partiet er passende eller ikke, derom kan I og enhver have sin egen mening, men hvad mig angår, da kan jeg straks lade madamen vide, at jeg giver aldrig mit samtykke til dette giftermål; om Sigrids mening véd jeg intet, men jeg skulde dog næsten tro,

at hun snarere havde en anden for öje, hvis hun ellers allerede tænker på at gifte sig."

Derefter gik Ingveld hurtig bort, hun tænkte nu ikke længer på at ride hjem, men var resten af dagen i udmærket humør.

Ingeborg fortalte nu Indride sagens udfald, som han tog sig meget nær, men mest sorg voldte det ham dog, at han syntes af Ingvelds ord at kunne forstå, at hans håb om Sigrids stemning imod sig måtte have været tom indbildning. Han og hans moder red nu hjem, og Indride tog sig dette så nær, at han næsten ikke havde sans for noget længer. Ingveld red også hjem fra bryllupper om aftenen, men i ypperlig stemning; Sigrid fortalte hun intet om sin og Ingeborgs samtale. — Lidt efter kom det rygte op dèr i egnen, at Indride fra Hol havde friet til en fattig bondepige etsteds vesterpå, men dog uden åt kunne få hende, og siden den tid var han bleven halv tungsindig. Ingen kunde med vished sige, hvem der var ophavsmand til dette rygte, men de, som vilde vide bedst besked, fortalte, at Groa på Lejte vidste det fra pålidelig kilde. Ingveld kunde aldrig blive ked af at høre dette fortalt; når der kom gæster til Tunge, udspurgte hun dem nöjagtig herom, og det var ikke frit for, at hun spottede herover, især når Sigrid var tilstede; men denne selv ytrede sig kun lidet om sagen.

Således gik vinteren og den næste vår, Indride var bestandig lige nedslået og undgik at komme til Sigridartunge.

En 2—3 mils vej fra Sigridartunge i en af de tilstødende krepper boede på gården Burfell en mand ved navn Bård. Det var en velstående mand, der ejede

mange gårde og en talrig besætning, men nogen almindelig yndest kunde han ikke glæde sig ved. Han havde kun én sön, ved navn Brand, der var gift mand og boede på Brandsstad; han var ikke yndet af sin fader, og de stemte kun lidet overens; Brand slægtede nemlig mere sin moder på, end sin faders familie. Bård havde haft en kone ved navn Gudrun, fra Thingøsyssel; hun var død for få år siden og havde, efter hvad folk mente, forlængst været træt af livet. Ægtefolkene havde været meget forskellige; hun var gavmild, men han gærrig, dog var han i almindelighed stilfærdig og tålelig i omgang. Der var mange fattige dèr i egnen, og ud på foråret søgte de ofte til Burfell, da de vidste, at Gudrun altid gærne vilde hjælpe dem, der led nød, og at her altid var nok af mad. Bård var ingen ven af almisser, dog tog han sjælden det fra dem, som Gudrun havde givet dem; men for at ikke altfor meget skulde svinde bort på denne måde, lod han ikke sin kone have formeget mellem hænderne. Selv udvejede han tjænestefolkene både smör og tör mad og talte omhyggelig hver kødstump, hver gang der skulde kåges suppe. Over surmælksbøtterne herskede Gudrun uindskrænket, men med kærningen var det en anden sag, for smörret måtte hun hvergang uden afkortning aflevere til sin mand; og da Bård vel vidste, hvormange køer og får han havde og var aldeles på det rene med, hvormeget hvert kreatur malkede, og hvormeget smör man fik af hver pot mælk, lykkedes det kun sjælden Gudrun at knibe af smörret, så at Bård ikke mærkede det. Nöglerne havde hun under sin varetægt, dog var der én nögle, som han hverken nat eller dag skilte sig ved, det var nöglen til forrådsloftet; og de, som vidste,

hvad der gemtes her, undrede sig ikke over, at Gudrun ikke blev sluppet herind. Hele endevæggen optoges af en uhyre kiste, hvori mange årgamle tælleskiver og gråskjoldede smörbælge opbevaredes; ved den ene sidevæg stod en stor kornkasse, langs den anden var en tredobbelt række af tønder med kød og saltede fåreslag opstillet, hvorfra store strömme af saltlage havde deres udspring, der bredte sig i mange arme over loftsgulvet for tilsidst at forsvinde ind under en himmelhöj stabel af törfisk, der optog den forreste del af værelset. Langs underloftet var stænger anbragte, fuldt behængte med gammelt røget kød, så at man knap kunde stå oprejst derinde for de mange fåre- og bedekroppe.

Dog først gennem køkkenet nåede kødet herhen, og medens det hang til røgning der, kunde man sé Bård morgen og aften holde mønstring over de fede bedekroppe, tælle dem og glæde sig ved at beføle dem.

Men hvem kunde vel give fuldstændig besked om alt, hvad dette loftskammer indesluttede; ti kun få indrömmedes det at nå længere end nogle trin op ad trappen, og selv dette lykkedes kun, når man i forvejen havde vist Bård en ny specie eller en gammel krone, som han længtes efter at få fingre i. Nede i forrådshuset var mange gode sager, omend kun det færreste spiseligt, som ikke alle her kan opregnes. Dog var der ét, som ikke således kan forbigås. Det var et kar, stort og godt, fuldt af mørbradspølser og fårehoveder[1]),

[1]) en ret, der tilberedes ved at hovedet svides eller steges over ild, indtil hårene forsvinder og skindet bliver mørt, så at det kan fortæres tillige med kødet; dog benyttes det sædvanlig ikke, för det har henligget nogen tid i sur valle, en skarp, æddikelignende væske, der er fortrinlig skikket til opbevaring af ferske kødsager.

blodpølser og andre delikatesser, der svømmede i halvtyk surmælks vælling. Man må nu ikke tro, at det var fordi Bård agtede dette kar ringere end mangt andet, som var oppe i loftskamret, at det havde fået denne simplere plads, men det var ulykkeligvis for stort til at komme helt og holdent op gennem loftslugen, og det tålte heller næppe længer nogen bevægelse eller flytning på grund af manglende bånd og alderdomssvaghed; nu stod det dèr ved loftstrappen halvt nedgravet i jorden og med gammel kogødning skovlet op omkring sig til yderligere tætning. Oven over karret var der i væggebjælken to knager; på den ene hang et stort bundt af gamle kornspænder, på den anden Gudmund Hallassöns ridetöj. Denne Gudmund var Bårds plejesön, og hans öjestén, men han var ham da også så lig i sind og tanke, som om han kunde have været hans sön; nå, „som herren er, følge hans tjænere“, sagde folk. Men forresten vidste man ikke af anden forbindelse mellem dem, end at Gudmunds moder, der havde heddet Halla, havde været tjænestepige hos Bård. Og da det nu havde truffet sig så uheldigt, at Halla, da hun skulde skaffe sin sön en fader, ikke havde kunnet finde nogen anden fjærnt eller nær at udlægge end en sølle tjænestekarl, der var druknet godt og vel ni måneder forud, så havde Bård af rén og skær hjærtensgodhed taget sig af den stakkels forladte og givet ham en opdragelse efter sit hoved. At dette var smukt handlet, måtte enhver indrømme; det var jo klart og tydeligt, at han havde kunnet lade ham komme fuldstændig på fattigvæsenet.

År for år voksede Bårds kærlighed til denne dreng, han havde testamenteret ham jordegods til et par tusinde

dalers værdi, og desuden ytrede han ofte, at Gudmund var den, der skulde få lov til at fange lopperne i hans sæng, når han først var død. Velunderrettede vilde vide, at denne dunkle tale havde hentydning til en lille kiste, som var graven ned under hovedgærdet i Bårds sæng, og hvori der var adskillige blanke dalere. Gudmund var efterhånden bleven en fuldvoksen mand, men pigerne dèr i egnen fandt ham just ikke efter deres smag.

Alle vidste, at han var en sparsommelig mand, der havde al udsigt til at blive velstående, da han var Bård den rige fra Burfells yndling, og derfor vilde vist enhver af de giftefærdige pigers fædre have betænkt sig to gange på at give ham afslag, dersom han havde anholdt om en af deres døtre. Men Gudmund forstod sig bedre på kød og beder end på piger og frieri, og skulde han engang ønske sig en af evadøtrene, vilde han nok ikke se paa skönheden alene og neppe købe forstanden dyrt; selv havde han god forstand på køer og får, og mere behøvedes jo ikke for at passe gården og skrabe sammen, som for ham var hovedsagen. Gudmund havde engang lært at læse, og læste flydende enhver bön, især de, som han i forvejen kunde noget af udenad; men videre var det ikke værdt at forsøge ham. Hans plejefader havde ladet ham lære at skrive sit navn: det kunde ofte komme en landmand til gode, sagde han, at kunne kradse sit navn, hvis man vilde købe eller sælge ejendomme eller des lige. Men retskrivningen var ikke Gudmunds stærke side, bestandig skrev han begyndelsesbogstavet i sit navn med lille g, og ligeledes i efternavnet, men s'et i „sön“ havde han altid med stort bogstav. Regning havde Gudmund rigtignok ikke lært,

men han havde en mageløs færdighed i at lægge sammen priser og pund, og benyttede sig da af den grönlandske metode ved at tælle på fingre og tæer.

En dag, sommeren efter at Indride havde gjort sit forsøg på at fri til Sigrid i Tunge, således som för er fortalt, var gamle Bård krøbet op paa loftskammeret, han havde lukket den store smörkiste op og sad nu med udstrakte fødder på loftsgulvet beskæftiget med at opstille smörbælgene omkring sig.

Det forekom ham, at skindet på en af poserne var begyndt at revne, og han tog derfor nål og tråd frem for at sy det sammen, smånynnende et eller andet, som tilfældet altid var, når han syslede med sit smör eller sine penge. Midt under dette arbejde hører han en gå ind i forrådshuset nedenunder og huskede nu, at han havde glemt at låse indgangsdøren. Da det straks faldt ham ind, at det nok kunde være, at der var kommet en eller anden, som kunde have lyst til at undersøge karret, sprang han hurtig op og råbte ned:

„Hvem er der nede?“

„Det er mig plejefader!“

„Å er det dig Gudmund! Jeg kunde ikke begribe hvem det var; jeg vidste ikke, at karlene var komne hjem, og derfor blev jeg halvt forskrækket. Man kan aldrig være rolig mellem dette satans folk, for skönt de alle her på gården vil have ord for at være ærlige, saa skal dog ingen bilde mig ind, at der ikke har været nogen i karret der. Hvad siger du Gudmund? hvormange mavepølser var der tilbage nu i foråret?“

„Der var atten“, svarede Gudmund, „ja atten.“

„Ja jeg vidste det; du talte dem for mig.“

„Ja du lod mig tælle dem, og jeg husker ikke rettere, end at der var atten, ja det véd herren, der var, så sandt jeg lever, atten.“

„Og idag er der ikke flere end seksten; se selv, fire er borte, og de er ikke løbet selv ud af karret; det er vidst og sandt, man må have et öje på hver finger her, hvis man ikke skal bringes til tiggerstaven ved deres rapserier. Men nu kan de stjæle for mig, så meget det vil, jeg sér ikke, om de så stjæler öjnene ud af hovedet på mig, jeg har ikke længer kræfter til at passe på. Men vil du ikke komme et öjeblik herop Gudmund, da du dog nu engang er kommen herud; jeg kunde have lyst til at se efter der i den forreste kødtønde, jeg er bange for, at al saltlagen er lækket ud af den, men jeg kan ikke magte stenen, der ligger ovenpå den.“

„Jo fader! jeg skal komme“, sagde Gudmund og gik op og løftede stenen ned af tønden; „det er intet under, at du ikke kan magte en sådan blok!“

Ja for jeg er bleven så ussel og aflægs nu og tåler ingen anstrængelse for hoftegigt — å nej, ikke har hün lækket end, så det har noget at betyde, den gode gamle tønde — og derfor siger jeg, jeg duer ikke længer til at tumle med gården her, gode Gudmund! Jeg så helst, at du vilde overtage det alt sammen, så at jeg kunde sidde lunt og godt inden döre, have forrådshuset her for mig selv, hø til et par får og så afgiften af disse få jordlodder, som jeg ejer. Gården kan du få, når du vil; men det siger jeg dig forud, jeg kan ikke påtage mig nogen udgift i anledning af bygningernes tilstand. Dem må du tage, således som de er, og de er også tålelig gode; rigtignok er jord-

væggene i gangen begyndt at synke lidt sammen, men ellers kan husene nok hænge sammen nogle år end. Hvad siger du hertil, kunde du ikke have lyst til at prøve at slå dig igjennem således?“

„Ja plejefader! jeg véd ikke, hvad jeg skal sige dertil“.

„Og så måtte du, kan jeg tænke, se at finde dig et stykke kvindfolk.“

„Ja med hende Gudda her tör jeg ikke indlade mig på at drive gården!“

„A nej! det fortænker jeg dig ikke i, Gudmund. Jeg har nu prøvet hende tilstrækkeligt og vil ikke råde dig til at have hende som husbestyrerske; nej snarere tror jeg, du skulde se at få dig en kone.“

„Ja“, sagde Gudmund og trak paa ordene, „dette kvindfolk og disse fruentimmer!“

„Jeg har dog gjort den erfaring Gudmund! siden min kone døde, at konerne er bedre end disse pokkers husbestyrersker; og det er vist og sandt, at skönt min salig Gudrun i mange henseender var ødsel, så vilde hun dog ikke tage kommandoen i alt, som den satans Gudda; men hvad jeg vilde sige, var der ingen her i egnen, som du kunde have lyst til at gifte dig med?“

„Å nej, det kan jeg ikke sige; og der er heller ingen her i egnen, som ejer noget; og hvad fanden skulde man med dem, som ikke ejer klæderne på kroppen.“

„Ja det er vist, det er slemt at måtte gribe til det; der er dog én her på gårdene, som har både til at ligge og sidde på.“

„Og hvem er det?“

„Hende Sigrid Bjarnesdatter i Tunge.“

„Ja så! Skulde de have noget tilovers der i Tunge; dog börnene er rigtignok ikke mange, så vidt jeg véd.“

„Det vil jeg nu ikke sige, der bliver neppe nogen fed fangst at göre, når boet der i Tunge skal göres op, og gården tilhørte ikke engang salig Bjarne; men noget andet er det, at datteren skal have fået tre eller fire jorder efter sin faster."

„Ja det forandrer sagen!" sagde Gudmund, og gned sig i hænderne.

„Og derfor har det faldet mig ind, at det kunde være et passende parti for dig, det kan være en god grundvold til at begynde med, når man holder vel sammen på det, lagt til den smule, du selv har, skönt det ikke er meget; du har dog dette jordegods, som jeg har testamenteret dig; og så nogle skillinger, kan jeg tænke."

„Jeg, skillinger! nej jeg ejer ikke en skilling, jeg er aldeles pengeløs."

„Det får du mig nu ikke til at tro, men du vil aldrig være ved det. Hvorfor vil du aldrig vise mig dine penge Gudmund?"

„Nu, fordi jeg ingen har! Men hvorfor får jeg aldrig dine at se fa'er?"

„Det er en anden sag, jeg har aldrig ejet penge; du skulde få at se dem, hvis jeg havde nogen, en kos værdi eller så, det er det hele."

„Du får dog oftere penge mellem hænder end jeg."

„Det går alt ud igen; sysselmanden måtte jeg betale næsten tre specier, og fire rigsort gik til præsten, for de fyre hjælper det ikke at byde andet end smör, uld og penge, og så kan man jo lige så gærne lade sig flå på den ene måde som på den anden. Men efterlader jeg mig nogle skillinger, når jeg dør, så véd du, at du skal have dem, for jeg kan ikke tåle den tanke,

at det skulde gå op i røg hos ham Brand, selv om det er aldrig så lidt; men hvad siger du til det, som vi var ved at tale om för, vilde det ikke være det rigtigste for dig at prøve på at få fingre i Sigrids jorder?"

„Antager du, at det kunde lykkes?"

„Nu, man kan jo høre, hvad moder og datter siger; jeg skal prøve at liste med dig op efter, hvis du vil."

Hermed stansede samtalen, men næste dag så man heste blive drevne hjem til Burfell. Det var ikke noget smukt syn at se Bårds og hans plejesöns rideheste, rygbrudte og slunkne som de var, men at holde heste på stald var en udgift, man ikke tillod sig på Burfell, hvor man desuden sjælden havde brug for andet end lastheste. Heller ikke var de yndere af pragt i klædedragt, dog var man kommen i stadstöjet i dag. Gudmund var iført tröje og benklæder af blåt klæde; denne dragt havde i sin tid været købt af flamske fiskere og passede derfor ikke Gudmund godt. Han var höj og langbenet, men tröjen for en mand af middelhöjde, bagtil var den altfor kort, men fortil hang skøderne langt ned; da også benklæderne var for korte, gabede klæderne i livet, så at en gul skjorte kom til syne, hvad der gav ham en vis lighed med en skarnbasse eller et andet stort insekt. Vesten var i virkeligheden af godt stof og strålende at se, men ulykkeligvis var engang på en købstadsrejse, da Gudmund var ved at løfte en byrde op på en lasthest, nogle knapper blevne revne af på den ene side, og da den slags knapper, som var i vesten, var udsolgte, havde Gudmund ladet hullet fylde med nogle af en anden slags, hvad der vel vilde forekomme folk en mangel, for så vidt man ikke særlig ynder brogethed i klædedragt. Endogså stövler ejede

Gudmund; det var vandstövler, som han engang havde måttet tage som erstatning for tilgodehavende hos en dansk matros og ikke siden havde kunnet blive af med; men nu kom de ham til god nytte — ti når skulde man vel benytte slige kostbarheder, hvis ikke nu? Gudmund havde også trukket stövlerne på, men forkert, da han ikke havde kunnet se nogen forskel på höjre og venstre fod. — Endelig var da fosterfader og sön færdige, det havde gået sent, da begge vare lige uvante med en sådan oppudsning; ved middagstid viste frieren sig på gårdspladsen med hat og pisk i hånden — hatten var ikke så ilde, i pulden læstes „Ejnar Håkonssön vandtæt". Idet de var ved at stige til hest, kom malkepigen ud af huset, hun skyggede med hånden for öjnene og stirrede på Gudmund, hvorefter hun hviskede til fårevogtersken:

„Nu er såmænd vor Gudmund kommen i pudsen, hvor tror du dog, han skal hen?"

„Hvor skulde jeg vide det! Dog det ser snarest ud, som han havde i sinde at gå på frieri."

„Det må fanden tro"! svarede hin, og kastede indholdet af den spand, hun holdt i hånden fra sig. „Han Gvend er nok den, der sidst af alle vover sig på frierfærd."

Plejefader og -sön ankom til Sigridartunge ud på eftermiddagen, de bankede på dören, og nu gik det, som der står i visen: „En bondeknold til dören gik og ser sig om." De hilste ham med kys[1]), og han

---

[1]) Folk på Island, uden hensyn til kön og alder, hilser hinanden omtrent ligeså ofte med kys som vi ved at give hinanden hånden.

spurgte dem om nyt, hvorpå de svarede intet særdeles at have hørt, „men er husbonden hjemme?“ udbryder Gudmund.

„Ja, hos Gud, for han er død“, svarede karlen, „men jeg er så at sige forvalter her, og med alt, hvad gården og dens drift angår, så er det ligeså godt som at tale med hende Ingveld selv, når I taler med mig; ellers hedder jeg Arne og var længe hos sjera Torve, om I mindes det; men hedder I ikke Bård på Burfell?“

„Jo mit navn er Bård“.

„Ja jeg syntes halvvejs at skulle kende Eder; skönt det er længe, siden jeg så Eder; jeg købte smör hos Jer forganget år, men som ikke holdt vægten, da jeg kom hjem.“

„Det kan aldrig være rigtigt, at det ikke skulde have holdt vægten; men er madamen hjemme? Jeg vilde gærne tale med hende.“

Arne gik ind, og kort efter viste Ingveld sig og bød gæsterne ind i stuen. Stuen var et af de forskellige småhuse, hvoraf gården bestod, der alle vendte bræddegavlene ud mod gårdspladsen, men i øvrigt var sammenbyggede, så at de brede græstørvsvægge berørte hinanden. Fra hovedindgangen, der var gennem en af de midterste husgavle, kom man ind i den lange mørke gang, der på sædvanlig vis satte de forskellige huse i forbindelse med hinanden og var fremkommen ved de omtalte brede græstørvsvægges gennembrydning. Drejede man her tilvenstre, kom man ind i stuen; den var tre favne lang og ret net udstyret, efter som forholdene er på landet. I den gavl, som vendte ud mod gårdspladsen, var to vinduer, og lige under dem stod et lille grönmalet bord med en stol ved hver ende.

I den anden ende af værelset, indenfor dören, var gæstesængen, med et tæppe med indvævede blomster over, og ligeoverfor denne, på den anden side stod en rødmalet kiste med Ingvelds bomærke på forsiden, det var hendes klædekiste; ved enden af denne stod en anden kiste, noget mindre, men nyere, den tilhørte Sigrid. Ingveld bød Bård en plads ved bordet og begyndte at spörge ham om nyt, men Gudmund satte sig på Sigrids kiste og sad der uden at mæle et ord med hatten støttet på knæerne og begge hænder holdende om skyggen. Kort efter trådte en ung pige ind i stuen. Hun var iført den sædvanlige islandske hverdagsdragt; det lyse hår var flettet og opfæstet i buer, den øverste del af hovedet bedækkedes af en lille fladtliggende hue af sort strikket arbejde, fra hvilken en lang sort kvast hang ned, der ved sin øverste ende sammenholdtes af en bred metalring. Den øvrige dragt bestod af et sort vadmels skørt med tilhørende stribet uldent forklæde og tætsluttende strikket liv eller tröje med snevre ærmer ligeledes sort. Det var Sigrid Bjarnesdatter. Hendes fremtræden var beskeden, men uden al forlegenhed; hun gik over gulvet til sin moder og rakte hende en kaffekedel, som hun bar i hånden, men gæsterne rejste sig og hilste hende med kys. Ingveld tog kedlen, aftörrede den med en flig af sit forklæde under bunden, blæste i tuden og satte den derpå på bordet og begyndte at skænke kaffe. Først rakte hun Bård en kop og gav derefter Sigrid et vink om at komme og bringe Gudmund en kop, dèr hvor han sad på kisten. Sigrid gik til Gudmund med kaffekoppen i den ene hånd og en sukkerskål i den anden. Gudmund griber med den ene hånd et af de störste stykker

sukker i skålen, med den anden griber han om overkoppen og lader Sigrid beholde underkoppen, som hun så smilende bar tilbage på bordet; han var nemlig ikke så inde i den slags sager, at han vidste, at de to ting skulde følges ad. Gudmund knækkede stykker af sukkeret i sin hånd, efterhånden som han slubrede kaffen i sig, hvorpå han stak resten i sin vestelomme. Omtrent da Gudmund var færdig med at drikke sin kaffe, vendte Ingveld sig til Bård og siger:

„Agter I Jer forresten langt idag, gode Bård?"

„Å nej, madam! ikke længere; jeg svippede herop med Gudmund blot sådan for morskab, og så vilde jeg gærne tale et par ord med Eder engang ved lejlighed."

„Jeg håber dog, I bliver her i nat, Bård; det er ikke så ofte, at I besøger os".

„Det er et sandt ord, min bedste! Det er just ikke ofte, at jeg rider ud uden nødvendighed; dog må jeg se at nå hjem i aften, når mit ærende er besørget, og det vilde jeg helst göre etsteds i enrum, hvis det var muligt."

„Ja så må jeg bede Eder komme med ind i badstuen; men jeg håber, at du Sigrid sørger for, at Gudmund ikke keder sig her imedens."

Bård og Ingveld forlod nu stuen, men Sigrid blev tilbage og ventede på, at Gudmund skulde begynde samtalen; dog, det vilde ikke lykkes for ham at finde på noget at sige, han sad tiende på kisten, optaget af at slå hælene mod dennes forside, og engang imellem skævende til Sigrid. Sigrid, der begyndte at blive ked af at sidde således som stum og stirre på Gudmund, mærkede, at der ikke var andet for end selv at begynde samtalen, og for at indlede den med en eller anden

almindelig bemærkning, spurgte hun: „Er intet nyt nede i bygden?“

„Tak, som spör'“, svarede Gudmund, „nej, jeg véd aldeles intet, ikke uden at der har været stjålet en halv fårekrop der på Hammer; jeg véd ikke, om I måske har hørt det?“

„Jo, jeg tror, vi hørte det her forleden dag, véd man noget om, hvem der har gjort det?“

„Nej“, sagde Gudmund og tav; Sigrid så nu, at denne samtale var gået i stykker, og den forekom hende da heller ikke så interessant, at hun brød sig om at anstrænge sig videre for at holde den i live; hun tav derfor en stund og siger så: „I fik i fjor en ny præst der nede i sognet, hvordan synes I om ham?“

„Å han skal være en skikkelig og fredsommelig fyr, og det må man indrömme, han er dog ikke et sådant fyldesvin som den forrige, der drak fra sig både velstand og forstand.“

„Det er vel det; så driver han vel gården bedre, end tilfældet skal have været med hans formand.“

„Å ja, det vil folk sige, og slet så gal er han vist ikke; det var da heller intet under, om han havde føden til sig, med al den smörtold, som han får; Gud forbarme sig, hvad kunde der ikke göres ud af det, men det er, som om alt var forbandet for disse præster, hvor meget de så tager ind, og når alt kommer til alt, tror jeg dog ikke han lægger synderlig op i forhold til, hvad der føres ham hjem af alle mulige ting. Jeg skulde blive hovedrig, om jeg havde sådanne indtægter hvert år.“

„Ja, det er nu ikke at vænte, at alle skulde være

så forsynlige og sparsommelige som I og Eders plejefader på Burfell."

„Å, sparsommelig kan man nu ikke kalde mig, jeg spiser såmænd, hvad jeg behøver, og det snarere meget end lidet, men min plejefader, han forstår rigtignok at spare; det siger jeg Jer sandt, der kan gå hele uger, så at han ikke smager smör, og det er ikke fordi han ikke har det."

„Nej, det vil jeg tro", sagde Sigrid og lo, „det er nok snarere, fordi han vil göre det i penge; men, hvad jeg vilde sige, hvordan prædiker han, Jeres ny præst?"

„Ja det véd jeg ikke, der er dem, der roser ham; med skam at tale om har jeg ikke været mere end én gang i kirke, siden han kom, og da hørte jeg ikke mere end den sidste del af talen, for det traf sig netop, at jeg havde noget at afgöre med en mand, som jeg havde en ubetydelighed tilgode hos, udenfor kirken."

„Og hvordan syntes I om det, I hørte?"

„Å, det var vist ganske godt; det forekom mig omtrent som Sturmsbetragtningerne." [1])

Hermed stansede nu samtalen, da Ingveld og Bård trådte ind i stuen, men, skönt kort, havde den dog været lang nok til at give Sigrid en forestilling om Gudmunds oplysning og tænkemåde.

Kort efter beredte Bård sig til at tage hjem, og da de tog afsked, sagde Ingveld til ham: „Ja, ja, gode Bård! nu vil vi for det første lade denne sag bero,

---

[1]) Sturms betragtninger er en husandagtsbog, der tidligere meget benyttedes ved den såkaldte „læsning" med tilhørende salmesyngning, der på de islandske gårde finder sted hver aften i vinterhalvåret.

men går alt, således som jeg vil, da skal jeg straks lade Eder det vide."

Enden på Ingvelds og Bårds samtale var bleven, at hun havde lovet at give Gudmund sin datter Sigrid, hvis denne ikke aldeles nægtede at indlade sig på dette parti. Plejefader og -sön red derpå hjem, og der forløb nu nogle dage, uden at Ingveld omtalte denne sag for Sigrid, men hun var ualmindelig venlig imod hende og kaldte hende „sin kære", hvergang hun tiltalte hende, hvad der glædede Sigrid at bemærke. Det var, som om Ingveld var i nogen tvivl med sig selv om, hvorvidt hun skulde tilskynde sin datter til at ægte Gudmund, eller bryde det løfte, hun havde givet hans plejefader og ham, og hun kunde ikke ret beslutte sig til at tale med hende derom, men en dag tager hun sig sammen, vender sig til Sigrid og siger grumme venligt: „Jeg kan ikke nægte, mit barn! at forholdet hidtil mellem os har været noget koldere, end det burde, og måske er skylden ligeså megen min som din, men du kan vist heller ikke sige dig ganske fri. Du kan tro mig, jeg elsker ikke dig mindre end mine andre börn, I er alle bårne under samme bryst, og derfor holder jeg i virkeligheden lige meget af eder alle, men det er dog ikke så underligt, om jeg har víst mig kærligere overfor det barn, som har vist mig mest inderlighed og hengivenhed og altid søgt at föje sig efter mine ønsker. Nu har jeg for første gang sagt dig min hjærtens mening, og jeg håber, at alt bliver bedre imellem os herefter, men glem ikke, at det også er en pligt for dig at rette dig efter mig." — Sigrid, der syntes at mærke, at disse ord af hendes moder kom fra hjærtet, faldt hende rørt om halsen og sagde:

„Ja, kære, elskede moder! i alt vil jeg stræbe at göre din vilje, det bedrøver mig ret, hvis jeg nogensinde har gjort dig imod, og jeg beder dig tilgive det.“

„Ja, min kære!“ sagde Ingveld og kyssede Sigrid, „du skal da se, at jeg bliver dig en god moder; men det aner mig, at jeg ikke længe får lov til at beholde jer börn om mig; det er, som det plejer at gå for os stakkels forældre: så snart vi har fået eder ud over barndomsårene, og den tid er kommen, at vi skulde have mest gavn og glæde af eder, så flyver I bort fra os; og således vil det vist også gå med dig. Du begynder nu snart at tænke på at gifte dig, kan jeg tænke, når et godt parti tilbyder sig; og det vilde være synd af mig at se på min egen fordel og sætte mig imod det, som Gud har bestemt dig“, sluttede Ingveld med halvkvalt røst.

„Vær ikke bange for det, kære moder“, svarede Sigrid, „jeg gifter mig neppe så snart, tænker jeg.“

„Og hvorfor ikke det, mit barn? det er din bestemmelse, og forstår jeg ret, hvad det bebudede, da min salig mand viste sig for mig i drömme i nat, så vil det ikke vare længe; og den, som anholder om din hånd, er da også en sådan, som det er en alvorlig sag at give afslag, og hvem tror du det er?“

„Det er en sag, som jeg endnu kun har tænkt lidet på, kære moder“, sagde Sigrid og rødmede.

„Gudmund på Burfell bliver din mand, skal du se, om Gud vil, han og ingen anden.“

„Nej, det tror jeg neppe! Jeg håber, han frier aldrig til mig.“

„Det var dog hans og hans plejefaders ærinde til os forleden dag.“

„Og hvad svarede du dem?“

„Jeg gav mit samtykke dertil for mit vedkommende og lovede at tale med dig derom, for jeg kunde ikke tænke mig andet, end at du vilde takke Gud for en sådan mand, dygtig og velstående.“

Sigrid blev ilde tilmode ved at høre dette, og nu påfulgte en lang samtale mellem moder og datter om denne sag. Det mærkedes tydelig på Sigrid, skönt hun kun ytrede sig stilfærdigt, at hun var af en anden mening end hendes moder; hun indvendte, at manden så så ilde ud, men „forgyldning forgår“, svarede Ingveld, desuden, sagde hun, havde også Sigrids fader været alt andet end smuk og dog været ansét for en prydelse for sit sogn; men som fortrin ved Gudmund nævnede hun, at han var en ordentlig og påpasselig mand, desuden formuende, og hans plejefader vilde sørge for, at största delen af rigdommen på Burfell tilfaldt ham. Sigrid indvendte også mod Gudmund, at hans opdragelse var så forsömt, men Ingveld manglede ikke svar hertil og sagde, at når man selv fik hus og hjem, mærkede man snart, at lærdommen fyldte kun lidt i gryden. Videre gik nu ikke Ingveld for denne gang, men næsten hver dag talte hun Gudmunds sag, men fôr dog i alle henseender med læmpe overfor Sigrid.

Sigrid vilde for ingen pris ægte Gudmund, og hun følte nu, at hun aldrig kunde glemme Indride. Stundum følte hun sig overbevist om, at han havde hende kær, det fremgik af hele hans væsen overfor hende, skönt han ikke havde udtalt sig meget, men især syntes hun at kunne slutte det af hans ord, da de var ene to sammen i stuen. Til andre tider frygtede hun for, at det ikke var andet end tom indbildning og en tanke,

der kun var opstået, fordi hun ønskede, at det måtte være tilfælde. Det var hende uforståeligt, hvorledes Indride kunde have friet til en anden pige, således som alle sagde, dersom han nogensinde havde haft hende kær. Det forekom hende ligeledes besynderligt, at hun slet ikke havde sét Indride hele denne vinter, hverken havde han besøgt dem, ikke heller havde han indfundet sig der, hvor han vidste, at han kunde træffe hende, således som för. Og hertil kom nu visheden om, at hendes moder vilde blive meget fortörnet, hvis hun ikke vilde følge hendes råd og ægte Gudmund.

Som følge af alt dette var hun ofte meget nedslået og græd i enrum, men passede dog, ikke at lade nogen se det; ti hun havde ingen, som hun kunde betro sin sorg til. Det var en nat, at hun som oftere lå længe uden at kunne sove, men bestandig tænkte over sin stilling og græd bitterligt; endelig noget efter midnat faldt hun i sövn og drömte, at hun befandt sig ude i gården. Hendes moder stod hos hende og holdt i hånden en gammel hue eller stormhætte, som hun vilde sætte på hovedet af Sigrid, men i det samme kom hendes faster Björg til og sagde: „Hvad tænker du dog på, gode Ingveld! at ville sætte det fandens pottelåg på hovedet af barnet!“ — og slog til hætten, så at den flöj ned i en mælkebøtte, som stod i nærheden; siden tog hun en smuk fald frem, og det forekom Sigrid i drömmen, at hun vidste, at hendes faster vilde give hende den på, men i det samme vågnede hun. Denne dröm glædede Sigrid meget, og hun tydede den, som hun helst ønskede det, at Gudmund var hætten, men Indride falden, og det alene havde hun at udsætte på drömmen, at hendes faster ikke havde givet hende

falden på. Dette gav hende nok at tænke på længe, og hun kunde ikke falde i sövn på ny; tilsidst listede hun sig sagte op af sængen, klædte sig på og begav sig ud i et lille loftværelse, som der var. Det var nu blevet så lyst, at man kunde se at skrive. Hun tog pen og blæk frem og skrev et brev, som hun var færdig med at lægge sammen og skrive uden på, för nogen af husets folk var stået op.

Brevet var til Indrides moder Ingeborg, og heri åbenbarede hun hende, skönt med undseelse og frygt, det håb hun nærede om, at Indride delte hendes følelser, bad hende give sig vished om, hvorvidt hendes kæreste tanke var mere end tom indbildning — men skulde den kun være en dröm, der aldrig kunde gå i opfyldelse, da i det mindste være så barmhjertig ikke at udsætte denne hemmelighed, som her betroedes hende, for verdens latter. Hun endte med at sige, at, var hendes håb begrundet, da vilde en meddelelse af I.....s moder herom kunne være af störste vigtighed for dem begge; var det falsk, så vilde hun, når hun først var udreven af sine grundløse fantasier, måske have lettere ved at opfylde den pligt, som lydighed mod moderen pålagde hende.

Brevet, som hun havde skrevet i störste hast og overvældet af sine følelser, bar også i det ydre spor af sin tilblivelsesmåde — hist og her udstyret med små blækpletter; det skal ofte være tilfælde, vil man sige, med den slags breve, ti hånden er ikke så rolig, når hjærtet kommer i bevægelse; pletterne kaldes kærligheds-dråber og ansés ikke for at vanhelde.

Men nu var det vigtigste tilbage, og det var at få brevet besørget til Ingeborg, uden at nogen mærkede det, og her var Sigrid i den störste forlegenhed, ti hun

havde ikke nogen så fortrolig der på gården, at hun turde betro ham det. Samme dag kom Groa fra Lejte til Tunge. Ingveld havde lagt sig til at sove om dagen, da Groa kom, og Groa vilde ikke vække hende, men gav sig i tale med Sigrid. Groa mærkede snart, at Sigrid var ualmindelig stille, og sagde venlig:

„Der er noget i vejen med dig i dag, min kære!“

„Å nej, gode Groa“, svarede Sigrid, „det véd jeg dog ikke.“

„Jo det behøver jeg ikke at spörge om; du er ilde tilmode af en eller anden grund, for du plejer rigtignok ikke at være så alvorlig; men det kan ikke forundre mig, om du føler dig ilde berørt ved den forbandede sladder, som nu breder sig overalt her i egnen — for du kan da neppe have undgået at høre det selv.“

„Og hvad er det?“

„Nå, så du har ikke hørt det, min kære, hvad de siger om dig.“

„Nej, jeg har intet hørt, hvad er det?“

„Å, lad os ikke tale derom, jeg gider neppe nævnet det, ikke andet end at smedde dig sammen med det drog, Gvend på Burfell.

„Hvem siger det?“

„Nå ja, det var da at vente, at det ikke havde mere på sig end så meget andet, som folk løber med; men Gud ske lov, at det ikke er sandt, det vilde være at kaste perler for svin, havde jeg nær sagt; jeg havde lovet mig selv, at det skulde ikke hjælpe at byde mig til dit bryllup, hvis du tog den drönnert. Det er forskrækkeligt, hvad sådanne satans folk — Gud forlade mig, at jeg bander — kan lyve; dette løber nu hele sognet rundt, men jeg benægter det og siger, at de

må skamme sig ved at bære sådan sladder omkring, for det er lige så umuligt for den sølle Gvend at få Sigrid til kone, som det er for mig at sluge ham med hud og hår."

„Dette kunde dog vel være muligt", sagde Sigrid og sukkede, „det vilde blive ansét for et godt parti for mig."

„Det er intet under, du gruer ved at tænke på sligt, min søde! end sige at —"

„Da har det dog været på tale, gode Groa! og der opdigtes meget, som der er mindre grund for."

„Nej, nu tror jeg, jeg dåner! det vilde jeg have forsvoret. Og hvad vil den stivstikker med en kone; jeg siger for mig, jeg vilde lige så gærne have en eller anden træklods til mand, som ham Gvend."

Sigrid tav, men kunde dog ikke lade være at trække på smilebåndet, medens Groa malede videre: „Jeg kan tænke, min gode Ingveld hurtig har givet ham rén besked?"

„Jeg véd dog ikke", svarede Sigrid, „om det just forekommer hende så utilrådeligt; han er velstående."

„Og om så var, min kære! Hvad gavn har konen af det, når hun ikke får lov til så meget som at give hundene et bén. Eller skulde han ikke komme til at ligne Bård heri, som i alt andet? Og hvormeget havde hun salig Gudrun, staklen, at sige på Burfell? Hun måtte stjæle sig til det, om hun vilde give en fattig en bid brød, og i øvrigt havde hun ikke så meget mellem hænder, som der kan ligge på en negl, eller man kan vikle om en finger. Men jeg kan aldrig tro, at min Ingveld skulde være så blind at betro sit barn i sådanne hænder; og det vilde aldrig være skét, hvis

din fader, salig Bjarne — Gud velsigne ham — havde levet."

„Deri har du vist ret", svarede Sigrid.

„Men meget er nu anderledes her — skönt jeg ikke kan sige andet end det, som godt er, om min gode Ingveld — siden den herlige mand døde", sagde Groa hulkende og törrede sine öjne med fligen af forklædet. Sigrid, som bestandig savnede sin fader og derfor følte godhed for alle, som talte vel om ham, klappede hende venlig på kinden og sagde: „Lad os ikke tale derom, min kære." Men Groa vedblev med klynkende stemme: „Hvor kan jeg andet end få tårerne i öjnene, hvergang jeg tænker på den velsignede mand; men hvorvel jeg kun er et fruentimmer, skal det dog aldrig ske, at Bjarnes datter kommer i deres hænder; jeg skal tale din moder til, så at hun ikke styrter sig eller sine i den galskab."

„Å nej, det er vist ikke værdt, gode Groa, at du taler til hende om det, men der er en anden tjæneste, som du kunde göre mig, hvis du vil mig vel", sagde Sigrid og så Groa ind i öjnene, som om hun agtede at læse hendes inderste tanker — men fandt der ikke andet end lutter ærlighed og oprigtighed.

„Det kan du forlade dig på, min kære! selv om du aldrig havde hjulpet mig med et eller andet, hvad du dog tidt og ofte har gjort, så har dog han, som nu ligger i graven, forskyldt det af mig, at jeg efter ringe evne står dig bi så fuldt som nogen anden; men hvormed er det?"

„Det er at bringe dette brev over til Hol, uden at nogen mærker det, og så at tage svaret med tilbage", sagde Sigrid; „her er et par skilling for ulej-

ligheden“ — og i det samme rakte hun hende brevet, og en specie med.

„Det må jeg sige! Du slægter rigtignok dine på i at gribe i pungen; men dette er nu altfor meget“, sagde Groa og gav Sigrid et langt kys.

„Jeg behøver ikke, gode Groa, at bede dig ikke at omtale det for nogen her i huset.“

„Jeg! å nej, vær du rolig for det, min kære; lille Groa er ingen tosse, og det, som jeg engang har taget imod, skal ingen få fra mig, om det så var kongen. Jeg kan nok tie med det, som bliver mig betrot, om jeg end ellers er snaksom; og det kommer ingen ved, skulde jeg tro, hvad hemmeligheder du og Indride kan have sammen i dyd og ære — for han er manden.

I det samme kom Ingveld ind, og Groa stak i en fart brevet til sig og begyndte at tale om noget andet. Hun blev i Sigridartunge til op ad dagen, men dog ikke så længe, som hun plejede van.

Sigrid glædede sig over, hvor snildt hun havde fået brevet afsted; men flere og flere dage forløb, uden at hun fik svar fra Ingeborg. Endelig kom Groa engang igen til Tunge, og Sigrid spurgte hende nu, hvorledes det var gået med brevet. Groa svarede, at hun dagen efter havde bragt brevet til Ingeborg og overgivet hende det, da hun blev ene med hende; men hun var bristet i latter ved at læse det og havde kastet det fra sig på spisekammerhylden, som om hun ikke brød sig om det; hun havde ikke givet hende noget svar med tilbage, skönt hun dog havde anmodet hende derom. Dette fortalte Groa Sigrid grædefærdig, så at hun umulig kunde tro andet, end at det var sandt; men

slette folk, som udlagde alt til det værste for Groa, vilde sige, at hun engang langt senere til en god veninde havde ladet de ord undslippe sig, at når folk, som afsendte breve, straks rykkede ud med betalingen, var det ikke godt at vide, hvad der senere blev af dem.

Herefter forekom det Sigrid, at alt håb var ude, og hun nedsank nu i stor bedrøvelse, men hendes moder forestillede hende bestandig, hvilken lykke det vilde være at blive gift med Gudmund; og en dag, da Sigrid sad meget nedslået i stuen, kom hendes moder ind til hende, klappede hende smilende på kinden og sagde:

„Kan jeg nu ikke snart skrive dem til og sige dem, at nu har man fået bugt med björnen; eller begynder du nu ikke selv at se, min kære! at et godt tilbud fortjæner et godt svar.“

„Du må selv bedst vide, kære moder! hvad du skal göre; jeg véd, du vil ikke tilskynde mig til andet, end hvad du ansér for at være til mit bedste, og om jeg end ikke kan forsone mig dermed, véd jeg dog, at det er min pligt at lyde dig“, svarede Sigrid, idet et par tårer listede sig ned ad hendes kinder.

„Det kan jeg så godt forstå, og jeg fortænker dig ikke deri, mit barn“, sagde Ingveld og klappede Sigrid på kinden, „at du i begyndelsen er noget tvivlrådig, men jeg er overbevist om, at senere hen vil du takke Gud for, at du lod mig råde.“ — Sigrid kunde ikke holde sine tårer tilbage, men da hun ikke vilde lade sin moder se, at hun græd, stod hun op og gik ud af stuen, så at samtalen hermed standsede; men Ingveld tog Sigrids ord for fuldt ja, og skrev siden til Burfell og sagde, hvorledes sagerne stod. Bård begav sig da med sin plejesön til Tunge og her bortfæstede Ingveld

sin datter til Gudmund. Derefter kom Gudmund af og til til Tunge; men Sigrid var bestandig meget kold imod ham, hvad han dog ikke tog sig nær. Det blev bestemt, at brylluppet skulde stå kort efter fåresamlingstiden, og at det skulde holdes på gården Hvol, hvor annekskirken var, da værelserne tillige her var flere og större end i Tunge. Tillysningen gik nu for sig: der lystes to söndage i træk, den sidste söndag lystes der samtidig i to kirker, en fremgangsmåde, hvis berettigelse er bleven bestridt; dog har vi hørt ansete præster påstå, at dette vel lader sig forsvare, hvis der er påtrængende grunde til at fremskynde brylluppet — og således forholdt det sig netop i dette tilfælde. De væddere, som Bård havde udsét til gæstebudet, var ankomne fra fjældene, og Bård havde skyndt sig med at slagte dem, for at de ikke skulde lægge for meget af, men samtidig gjort præsten opmærksom på, at hvis tillysningen trak i langdrag, var der fare for, at kødet vilde få en tanke, inden bryllupsdagen kom.

Dagen för brylluppet skulde stå, havde han og hans plejesön meget travlt med at ordne alt. I stuen på Hvol var der opslået et langt bord på de tre sider, forsynet med bænke; her skulde alle de mere ansete folk sidde. Brudeparrets plads var midt for bordenden, der vendte ud mod gavlen, og deres sæde udmærket ved to store sæder af hjemmegjort plyds, som bedækkede bænken her. På den ene side af bruden skulde sognepræsten og hans kone sidde, dernæst de indbudte præster, hreppstyrerne og andre ansete bønder. På den anden side af brudgommen skulde Ingveld sidde og dernæst enhver efter slægtskab og stilling. Ude på gårdspladsen fandtes et stort forrådshus; det var nu

bleven tömt og væggene behængte med vadmel; her skulde småbønderne og de anseligere folks ledsagere have plads. Her var anbragt to lange borde, dannede ved på gulvet at opstille kister og tomme halvtønder i række, hvorover der var lagt fjæle eller döre, der var bedækkede med duge eller tæpper. Dette var den ringere stue. Mad og drikke skulde være ens i begge stuer, men væggetæpper og bordtöj var finere i den første. Man havde antaget en kone til at sørge for madlavningen, og der var udnævnt mænd til at forestå opvartning og forskæring; men selv vilde Bård have tilsyn med drikkevarerne.

Tirsdagen i den 23de sommeruge (sidst i september) var alt forberedt til brylluppet, som skulde gå for sig den næste dag; gamle Bård sad ude ved den forbi gården løbende bæk og øste med en træsløv vand i en tipotterstønde, som stod ved siden af ham, da Gudmund kom til og spurgte: „Hvad tager du dig for, plejefader?"

„Å jeg er ved at spæde den pokkers mjød en smule, den forekommer mig så tyk; jeg er bange for, den er forfalsket."

„Du er nok snarere ved at dröje den lidt, tror jeg."

„Å nej, den bliver såmænd ikke meget dröjere, fordi jeg kommer et par skefulde på ankeret her; men er du nu færdig med alt der i forrådshuset, og tror du, det kan rumme alle, som kommer her i morgen?"

„Ja det må Gud vide; det er en forskrækkelig vrimmel, som er bleven indbudt; jeg véd ikke, hvad det skal betyde, at samle alle de folk sammen."

„Jeg ikke heller, men hun Ingveld vilde have det således, og jeg lader hende råde, men hun skal også komme til at betale det, som går med; for jeg har ikke i sinde at give hende det, det kan du forlade dig på.“

„Nej, det synes jeg ikke, der er nogen grund til — og til hvad pris vil du overlade hende brændevinen?“

„Jeg lader hende have den til samme pris, som jeg kunde have fået for den i vinter[1]), er det ubilligt?“

„Nej, og mjøden, hvad tager du for den?“

„Ja, jeg skal nu til at måle den, det var godt, du huskede mig på det; jeg kan ikke lægge mere end fire skilling på potten, tænker jeg, og der bliver vel 10 potter her på ankeret. Men du må vist tænke på at tage afsted nu; du bliver nødt til at være i Tunge i nat, så at I alle kan følges ad herhen i morgen.“

„Måské“, svarede Gudmund og gik.

Bryllupsdagen begunstigedes af smukt vejr, og på Hvol var folk tidlig på færde. Op ad formiddagen begyndte de indbudne at ankomme. Vejen op til Hvol var god, og de yngre blandt gæsterne benyttede lejligheden til ret at udfolde deres rytterdygtighed på vejen hjem til gården og således vise deres hestes fortrin til stor glæde for tilskuerne. „Der kommer præsten på den røde og har to med sig“, sagde en af dem, som stod på gårdspladsen, „altid har han noget, som kan

[1]) Om vinteren er det vanskeligt at foretage købstadsrejser, og ofte er på den tid de fleste varer udsolgte; ved at benytte sig heraf kan man altså på den tid sælge sine indkøbte varer til ublu priser.

føre sig, den gode mand.“ Bård, som stod ved indgangsdören og hørte dette, skyggede med hånden for öjnene og svarede: „Ja, det er sikkert ham på sin røde“, og vendte sig derpå og råbte ind i huset: „Helga! sørg nu for at have den lille kedel parat, nu kommer præsten; men hvem kommer farende der på den hvide hest, her ved fårefoldene?“

„Det kan ikke være andre end Torsten daglejer, eller slughals, som nogle kalder ham; jo, det sér ud til at være ham og så Hlidar-hoppen.“

„Ja, der er nu ingen, der har haft bud efter ham“, sagde Bård halvhöjt, „men det slår altid til, at hans vej falder dèr forbi, hvor der er gilde; nu da han engang er kommen, må jeg formodentlig til at bede ham. Men hvad bliver der af brudeparret, folk! sér I endnu ikke noget til dem?“

„De er næsten nåt til tunet nu.“

Da brudeparret ankom, var det langt op på formiddagen. Gudmund, som ikke vil være den sidste, springer af hesten for at løfte bruden ned; men hesten var kun løst gjordet, så at sadlen vendte sig og Gudmund fik den ene fod fast i stigböjlen — behændig var han ikke, og følgen blev, at han faldt baglængs i snavset, til lidet gavn for hans klæder. Nogle af dem, som stode ude i gården, løb til og hjalp Sigrid af hesten, andre greb til foldeknivene og begyndte at skrabe leret af Gudmunds benklæder, og det var ikke frit for, at ungdommen skumlede over Gudmunds uheld. Sigrid gik ind i stuen, og alle var enige om sjælden at have sét en kvinde, der i skönhed eller ved sin hele fremtræden kunde måle sig med hende, og det forekom mange at være et påfaldende uheld for en sådan pige

at få en så ilde udstyret mand, som Gudmund var. Sigrid var hele dagen meget tavs, hvad der dog ikke vakte opmærksomhed; bryllupsdagen er en så betydningsfuld dag i det menneskelige liv, at det synes naturligt, at bruden føler sig alvorlig stemt.

Efter at alle var ankomne, begav man sig til kirken; för vielsen blev afsunget salmen nr. 309 i den ny salmebog, og ved begyndelsen af det sidste vers rejste degnen sig og førte brudeparret til sæde foran alteret. Dernæst begyndte præsten sin tale og lagde til grund for denne ordsproget „loven er ærlig, men holden besværlig". Sjælden havde den værdige herrens tjæner sjera Tomas talt så indtrængende og gribende ord; hele den nordlige del af kirken, hvor kvinderne havde deres plads, flød i tårer; og om det end ikke stod ganske således til i den anden halvdel og i koret, hvor mandfolkene sad, var der dog også her mangen kraftig mand, der blev varm om hjærtet. Sigrid sad med foldede hænder på brudebænken, og folk studsede ved hendes blege og alvorlige udseende, men Gudmund var aldeles ubevæget. Det var langt fra, at tårerne kom ham i öjnene, men af og til så folk ham bevæge læberne og røre fingrene; de, som kendte Gudmunds karakter, gættede senere på, at det snarere i det öjeblik måtte have faldet ham ind at regne sammen Sigrids jordhundreders-[1]) og landskyldsindtægter, end at lægge sig på hjærte det, som præsten sagde om kristelig ægteforening.

Efter at have endt sin tale, begyndte præsten som

---

[1]) Jorderne på Island ansættes i „hundreder" ligesom ejendommene hos os i „tønder hartkorn".

sædvanligt at göre brudeparret de lovbefalede spörgsmål. Gudmund besvarede dem alle klart og tydeligt, hvad der heller ikke er noget hekseri; reglen er jo bestandig at sige „ja“ til alt, hvad der spörges om. Derefter vendte præsten sig til bruden og sagde:

„I lige måde tilspörger jeg Eder, jomfru Sigrid Bjarnesdatter! om I har berådt Eder med Gud i himmelen og med Eders eget hjærtelag, dernæst også med Eders slægt og venner, at I vil have denne ærlige ungkarl, monsjör Gudmund Hanssön, som hos Eder står, til Eders ægte-husbonde?“

Dette spörgsmål besvarede Sigrid med ja, om end kun svagt, og ligeledes svarede hun bekræftende, da præsten rettede det andet spörgsmål til hende.

Da var det, som om Sigrid pludselig vågnede. „Nej“, svarede hun, og så höjt, at det næsten hørtes over hele kirken. Præsten, der ikke var vant til sådanne svar, blev noget förvirret; alle var ude af sig selv af forbavselse. Degnen var en mand, der var sikker i tjænesten og med mangeårig øvelse i embedet; „sligt kan hænde den bedste“, tænkte han ved sig selv og antog, at pigen havde fortalt sig, men dog endnu kunde have tid til at rette sine ord; han sad i nærheden af Sigrid, rykkede hende i kjolen og hviskede: „Sig ja, gode!“ Sigrid forblev tavs og lænede sig til bænkeryggen, men præsten, der hurtig havde fattet sig, gentog höjt og tydeligt de samme ord som för. Sigrid tav. Præsten stirrede på hende en tid og vendte sig derpå til tilhørerne og sagde: „Den kristelige menighed har hørt, at bruden, jomfru Sigrid Bjarnesdatter, har svaret nej på kirkens spörgsmål; ritualet tillader mig ikke at fortsætte denne handling længere! Måské også,

at pigen pludselig har fået ondt.“ Efter dette gik præsten ud af kirken, men alle flokkede sig om Sigrid, der var ligbleg og ikke talte et ord; de fleste antog, at hun måtte have tabt mælet eller være bleven forstyrret, eller begge dele, og hun blev nu fulgt ind i huset, hvor man søgte at hjælpe hende på alle måder. Sigrid kom om aftenen hjem til Tunge, og folk mærkede snart, at hun hverken var bleven stum eller gal; men hun nægtede nu bestemt for anden gang at sætte sig på brudebænk med Gudmund. Denne tildragelse rygtedes vide og bedömtes meget forskelligt; nogle sagde, at dette var gået, som man kunde vente det, og at det var bedre, at hun havde fået öjnene op sént end aldrig, men de fleste dadlede Sigrid og sagde, at det var let at se, at denne hendes opførsel måtte have sine egne grunde. Torsten slughals ytrede sig aldrig videre om den sag, end at han smaskede med munden og sagde: „Hvem mon der har spist al den steg der? Jeg kan aldrig tænke på den, uden at tænderne løber i vand.“ — Mange tilskyndede Gudmund og hans plejefader til at anlægge sag mod moder og datter og påstod, at de havde brudt deres ord. Dog blev det ikke til noget hermed, og enden på sagen blev, at Ingveld og hendes datter lovede næste sommer at betale Gudmund 6 får med uld og lam foruden erstatning for hafte udgifter i anledning af bryllupsgildet, og hermed lod plejefader og -sön sig nöje, da sagen nu engang var kommen så vidt. Mod Sigrid viste Ingveld sig så kold og uvenlig, at hun neppe kunde være hjemme, dog bar hun denne modgang med megen fatning, men var som oftest bedrøvet og tavs — og således begyndte nu den tilstundende vinter.

Netop denne vinter var Orm Bjarnessön, Sigrids broder, øverst i nederste klasse i Bessestadskole[1]). I

[1]) Bessestad er en af de ejendomme, der, lige siden Island mistede sin selvstændighed indtil den nyeste tid, har været statsejendom; her var det sædvanlige sæde for de danske befalingsmænd, og i midten af forrige århundrede opførtes her som amtmandsbolig en hovedbygning af hugne sten med tilhørende kirke. Efter at de to ved de fordums bispesæder værende lærde skoler var nedlagte, og efter at skolen derefter i nogle år havde været i Reykjavig, flyttedes den i begyndelsen af århundredet til Bessestad, som da herefter var stedet for landets eneste lærde skole og höjere dannelsesanstalt fra 1805—46. Bessestad er beliggende på halvøen Alvtanæs, der ligger sydvest for Seltjarnarnæs, på hvis nordlige side Reykjavig er beliggende, og adskilt fra dette ved Skerjafjorden; vil man fra Reykjavig begive sig landvejs til Bessestad, må man ride omkring fjorden, og da tager vejen c. 1½ time, søvejs kan man derimod komme fra Sjeltarnarnæs til Bessestad på ½ time. På Alvtanæs bor en temlig talrig fiskerbefolkning, der just ikke har det bedste ry på sig; således sigtes flere steder i det følgende til disse folks drikfældighed.

I den lærde skole var forholdene i flere henseender temlig primitive. Skolen bestod af to klasser, skoletiden var 4—5 år, de fleste disciple optoges i en alder af 16—18 år, disciplenes antal var sædvanlig c. 40. I skolebygningen boede ingen af lærerne, og i begyndelsen havde skolen ikke engang nogen ekonom, men disciplene fik naturalforplejning udleveret, som de selv måtte lade tilberede. Efterat ekonomen var kommen, var imidlertid altid en af lærerne forpligtet til at være tilstede ved disciplenes måltider. Den del af bygningen, der var overladt skolen, bestod af forstue, spisestue og to bagved eller indenfor liggende klasseværelser. Fra forstuen førte en dör tilhöjre ind i spisestuen, en anden ligefor ind i nederste klasse; i spisestuen stod på langs to borde

spisestuen havde han sin plads henne i hjörnet ved Brunka[1]) og delte fad og krus med stormændene fra øverste klasse, det var en af de rettigheder, som Skrælingekongen[2]) nød, og en af de vigtigste, ti her var maden bedre og mælken mindre blandet end hos dem, der sad længere nede. I klassen sad han altid bagved det lille bord, nærmest kakkelovnen; den plads havde han selv valgt sig, ti ingen anden var som den egnet til forsvar, her var det lettere for én at værge sig end for tre at angribe, og Skrælingernes land var på den tid idelig udsat for overfald. Lærerne havde aldrig besværet Orm med at tage ham til at besørge småtjænester eller anden slags opvartning, og hans regeringspligter tyngede ham heller ikke; den væsen-

---

med tilhørende bænke. Fra denne stue kom man ind i den bagved liggende øverste klasse, og fra denne førte igen en dör til nederste klasse. Her havde man straks til venstre for dören i krogen en kakkelovn, og ligefor et mindre og et större bord, der stod på tværs i stuen. Udgangsdören til forstuen befandt sig omtrent midt på sidevæggen, og således at de ind- og udgående passerede temlig tæt forbi hjörnet af det længere bord. I skolebygningen varetoges ordenen udelukkende af en blandt disciplene valgt inspektør. Sovesalene befandt sig på loftet og bestod af et större værelse, hvor der langs med de to sider var opslået brede, lukkede, med skydedöre forsynede sænge, hver beregnet på tre mand, og desuden af et mindre, det såkaldte „amtmandssönsloft“

[1]) Skolenavn på et af spisestubordene.

[2]) Duksen i nederste klasse; „Skrælinger“ kaldte de gamle islændere eskimoerne, som de på deres farter til Grönland og Amerika traf på. Nu bruges ordet i foragtelig betydning om de lavest stående vilde folkeslag.

ligste var at forestå krigsførelsen, og hertil var han både ved sit mod og sin erfaring fortrinlig skikket.

En dag kort efter midvinter sad Orm på sin plads beskæftiget med at skrive latinsk stil i den bog, som kompa[1]) hedder: han var alene i stuen, da disciplene var ved middagsbordet, men han var ikke gået med, da den pokkers Sparta[2]) var på bordet. Rigtignok var det ansét for upassende ikke at være tilstede ved måltiderne, og de fleste var så föjelige i det mindste at gå ind i spisestuen og sætte sig om fadene, om de end ikke spiste. For manges vedkommende skyldtes dette dog neppe skikkelighed alene, men snarere, at de vilde göre sig behagelige for dem, fra hvem Sparta kom, eller at de var bange for, at læreren, som vogtede hjorden, skulde få öje på deres tomme pladser og notere op, at de ikke kom til bords. Men Orm brød sig kun lidt om sådanne narrestreger og tænkte ved sig selv: „Lad dem kun i Guds navn skrive, de gode folk, det jævner sig nok." — Orm bavde bestandig nok at bestille, når disciplene var inde, og derfor måtte han benytte tiden, når der var lidt ro, til at skrive sine stile, ellers vilde der mangle meget i, at hans kompa var færdig, når læreren lod stilebøgerne samle. Men stilheden varede ikke længe; pludselig hørtes larm og brag, som når mange heste drives hurtig over stengrund; det var disciplene, som løb ud af spisestuen, hver til sin kant, og i samme öjeblik blev skolestudören reven op og en ung knøs løb raskt ind.

---

[1]) Skoledisciplene kaldte deres stilebøger „komper".

[2]) Skolenavn på spadsuppe, en tyk med rugmel jævnet suppe med tilhørende kød.

Han hed Vigfus Oddssön, og stod ofte på en spændt fod med Orm. Samme morgen havde Orm midt i timen bedet om tilladelse til at gå ud; Vigfus sad ved enden af det store bord tæt ved dören, og i det Orm gik forbi ham, og læreren sagde til Vigfus: „Gå du videre seqvens", gav Orm ham en sådan på siden af hovedet, at ingen havde hørt magen, og slaget genlød i hele skolestuen. Orm smuttede ud, og så behændigt var dette ørefigen anbragt, at få med vished vidste, hvorfra det kom. Vigfus forstyrredes i oplæsningen, og hans latinske oversættelse gik i stykker, forbitret og ude af fatning som han var over dette angreb. Dette havde han ikke glemt og råbte nu, idet han kom ind i skolestuen: „Gemt er ikke glemt, og nu skal du få den kindhest betalt, du gav mig i morges". I det samme greb han en gammel kløvse[1]) og agtede at sende den i næsen på Orm, men sigtede fejl, så kløvse ramte et blækhus der på bordet og væltede det over Orms stilebog. Orm betænkte sig ikke længe, men flöj hurtig som en pil ud over bordet og løs på Vigfus, for at kaste ham omkuld. Den påfølgende kamp blev både lang og hård, men tilsidst lykkedes det dog Vigfus at fælde Orm ved at vælte ham baglængs over skolebænken, derpå greb han ham med begge hænder under knæhaserne og trak ham ned under sig på gulvet. Orm begyndte da at råbe og kalde på Skrælingerne, bad dem hjælpe sig og befri sig fra denne skurk, men Orm var ikke så afholdt i sin egen klasse, at nogen følte sig tilskyndet til at stå ham bi; mere yndet var

[1]) „Kløvse" fordrejet af „Nucleus", en latinsk ordbog, som på den tid brugtes i skolen.

han af de store, og det traf sig så heldigt, at en af dem ved navn Torarin kom til, der hvor de brødes. „Ilde er du nu stedt, Orm frænde!“ udbrød han, „og da du halvvejs har lovet mig din søster, vilde det være fejgt af mig ikke at hjælpe dig“.

„Hun er bleven gift med en bondeknold østerpå“, råbte en af nederste klasse.

„Ham må vi dreje halsen om på“, svarede Torarin og greb med den ene hånd i Vigfus og trykkede ham bort fra Orm. Da Vigfus' venner så dette, angreb straks en fire — fem stykker Torarin, men han forsvarede sig med den störste tapperhed, og heraf udviklede sig en almindelig og heftig kamp; både første og anden klasse strømmede til i mængde og tog parti for eller imod, øverste klasse holdt for största delen med Torarin, nederste med Vigfus; striden var både lang og blodig og førtes samtidig på mange punkter, så det er ikke let med nöjagtighed at berette om alt, som tildrog sig. Hele og iturevne skolebøger flöj som det tykkeste snefog, nogle greb bænkene og slyngede dem mod fjenden, andre sprang op på bordene og kæmpede derfra, atter andre bemægtigede sig det lille skolebord, vendte det på siden og benyttede det således som skjoldborg mod kasteskytset; i den almindelige forvirring væltedes den store drikkekande[1]) midt på valpladsen og overströmmede hele gulvet. Nederste klasse vilde forlægge kampen til øverste klasses skolestue, men fire af de stærkeste i klassen stillede sig i

[1]) Heri var til almindelig afbenyttelse „blanda“, en på landet meget brugt og ret forfriskende drik, en blanding af sur valle og vand.

dören og forsvarede indgangen. Den tilsynshavende i skolen befandt sig oppe i amtmandsönsloftet, da han fik bud om, at hele skolen var i kamp sammen, og ingen vidste, hvad enden vilde blive. Han var ikke sen med at samle hjælp for at skille de kæmpende, og ved hans mægling lykkedes det at tilvejebringe fred og forlig — alle sår og flænger, så vel på person som på klæder, skulde gå op mod hinanden. Dog skete en undtagelse med hensyn til en af de ny ved navn Tore, han var stor og stærk, og havde i kampen stået på de yngres side og vist stor kækhed. Øvre afdeling vilde ikke slutte fred på andre vilkår, end at han skulde straffes; det kunde ikke tåles, at en sådan buse[1]) dristede sig til at byde gamle og ansete mesterlektianere trods. Dette forekom rigtignok de yngre en uretfærdighed, men her hjalp ingen indvendinger, og Orm forbeholdt sig at fuldbyrde straffen[2]). Tore blev nu ført frem på gulvet, skælvende som et æspeløv, for-

---

1) „buse“ eller „novibuse“ kaldes de ny indkomne disciple, der var optagne i skolen efter sidste sommerferies slutning.

2) Straffen, hvortil synderen blev dømt, var, som det af det følgende ses, at „jambieres“. Dette var en af de forskellige mere eller mindre barbariske revselser eller lege, hvorpå Bessestad skole, som alle de andre gamle latinskoler i fordums tid, var så rig. Den bestod i, at den ulykkelige med böjet ryg og fremstrakt hoved stilledes midt ud på gulvet, hvorpå hans hoved i takt til den samtidig afsungne salme uafbrudt af profossen stødtes op og ned. At den her nævnte — for øvrigt tillige meget lange — salme i almindelighed valgtes, skyldtes dens hoppende melodi i jambisk takt (afvekslende korte og lange stavelser), hvorfra også navnet på straffen er taget.

sangeren greb et blad af Skrifilius[1]), der var blevet liggende på gulvet efter kampen, og sagde: salmen er som sædvanlig nr. 101 i salmebogen: „Da Israels folk af Ægypten drog.“ Men da man skulde til at begynde salmen, kom en af disciplene løbende ind og sagde, at der var en mand med brev ude, som ønskede straks at tale med Orm.

„Så overlader jeg til dig, Torarin frænde! at føre hovedet på busen på mine vegne; der er vist kommet brev østerfra og bud fra min moder; hun kan da få at vide, hvordan det er fat med mine hverdagsklæder“, sagde Orm og løb ud, slæbende det ene bukseben efter sig, som næsten var revet af lidt nedenfor knæet.

Orm kendte straks manden, han var kommen med breve fra Sigridartunge, og Orm satte sig nu ind i spisestuen og begyndte at læse dem. Det ene brev var fra hans moder, det andet fra hans søster Sigrid. Med hans moders brev fulgte to par sokker og et par ny vadmelsbukser, der nu kom i rette öjeblik. Hans søster skrev, som følger:

„Kære broder!

Jeg skriver disse linjer til dig i största hast med en mand her fra egnen, som agter sig sønder, for at bede dig skaffe mig plads i et eller andet godt hus der syd på; ti nu er forholdene således, at jeg ønsker så snart som muligt at komme bort herfra. Du har så ofte fortalt mig om, hvor morsomt der er på sønderlandet, og derfor vælger jeg i min vanskelige stilling dette som det mindste onde, og håber nu, at du viser

---

[1]) „Skrifilius“, en græsk ordbog.

dig som en god broder imod mig. Siden fader døde, har jeg ingen, som jeg kan stole på uden dig, og om du end hidindtil stundom kan have vist dig lidt kåd, ved jeg dog, at grunden i dig er god. Her er sket så forunderlige ting siden sidste sommerferie, at man neppe skulde tro det, men jeg vil vænte med at fortælle dig herom til vi ses, desuden vil det vist ikke mangle på folk til at fremstille den sag for dig. Nu farvel og levvel.

Det ønsker din dig elskende søster
Sigrid Bjarnesdatter."

Dette brev gjorde Orm temlig alvorlig, og han sad en tid lang med hånden under kinden og støttede sig til bordet. I det samme kom hans ven Torarin ind og så straks, at Orm havde fået et eller andet at tænke på. „Hvad er der i vejen med dig, kammerat!" råbte han muntert til denne, „du ser jo ud, som om du havde fået brev fra din moder, hvori hun skammede dig ud for dovenskab, svir og forsömmelighed." „Du tror måske", svarede Orm, „at det skulde skaffe mig tårerne i öjnene! Nej, det kan jeg sige dig, enten vilde jeg slet ikke læse den slags breve, eller, hvis jeg læste dem, kunde jeg lægge hånden på hjærtet og sige med salmisten: „Med glad og god samvittighed" — men det er langtfra, at jeg får sådanne breve fra moder, og jeg kan da heller ikke se andet, end at hun har al grund til at være tilfreds med mig; hvor tilfredsstillende min opførsel er, ved alle, og fliden og stadigheden kan man se af, at jeg dog bestandig kommer höjere op i klassen."

„Jo mere grundvolden vokser, desto höjere kommer man i vejret, og således er det gået med dig, min ven;

hvert år kommer der nogle ny ind, som løfter dig op ad, men ved egen hjælp er du hidindtil ikke nåt höjt".

„Jeg har heller ikke haft let ved det, gode ven, da mine gaver bestandig er tagne af, siden jeg kom ind i skolen. Høsten, da jeg kom hertil og blev øverst af buserne, var jeg ualmindelig begavet, men i løbet af vinteren tog mine evner af, så at jeg aldrig har forvundet det siden; længe måtte jeg lade mig nöje med at være tålelig begavet, og først nu er jeg begyndt at komme mig en smule, hvad der dog måske mere er pladsen at takke, som jeg indtager, end mine egne fortjænester — nu skal jeg nok være vel begavet."

„Nu, dermed synes jeg du kan være tilfreds", svarede Torarin.

„Nej, til at klare det, som jeg nu har fået at göre, hører mere end at være vel begavet."

„Og hvad er da det for en sag, som er så indviklet?"

„Å ikke uden at skaffe min søster Sigrid en eller anden god plads i Reykjavig".

„Er hun skilt fra manden?"

„Nej, det er en lang historie, hun nægtede at tage brudgommen, og følgen af alt dette er nu, så vidt jeg forstår, at hun neppe kan udholde at være længer der østerpå, og det får jeg nu at føle, hele vanskeligheden vælter de på mig."

„Vanskeligheden forekommer mig ikke så stor; du kan jo lade hende tage til madam O. — eller se at få hende i huset hos madam A., jeg skal, hvis du ønsker det, tale med hende derom".

Orm spurgte da, om Sigrid vilde få det godt der, hvad Torarin bekræftede og sagde, at madam A. var

ham fordelagtig bekendt, og enden på deres samtale blev, at Torarin påtog sig at skaffe Sigrid tjæneste hos madam A. på de vilkår, at hun skulde have mere frihed, end tjænestepiger sædvanlig har, og ikke göre groft arbejde, men hjælpe konen ved indvendig gærning i huset; lön fordrede hun ikke. — Følgen heraf var, at Sigrid rejste til Reykjavig om foråret. — Madam A., der var en smuk kone i sine bedste år, var islandsk af herkomst og fødsel; hendes mand, der var købmand i Reykjavig, var dansk af fødsel og på denne tid omtrent fyrretyve år gammel. Han var kommen til Island i følge med en dansk købmand, der gjorde A. til bestyrer af sin handel, da han selv efter nogle års forløb vendte tilbage til Danmark. Han var da ugift og blev snart en velstående mand, men på den tid udmærkede købmændene i Reykjavig sig just ikke ved enighed, og allermindst skånede man da fraværende; således sværtede en af dem ham for hans principal, så at denne afsatte ham fra bestyrelsen, men A. byggede sig da et hus ved siden af, og begyndte selv en ny handel. Da var Tora, hans senere kone, en af de smukkeste piger i Reykjavig, hun blev hans husbestyrerinde, og kort efter giftede han sig med hende. Hans venner bebrejdede ham, at han ikke havde søgt at göre et rigere og fornemmere parti, men han lånte ikke øre hertil og svarede sjælden andet end:

„Hvad skulde jeg da göre?“ eller: „Hvad vilde I have gjort i mit sted? Og jeg har da heller ingen grund til at angre det“. Dette var nu også et sandt ord, thi Tora var både smuk og i mange henseender vel oplært; men på den anden side var det intet under,

at giftermålet forekom hans venner under hans stand. Reykjavig søgte på den tid efter evne at træde i de danskes og „andre stormagters“ fodspor, hvor adelen sjælden giftede sig med borgerlige piger. Sine grever og baroner fik Island — som alt andet ypperligt — fra Danmark. De, som der ikke var plads til dèr, men som man måtte sende til Island for at veje klipfisk, måle lærred og udskænke brændevin, gjaldt i Reykjavig for udmærkede baroner, og naturligvis ansås det for en misalliance, at en dansk købmand giftede sig med en islandsk bondedatter. Navnlig kunde de höjbårne baronfruer længe ikke glemme dette eller nedlade sig til at behandle Tora som deres lige; men madam A. brød sig kun lidet herom. Hun passede sit hus og sine börn, havde kun få, men fortrolige, veninder, og besværede ikke med sit besøg dèr, hvor hun vidste man så ned på hende.

Man kan let tænke sig, at meget var nyt og forunderligt for Sigrid, dèr hvor hun nu var kommen; skik og levevis var så aldeles forskellige fra, hvad hun havde været vant til. Hun så snart, at der var meget for hende at lære her, og madam Tora hjalp hende også overalt med venlighed til rette og tilskyndede hende til at optage alt, hvad der syntes hende værdt at efterligne. I to henseender, forekom det Sigrid, var der ingen grund til at göre forandring, men tværtimod søge at bevare det tilvante med omhu, og det var hvad sproget og dragten angik. Hun havde rigtignok lært så meget dansk af sin broder Orm, at hun nogenledes forstod sproget, men hun havde aldrig forsøgt at tale det, og det forekom hende bedre at tale sit modersmål ret end radbrækket dansk; i øvrigt var

ellers der i huset, ligesom alle andre steder i Reykjavig, dansk og islandsk i svoret fostbroderlag, og Sigrid var den eneste, der kunde tale to ord, så at ikke hoved eller hale blev dansk. Dansken havde i Reykjavig den forret for islandsken, at det ansås for bedst at lære børnene dansk før islandsk, ellers kunde de, sagde man, aldrig få den rette udtale af r'et; når man først blev ældre, lykkedes det aldrig at trænge det så langt ned i halsen, som det skulde, og derfor var det bedst at begynde i tide. Dette er oprindelsen til Reykjaviger-erret, som på de tider røbede Reykjavigianerne, hvor de kom frem i verden, ligesom målet Galilæerne i Jødeland. Fruentimmerdragten i Reykjavig forekom Sigrid så besynderlig, at hun ikke vidste, hvilket snit hun helst skulde vælge, hvis hun vilde forandre det, som hun havde. Nogle var höjdanske fra top til tå, og det forekom hende at klæde dem vel, som var danske; andre var danske for oven, islandske for neden, eller oventil så gammeldags, som om øverste halvdel stammede fra Sturlungetiden, medens nedre parten så ud til at være kommen direkte fra en eller anden modehandel i København. Sigrid gjorde derfor ingen forandring i sin klædedragt; til daglig var hun i den sædvanlige sorte dragt med tilhørende hue og kvast, der klædte hende særdeles godt, til stads bar hun en rigt broderet höjtids-dragt, som hendes faster havde foræret hende.

Havde nu end Sigrid meget at forundre sig over i købstaden, så var det i ikke ringere grad tilfælde, at hun vakte opsigt blandt købstadsbeboerne. I en lille handelsplads, som Reykjavig dengang var, er det altid en begivenhed, når byen får en tilvækst af en ny

beboer, hvad enten han kommer udenrigs fra eller fra landet, men en stor begivenhed, hvis det er en kvinde, og da navnlig en smuk, ti da gælder ordene: „Alles øjne ere henvendte til dig.“

Dog var det især de unge mænd i byen, som interesserede sig for Sigrid; kvindfolkene havde rigtignok stor fornöjelse af at mønstre hende fra top til tå og så stikke hovederne sammen og göre bemærkninger om, hvad de fandt at udsætte på hende, men uden at det iøvrigt forekom dem, at der var vundet noget ved hendes nærværelse; for den mandlige ungdom derimod var jo her en ny kilde til muligheder og forhåbninger. De første fjorten dage, som Sigrid var i Reykjavig, kunde der neppe gå eller sidde to mænd sammen, uden at en af dem lod falde ytringer som:

„Hvem er dog den smukke unge pige, som nylig er kommen i huset hos madam A., af middelhøjde, kraftig og velbygget, med lyst hår og livlige öjne, hun går i islandsk dragt, men kommer, tror jeg, aldrig udenfor en dör.“

Det var også vist og sandt, at Sigrid viste sig ikke ofte på gaden i Reykjavig og gik sjælden ud, undtagen når hun havde ærinde; hun havde heller ingen bekendte dèr, undtagen de, som der var i huset, og da især en pige ved navn Gudrun Gislesdatter. Denne Gudrun var langt ude beslægtet med madam A., hendes fader var en ret velstående mand, der boede på den anden side fjorden oppe på Kjalarnæs. Hun var noget pyntesyg og forfængelig og kedede sig hjemme, og da hun var færm til at bruge hænderne, forekom det hende behageligere at tjæne sit brød i Reykjavig end at være ved uldarbejdet eller høhøsten hos sin

fader. Hun levede af at sy og fik arbejde fra konerne der i byen eller syede klæder for disciplene på Bessestad, og havde altid nok at göre, da der ingen skrædder fandtes i byen. Madam A. lånte hende hus, og hun havde her et lille loftsværelse, men sad oftest om dagen nede hos familien. Et par gange havde hun forsøgt på at fange sig en mand, hvad der dog ikke var lykkedes, men nu så det ud til, at hun for en tid havde opgivet at tænke på sligt og vilde vænte på bedre lejlighed; hun havde da også tiden for sig, da hun neppe havde nåt tyveårsalderen. Gudrun var en kön pige, af slank vækst, med smukke hænder og fødder, fin og klar hudfarve, öjnene var små og kulsorte, næsen lige, munden lille og tænderne så skinnende som elfenben. Hun var livlig og omgængelig, havde fået en tålelig god opdragelse og kunde vel föje sine ord, hvem hun så havde at tale med. Madam A. kunde godt lide hende, skönt hun ikke i alle henseender var tilfreds med hendes opførsel. Gudrun eg Sigrid blev snart gode veninder, hun var jo Sigrids eneste omgang, og desuden viste hun sig overordentlig venlig imod hende, gjorde alt for at behage hende og søgte hendes selskab ved alle lejligheder. Det glædede madam A. at se, hvor godt Gudrun og Sigrid kom ud af det sammen, men hun sagde dog en dag under fire öjne til Sigrid:

„Hvis du vil følge mit råd, gode Sigrid, så er det aldrig at tro nogen ven så vel, at du ikke stoler mere på din egen forstand og forsigtighed end på deres råd; især blandt fremmede, og der skal lang tid for at lære et menneske at kende. Dog siger jeg ikke dette for at sætte ondt for nogen, men for at bede dig bestandig

tage dig i agt.“ Sigrid takkede hende for hendes oprigtighed og lovede at følge hendes råd, uden at der dog skete nogen forandring i hendes og Gudruns venskab.

En dag tidlig på somren kom Gudrun til Sigrid og sagde:

„Har du ikke lyst til at gå lidt ud med mig idag, jeg har tænkt på at bese de ny varer hos købmændene. Nu er de fleste skibe komne, og snart begynder bønderne deres købstadsrejser; man må skynde sig at tage det, man vil have, og som der er noget gavn i, för alt er revet bort og handelstiden begynder, for så er freden ude, men i disse dage er der kun få folk i butikkerne.“

„Det kunde more mig“, svarede Sigrid, „jeg har intet at forsömme dermed i dag.“

„Da går jeg et öjeblik op for at lave mig til, og vær så færdig, når jeg kommer igen.“

Dette lovede Sigrid, Gudrun gik nu for at klæde sig på, og da hun kort efter kom ned, var Sigrid også rede. På vejen siger Gudrun fortrolig til Sigrid: „Et må jeg dog sige dig, min kære, da du er fremmed her i Reykjavig og nylig kommen fra landet; du må aflægge det gamle væsen og ikke være så stiv, som du undertiden er tilböjelig til, når du kommer i butikkerne. Overfor købmænd må man være munter og opmuntre dem lidt; det er en uskyldig sag.“

„De passer sig vist alligevel at give ikke for godt køb,“ svarede Sigrid.

„Hvis man ikke kan presse noget ud af dem på den måde, får man det ikke ved at göre sig sur. Jeg forstår at tage dem, min kære! Rive dem ned det ene

öjeblik og lade, som om man har noget at udsætte på alt, men smigre dem i det næste, det er måden, hvis man vil have noget gavn af dem.“

„Man kan dog ikke tale ganske imod sin overbevisning,“ indvendte Sigrid.

„Å jo, der er intet ondt i det, min kære Sigrid! Du er endnu uerfaren, hører jeg, men du vil snart lære noget andet, hvis du bliver her længe; således var jeg også først. Men her skal vi begynde.“

De gik nu længe fra den ene butik til den anden og betragtede varerne. Gudrun opførte sig overalt som gammel bekendt, gik i hver butik rask ind bag disken[1]), rev ned fra hylderne og mønstrede alt; snart havde hun noget at udsætte på alt, snart strömmede hun over af ros, og bestandig havde hun noget at sige.

„Vi skal nok ikke tjæne meget i dag,“ sagde Gudrun, idet de gik ud af en butik, hvor de en tid lang havde opholdt sig; „men dette stak dog skindet til mig, det er godt og vel to lod af god silketråd.“

„Det så jeg ikke,“ sagde Sigrid.

„Det var ikke at vænte, at du skulde se det, da hans herre, som dog har sine öjne alle vegne, heller ikke så det.“

„Gav han dig det?“

„Ja han vil neppe skrive det i bogen, han er rundhåndet, staklen, hvis han blot havde noget, men skindet har ikke uden det, som han —, men lad os nu gå ind til Møller, det har længe været mit bedste sted.“

---

[1]) I Reykjavig er det sædvanligt at byde alle bedre kunder ind bag disken.

Købmand Møller, som ejede butikken her, var en dansk mand, der boede i København, men opholdt sig her om somren. Han var en ung og net mand; blandt bønderne havde han ord for at være en snu handelsmand, og han lagde ikke så meget an på at indføre nødvendighedsartikler, som derimod törklæder og andre luksusvarer i mængde, og da han altid passede at være forsynet med det, som ikke fandtes andetsteds, kunde man ofte neppe vende sig i hans butik for kvindfolk. Da Gudrun og Sigrid kom, traf det sig således, at der var ingen i butikken undtagen købmanden og hans betjænt ved navn Kristian, og så nogle fiskere fra Alvtanæs, der drev tiden hen her i forventning om, at der måske kunde vanke en snaps. Da de var ved butikken, sagde Gudrun til Sigrid:

„Det er kedeligt, at du ikke kan snakke en lille smule dansk, Møller holder mere af det.“

„Ja jeg lærer det neppe i dag“, svarede Sigrid.

„Du kan dog i det mindste sige „gu måren“, min kære! Det er til en begyndelse bedre end intet.“

I det de gik ind i butikken, sagde Gudrun:

„Her skal du se törklæder og stads, min ven! som er noget andet end hos de andre sölle skrog.“

Dette ytrede Gudrun temlig höjt, og det var öjensynligt, at hun ikke havde noget imod, at man hørte det. Købmand Møller stod böjet over sin bog, da de kom ind, men ved at høre en kvindestemme i butikken så han op, gik dem i møde og bød dem goddag.

„Men hvem er den smukke pige, De nu bringer mig, bedste jomfru?“ spurgte han Gudrun.

„Hvad! kender De ikke hende? hun har dog været her i byen mere end to måneder; hun hedder

jomfru Sigrid Bjarnesdatter og kom i vår østerfra til madam A."

„Ja, jeg har hørt tale om, at der skulde være kommen en smuk ung pige i huset der, men jeg har aldrig haft den fornöjelse at se hende för; man er i den grad nedsunken i dette butiksslid, at man ikke engang får tid til at se, hvad ny folk her er komue til i byen, siden jeg rejste ifjor."

„Men nu gælder det at give sine gæster og tilkommende kunder en god modtagelse."

„Det er en selvfølge", svarede købmanden, „jeg er nu forsynet med alt, håber jeg; vær så god at træde nærmere og se det, som jeg har. Kristian, hent os en flaske vin, jeg må drikke et velkomstglas med mine gæster og tilkommende kunder; vær så artige at træde ind."

De to veninder gik indenfor disken, og efter at de havde drukket et glas vin med købmanden, begyndte han med overordentlig forekommenhed at vise dem sine törklæder og andre varer. Sigrid gjorde öjensynlig et stærkt indtryk på ham, uagtet han fornemmelig henvendte sin tale til Gudrun. Da de havde betragtet törklæderne en tid, sagde Gudrun: „Törklæderne her forekommer mig ikke så smukke nu, som dem, De havde ifjor, lærredet og klædet hos Dem er mageløst og kjoletöjerne yndigere end jeg nogensinde för har set; men sjaler sér jeg intetsteds. Har De glemt dem hr. Møller?"

Købmanden svarede, at han endnu ikke var færdig med at pakke alt ud, og at de smukkeste sjaler lå i en kasse oppe på butiksloftet, men handelsbetjænten kunde følge dem derop, hvis de ønskede det. — Sigrid

svarede, at de vist ikke havde tid dertil for denne gang, da de måtte se at komme hjem igen, men Gudrun sagde, at hun dog kunde have lyst til at se nogle af dem og gik med handelsbetjænten, medens Sigrid blev tilbage i butikken og fik noget lærred udmålt af købmanden, som hun havde ønsket at købe. Da dette var besørget, var Gudrun endnu ikke kommen ned fra loftet, og Sigrid ventede derfor efter hende der i butiken, medens købmanden talte med hende, spurgte hende om et og andet og i alle henseender viste hende den störste forekommenhed. Tilsidst begyndte Sigrid at blive ked af at vente og beredte sig til at gå, da hun dog ikke vilde bede købmanden kalde på Gudrun; men i det samme kom denne i følge med Kristian tilbage. Sigrid bemærkede, at Kristian talte et par ord sagte med købmanden, hvorpå han førte Gudrun hen til hylden og lod hende vælge sig et silketörklæde, og det just ikke af de simpleste. Derefter forlod veninderne butiken; men kort efter kom nogle vers i omløb på Alvtanæs, som tilskreves en nordlandsk fiskebonde, der på den tid havde opholdt sig der i butikken, og folk mente at kunne forstå, at de sigtede til, at Gudrun havde opholdt sig sålænge på loftet med handelsbetjænten. Versene lød således:

„Det var den muntre Gunna, med svenden op hun gik
på loftet over boden, hvor honningbrød hun fik,
mens Sigrid dernede ved disken måtte stå
og tumlede med töjerne, som dèr i ruller lå.

Det höjenloft er prægtigt, det bugner af uld,
og Kristian er mod Gunna så mild og vennehuld,
og længe dvæled Gunna bag loftets tætte dör,
og da hun kom tilbage, hun var just ej som för.

Et silke tager Kristian nu ned fra hyldens bræt,
et silke, som de sælger til andre for en væt[1]),
og hvisker til Gunna: Du smukke stulken min,
nu skal du bære dette på hærderne din[2]).

Det hele går med lodder. Vi karle må min sjæl
betale i dyre domme for hver brændevins pægl;
men pigerne de könne får törklæder og stads,
som dansken gi'er dem gratis, blot for en smule fjas."

Kort efter denne butikstur kom Gudrun en dag til Sigrid og sagde:

„Det er virkelig ingen let sag at leve her i Reykjavig, hvis man ikke kan gå to skridt alene med et mandfolk uden straks at komme i orde derfor."

„Det har altid forekommet mig at være noget misligt", svarede Sigrid.

„Ja det må det nok være, eller ved du hvad folk taler nu mest om her i byen?"

„Nej, jeg taler med så få."

„Å ikke uden at de har klappet mig og Kristian, som er hos Møller, sammen; og det troede jeg dog folk sidst vilde være falden på, for alt må dog have sin årsag, min bedste."

„Det er vist ikke tilfældet, det er noget du bilder dig ind, jeg har i det mindste ikke hørt nogen tale om det."

„Det vil jeg nok tro, de tager sig i agt for at lade dig høre det, fordi de er bange for, at du skal

---

1) En væt betegner egentlig en vægt af 80 pund, men bruges tillige på Island som værdibestemmelse og svarer i denne betydning for öjeblikket til omtrent 5—6 rd.

2) Forsøg på at gengive den danske butikssvends forkvaklede sprog.

sige mig det igen; men der skal være digtet en sang ude på Alvtanæs i anledning af, at jeg gik med ham op på loftet forleden dag for at se törklæderne, som du véd".

„Jeg tænkte nok, at det var forsigtigere ikke at gå med, og derfor sagde jeg det til dig; men hvoraf ved du dette?"

„Jeg har hørt sagt, at inde hos madam X. har tre af hendes veninder været at stikke hovederne sammen om det — men om deres egne søture taler de nok ikke; dog det er ikke for det, det er mig det samme, hvad de så sludrer."

„Ulykken er, at han lod alle dem, som var i butikken, se, at han gav dig törklædet".

„Det havde dog ikke stort at sige, at han gav mig den smule törklæde, jeg skulde mene, jeg har gjort så meget for ham, som ikke er bleven sat på regning; men lad dem kun snakke, det anfægter mig ikke, hvad man løber med her mellem husene. Det er værre, hvis de ikke lader dig i fred, men vil lave et par af dig og købmand Møller."

„Det lader folk dog nok være, tror jeg."

„Da er der dog lige så megen rimelighed for det som angående mig og Kristian."

„Jeg ved ikke, hvor du kan sige sligt. Du ved dog, at jeg har neppe set ham uden dèr i butikken forleden dag."

„Og du tror, at ingen har lagt mærke til de öjne, som han sendte dig; du kender måske ikke den slags öjne?"

„Å nej," sagde Sigrid og rødmede noget ved svaret.

„Og man skulde heller ikke have hørt, hvorledes han neppe kunde få vejret, når han talte med dig, det suser endnu for mine øren, når jeg tænker derpå. Du tror måske, at ingen har hørt det uden jeg; og senest kyssede han på fingren, da du gik, så du heller ikke det?“

„Å jo, og hvad skulde det da betyde.“

„Ja, min kære! Det kan jeg forklare dig; man kan her forskellige kunster, som folk fra landet ikke forstår sig på, og så meget ved jeg, at han synes om dig. Jeg talte med ham i forgårs, da jeg kom et öjeblik ind i butikken, og så begyndte han straks at tale om dig og spörge mig om dig, og tilsidst bad han mig hilse dig og sige, at han håbede at se dig snart igen ved lejlighed.“

„Da bliver der neppe noget af, at jeg gör mig ærinder til ham, og jeg vænter af dig, at du ikke vil være den første til at sætte den slags rygter i omløb.“

„Du kan forlade dig på, at jeg ikke skal åbne min mund til nogen om dette, uden hvad jeg nu siger i fortrolighed til dig. Men en anden sag er det, at jeg på dine vegne glæder mig over, at han synes om dig; hvem ved, om det ikke ender med at du bliver hans kone? Og da kan man rigtignok sige, at du ikke for intet er kommen her syd på, hvis du bliver så lykkelig at få en mand, hovedrig og smuk, og så oven i købet købmand.“

„Det er ikke så vist, at man behøver at rejse til sønderlandet for at blive gift, min kære!“

„Og hvad kan man da få oppe i landet, gode Sigrid? en præst, i bedste tilfælde; og sammenligner du det med at være købmandsmadame her?“

„Å det passer sig bedst for os bondedøtre, tænker jeg, at få en bonde; jeg for mit vedkommende stiler ikke höjere end at få en bonde til mand, hvis det ellers er min skæbne at skulle giftes.“

„De forekommer mig rigtignok ikke indbydende, de gode landbønder, og hvad man end vil sige om Reykjavig, så er det vist, at det er fornöjeligere at se mandfolkene her; de holder dog lidt bedre styr på deres krop end vore velsignede bondeknøse. Selv om de ikke har stået mere end fjorten dage i en butik her, får de dog straks bedre manerer end bondekoldene.“

„Nu er du bleven så kåd Gudrun, og jeg kan ikke tåle at høre vore unge folk på landet således lastede,“ sagde Sigrid, idet hun gik bort og herved gjorde ende på samtalen.

Da det led ud på somren og skibene begyndte at sejle fra landet, erfarede man, at købmand Møller ikke havde i sinde at tilbringe denne vinter udenlands, derimod udrustede han sit skib og lod det som sædvanlig sejle til København; da handelstiden nu var ude, havde han kun lidt bestille, han begyndte nu hyppigere at komme i købmand A.'s hus og sad ofte længe der og samtalede med købmanden. Skolediseiplene begyndte nu at vende tilbage efter endt ferie, Sigrids broder Orm var blandt de første; han bragte hende et brev fra moderen, som var meget kærligt; hun sagde deri, at hun savnede hende meget, hvad der måske også var sandt; ti nogle mennesker er således beskafne, at de altid savne dem mest, som de aldrig kunde komme ud af det med, medens de havde med hinanden at göre. Orm opholdt sig nogle dage i Reykjavig og begav sig derpå til Bessestad, hvor han vilde vænte, til skolen

begyndte. Købmand A. og hans kone bad ham besøge sig, så ofte han havde lyst og havde lejlighed til at se sin søster.

Få dage efter Orms besøg holdtes den årlige fåresamling i Kollafjordsrjett omtrent fire mile nord for Reykjavig. Da vejret var smukt og vejene gode, red en mængde folk fra Reykjavig, både mænd og kvinder, op til rjetten for at more sig. Som følge heraf var der stor mangel på rideheste i byen, og mange, som havde bestemt at tage afsted, måtte af den grund blive tilbage. Købmand A. og hans kone tog afsted. De fleste bedre stillede af byens unge piger tog del i denne tur. Gudrun havde etsteds været så heldig at fåt fat i en hest, men Sigrid manglede hest, og det så ud til, at hun måtte blive tilbage, uagtet hun havde stor lyst til at tage med, da hun aldrig för havde sét egnen der. Møller havde en grå hest, det var en nordlandsk ridehest, af Blejkåleracen[1] fra Skagefjord, som da var mest bekendt over hele landet. Denne hest stod på foder hele vinteren igennem og rørtes kun sjælden om somren; thi det var ikke mange, som kom på ryggen af den undtagen dens herre, og det nyttede ikke nogen at bede om at låne den, hvad det så gjaldt. Da det nu næsten var blevet middag og alle var redne afsted, som havde fået heste, uden at Sigrid endnu havde kunnet skaffe sig nogen, sagde Gudrun, der havde lovet at vænte efter hende, om noget muligvis skulde vise sig:

---

[1]) „Blejkåle“ er en benævnelse på hopper som er blejkålotte ɔ: gule med sort hale og manke, samt en mørk stribe ned ad ryggen.

„Nu er alt forsøgt, kære Sigrid! Jeg er bange for, at du må blive tilbage, medmindre du vil bede købmand Møller om hans Gråne; det er vist den eneste hest, som er tilbage i byen."

„Nej, det gör jeg ikke; jeg kan heller ikke vænte, at han vil låne mig den, han, som ikke låner nogen anden sin hest."

„Han har rigtignok sagt nej til tre eller fire i dag, men hvad har det da at betyde, som han siger om dig, hvis han ikke gör forskel på folk. Løb du, lille Svend hen til købmand Møller og sig ham, at Sigrid, som er hos købmand A., beder ham låne sig Gråne op til rjetten i dag."

Lille Svend gik og kom kort efter tilbage, trækkende Gråne efter sig, med den besked fra købmanden, at han havde ikke vidst, at hun havde i sinde at tage afsted, ellers vilde han straks selv have tilbudt hende den.

„Ser du nu, hvorledes Møller er, således som han optager det; jeg vidste nok, hvorledes det vilde gå, hvis han fik bud fra dig, men det vilde han ikke have gjort for nogen anden her i byen, for det forholder sig, som jeg har sagt dig, skönt du ikke vil tro det."

„Jeg tror det ikke nu mere end för," svarede Sigrid, „men da vi nu engang har fået hesten, er det bedst at ride afsted." De begav sig nu på vej, og takket være deres gode heste, nåede de selskabet, som var redet i forvejen, kort indenfor Hellesåerne (Lakselven). Man studsede ved at se Sigrid komme farende på Møllers Gråne, og folk kunde ikke blive træt af at tale om, hvad vel det kunde hetyde, at en slig nåde var vederfarets Sigrid at få den til låns. Efter at have

moret sig dagen igennem ved rjetten vendte man om aftenen hjem, og først sent på natten nåede folk tilbage til Reykjavig.

Om Indride Jonssön er det imidlertid at fortælle, at i lang tid, efter at han havde måttet opgive håbet om Sigrid, var han så tungsindig, at han neppe kunde passe sit arbejde. Hans fader og familie tog sig dette nær og bad ham glemme Sigrid og vælge sig en anden kone. Han behøvede neppe, sagde de, at tigge pigerne dèr i egnen længe. Indride optog ikke deres forslag vel, uagtet han ikke gjorde noget forsøg på at træffe Sigrid og var overbevist om sandheden af Ingvelds ord, at Sigrid aldrig havde syntes om ham; især efter at det rygtedes, at Sigrid skulde giftes med Gudmund Halla'sön, forekom det ham, at der ingen tvivl kunde være om den sag. Indride var særdeles dygtig til at arbejde i jærn og træ, og hans arbejder var vidt bekendte på øster- og nordlandet.

Omtrent samtidig med at der lystes til ægteskab for Gudmund og Sigrid, fik Indride tilbud fra en rig og stræbsom bonde ved navn Snorre, der boede på gården Bard i Thingøsyssel, om at begive sig til ham på nordlandet og opføre en stue for ham. Indrides forældre tilskyndede ham meget til denne rejse, da de troede, at han snarest vilde glemme sin sorg, når han påtog sig et eller andet betydeligt arbejde, og resultatet blev, at han modtog det gjorte tilbud. På Bard opholdt han sig den påfølgende vinter og vår, og i den tid bedredes hans sindsstemning meget, så at han nu som oftest var livlig og munter i samtale med andre, men folk syntes dog at kunne mærke, at han bar på en eller anden skjult sorg. Efter at have fuldendt

bygningen af stuen vendte han tilbage til Hol og ankom der, kort efter at Sigrid var rejst til sønderlandet. Han hørte nu om bruddet mellem Sigrid og Gudmund, hvad der gjorde stærkt indtryk på ham, og han begyndte nu at ane, at ikke alt forholdt sig rigtigt. Han bebrejdede sig, at han ikke selv havde talt med Sigrid, og besluttede nu for enhver pris at træffe hende. Hans forældre mente, at nu var Sigrid sluppen ham af hænderne, da hun var kommen til sønderlandet, men Indride lod sig ikke afholde og begav sig ved høhøstens slutning på vejen til Reykjavig. I Borgefjorden traf han en søndlænding, der var på tilbagevejen fra nordlandet, hvor han havde haft sommerarbejde, som han sluttede sig til. Indride var glad over at kunne tilbagelægge den sidste del af sin vej sammen med ham, da han kendte vejen, medens Indride ikke havde været her för; og uagtet sine alvorlige og bekymrede tanker havde han dog megen fornöjelse af ham. Den fremmede var en munter mand, der bestandig havde en spøg på rede hånd, når han så, at Indride var nedslået.

Da de en dag, efter at være komne ind i Kjos- og Guldbringesyssel, red ud af tunet ved en gård, hvor de havde søgt sig en forfriskning, spurgte Indride:

„Har vi nu langt til Reykjavig, Sigurd?“

„Så du det ikke på mælken, som vi fik at drikke?“

„Nej, hvordan skulde man vel kunne se det på mælken?“

„Å jo, min kære! Den bliver bestandig tyndere, jo længere man kommer syd på, ligesom islandsken, det ved jeg af egen erfaring, jeg har nogle gange rejst her igennem.“

„Da skal jeg døg lægge mærke dertil,“ svarede Indride. De red nu ned gennem Mosfellssvejten[1]), og da Indride igen følte sig træt af ridtet, vilde han ride hjem på en gård, de kom forbi, for at få sig at drikke.

„Vent heller lidt,“ sagde Sigurd, „nu er vi ret ved Hellesåerne.“

„Er det en gård?“ spurgte Indride.

„Nej, det er køer,“ svarede Sigurd.

„Køer?“

„Ja, køer for os rejsende, og de bliver aldrig golde; mælken er nok desuden nu bleven så tynd som vel muligt. Her ser dn nu Hellesåerne.“

De steg af hestene og lagde sig ned ved åbredden for at drikke. Sigurd drak i store slurke, og efter langsomt at have rejst sig op trykkede han hånden mod brystet, som om han skulde til at kaste op.

„Du har slugt for meget vand i dig, gode ven,“ sagde Indride.

„Der er noget værre i vejen,“ svarede Sigurd, „det forekom mig, at et eller andet stort dyr fôr ned i mig, jeg er bange for, at det har været en laks.“

„Vær du glad, hvis det er tilfældet,“ sagde Indride og lo, „det er sjælden, at stegte duer således flyver én ind i munden.“

„Det er ikke noget at le ad. Ved du ikke, at kongen har fiskeriet her i åen, og det er ikke godt at vide, hvad regeringen siger hertil; men jeg kunde såmænd ikke göre for det.“

Indride og Sigurd steg igen til hest, og tusmørket

---

[1]) „sveit“ ɔ: bygd, opland, distrikt.

var begyndt at falde på, da de red over stenbankerne hen mod Reykjavig.

„Hvor har du tænkt, vi skal være i nat," spurgte Indride Sigurd.

„Det er bedst at ride hjem til Rødeå og bede om nattely der; jeg har ikke lyst til at komme altfor sent til Reykjavig."

Da de kom til gården, fandt de ingen ude; de bankede på, og en kone kom ud, som på deres spörgsmål om husbonden svarede, at han som sædvanlig havde fuldt op at göre med at passe de tilrejsendes heste.

„Ja vort ærinde er snart sagt," sagde Sigurd; „vi vilde bede om husly her i nat og græsgang for vore heste."

„Vi er ikke vante til den slags anmodninger her; eller er du så fremmed i egnen, at du ikke ved, at vi ikke har mange sænge her på Søndernæssene. Her på gården er nu ikke mere end én, i den sover vi alle, og her er ikke plads til flere, for vi er fem og to börn desforuden. Men eders heste ved jeg, at husbonden vil passe, hvis I selv har hilder med, det er 4 skilling om dagen for hver hest."

„Nu ser det ikke godt ud," sagde Sigurd; „selv niende vil jeg ikke være der, men hestene må vi lade blive her."

„Man skimter en gård der ude på næsset," svarede Indride.

„Det er ingen bondegård, kære ven! Det er biskopshuset[1])."

---

[1]) Biskoppen boede dengang i et anseligt stenhus på det en knap fjerdingvej øst for Reykjavig beliggende Laugarnæs.

„Hvad er da naturligere end at ride derhen; jeg længes desuden efter at se biskopssædet.“

„Så kommer du til at ride alene, for skönt der ikke ser ud til at være langt derhen, så er det dog næst efter Udådehraun[1]) den vej, jeg nødigst rejser på Island ved nattetid, og selv for biskoppen, hvem kommunalbestyrelsen rimeligvis har tænkt at den hellige ånd vilde befordre, går det slæmt nok at komme herover. Nej, da er det bedre at stå af hestene og gå ind til Reykjavig.“

Indride sagde, at han vilde lade ham råde, og de begav sig nu på vej ind til Reykjavig efter at have ladet heste og bagage blive tilbage på Rødeå.

Det var bælmørkt og sent på aftenen, da de ankom til byen, og da de gik ned ad vejen, som fører ind i byen forbi stiftamtmandshuset, red et stort selskab af mænd og kvinder forbi dem og i fuld fart ned i byen. Af deres lystige og stöjende adfærd kunde Indride og Sigurd se, at de måtte have hjemme der i byen.

„Hvorfra mon de folk kommer?“ sagde Indride.

„Ja det er ikke godt at vide, dog er det ikke urimeligt, at de har været på en lysttur, og måske de kommer fra rjetten; det er netop på denne tid, at fåresamlingen i Kollafjord finder sted, og man plejer at more sig med at tage dertil her fra byen.“

„Og det forekom mig, at de alle talte dansk, taler man da ikke islandsk her i byen?“

„Det er rigtignok ikke med urette sagt om eder østfjordinger, at stundom er det ikke vel bevendt med

---

[1]) En uhyre lavastrækning i den indre ubefærdede del af landet.

eders forstand. Så var dog hornefjordingen[1]) forleden år klogere; han kunde dog se, at det ikke var månen fra Hornefjord, som stod op i købstaden."

„Det er vist," svarede Indride, „med ham tör jeg ikke måle mig; men hvor har du nu i sinde at føre mig hen."

„Jeg tænkte på at gå med dig til Snapse-Jon, hvis han ikke er død, for at få noget at styrke os på, men han har ikke andet at byde end brændevin."

„Jeg har ikke så stor lyst til det, jeg længes mere efter at få mig en sæng og komme til at sove; det må vel være let at finde sig gæsteherberge her, tænker jeg."

„Å ja såmænd, her er nu straks to, og du kan vælge, om du helst vil ligge bag båden der, eller ved butiksgavlen her, men jeg kan ikke svare for, at der ikke er utöj i sængeklæderne, for her kommer så mange."

„Ja der vil jeg ikke ligge, men, alvorlig talt, kan vi ikke komme til at ligge inde nogensteds."

„Det er just ikke nogen let sag, men jeg har en bekendt her, og der vil vi forsøge vor lykke." Sigurd var bekendt i et hus i nærheden af byens beværtningssted, hvor der boede en islænder ved navn L., der havde ansættelse ved en handelsforretning der i byen. Til ham begav han sig med Indride, og der var de om natten. Lejligheden var kun lille, og derfor måtte gæsterne sove i samme værelse som ægtefolkene. Mand og kone sov i en sæng, som stod nærmest vinduet, den

---

[1]) Beboerne af Hornefjord i den sydøstlige del af landet har fra gammel tid fået ord som Islands molboer.

sæng, hvori gæsterne lå, stod derimod i nærheden af dören. Om morgenen vågnede Indride tidligt, og ved at se sig om, opdager han, at konen er kommen op af sængen og sidder neppe halvt påklædt ved vinduet, som vendte ud til gaden. Med sin ene hånd trak hun sin höjre strömpe på, med den anden løftede hun gardinet op for at se ud. Indride, som ikke vilde, at konen skulde se, at han var vågen, medens hun klædte sig på, trak dynen op over hovedet på sig; men i samme öjeblik udstødte konen et skrig, så at det rystede i hele huset. Sigurd sov fast og vågnede ikke, og Indride, som halvvejs troede, at årsagen måtte være, at konen var bleven ham vâr, da han så op, krøb endnu længere ned under dynen. Husbonden, der hidtil havde ligget ubevægelig i sængen, vågnede ved larmen og fôr forskrækket op af sængen, men fattede sig snart og sagde, idet han så til sin kone:

„Gud nåde dig kone! Hvad går der ad dig?“

Konen stönnede tungt og svarede:

„Søde L., vil du bare se![1])“

---

[1]) Sproget i den efterfølgende samtale, som det tales af de to kvindfolk, er det umuligt at gengive i oversættelse. Forf. har villet give en lille prøve på Reykjavigersproget fra den tid, da byen endnu ikke ved skolens og den höjere embedsstands forlæggelse hertil havde fået dannende elementet tilført. Befolkningen bestod da for största delen af dansk fødte købmænd med et anhang af forkvaklet islandsk befolkning, hvis sprog var aldeles radbrækket ved danske ord og vendinger. Hos nogle gik sprogforvirringen endog så vidt, at de sædvanlig talte begge sprog på éngang, idet de efter f. eks. først at have sagt sætningerne på dansk, oversatte dem eller i al fald de seneste ord af dem på en slags islandsk.

„Hvad skal jeg se?“

„Hvorledes det styrter ned.“

„Gud ske lov og tak for det,“ svarede manden og samlede sængeklæderne om sig, som han i forskrækkelsen havde kastet af sig, da han sprang op.

„Ih du frelsens gud, tal dog kristeligt menneske,“ råbte konen og løftede öjnene mod himlen, som om hun væntede, at guds retfærdige vrede vilde komme i torden og lynild og knuse den elendige i sængen.

„Nå, nå! må jeg ikke prise gud for regnen,“ svarede manden, „kommer den ikke fra ham som alt andet vejr? Er det ikke bedre end sne og kulde? Eller mon vi her i Reykjavig kan undvære regn, mere end alle andre dyr og skabninger, som leve og bevæge sig på jorden? Et ved jeg i det mindste, som regnvejret er godt for, og det er, at du så bliver hjemme i dag, min bedste! og lapper mine bukser.“

„Dine bukser! Så du formoder, at jeg har lejlighed til at befatte mig med dem i dag?“

„Ja, det skulde jeg mene, eller behøver jeg længe at plage dig om det, som må göres. Du har vist ikke så nødvendigt ærinde, at du behøver at løbe ud i sligt herrens vejr.“

„Om jeg har ærinde!“

„Ja, det er vist vigtigt!“

„Du kan dog indse, at jeg må more Stine lidt med den historie.“

Konen fik ikke talt ud, da hendes mand faldt hende i talen:

„Det er mig det samme, hvad fanden du mener, at du behøver at rende med og sladre,“ sagde han og væltede sig omkring i sængen; men i det samme blev

dören til stuen hurtig lukket op, og et kvindfolk trådte ind; konen i huset og den fremmede løb imod hinanden og udstødte et skrig af overraskelse, så samtidig, at man skulde tro lyden kom fra samme strube. Manden stirrede først på gæsten, og stak siden hovedet under dynen og krøb sammen i sængen; men konen og den fremmede blev stående på gulvet og omfavnede hinanden med sådan inderlighed og glæde, som om de ikke havde séts i mange år og en af dem just nu var bleven reddet fra skibbrud. Længe kunde Indride ikke skælne et ord af hvad de sagde, men tilsidst hørte han husmoderen sige:

„Gud, Stine! du kan ikke tænke dig, hvor jeg har længtes efter at snakke med dig; du må dog høre den historie. Tænk bare! Møller er forlovet."

„Det kan dog aldrig være muligt," sagde veninden, idet det gav et sæt i hende, som om man havde jaget hende en kniv i siden.

„Jo, det skal være aldeles vist; jeg hørte det fortalt som ganske bestemt hos Larsens igår."

„Og med hvem?"

„Å, det er fortræffeligt! med hende Sigrid Bjarnesdatter."

„Nej virkelig! Nu kan jeg ikke andet end studse! Med barnepigen hos madam A? Jeg kan dog aldrig forestille mig, at det kan hænge rigtig sammen!"

„Jeg forsikrer dig! Det skal dog være ganske afgjort."

„Men gud! Han må jo være rent tosset! Nu kan jeg først begribe, hvorfor han har været at rende der i huset hver eneste dag. Men hvad siger du? Tror

du ikke, han er tosset at forlove sig med sådan en tøs; hun er jo ikke andet end slet og ret barnepige."

„Det er også noget af det allerbedste, som jeg har hørt; og tænk bare, i går lod han hende ride på sin Gråne op i rjetten."

„Så må det dog endelig være sandt, for ellers plejer han ikke at låne sin Gråne til nogen. Men hvad tænker du, den gamle madam B. vil sige hertil; tror du ikke hun bliver rent tosset?"

„Du kan tro Stine, det vil more hende, ha! ha!"

„Vi må da endelig hen til hende for at fortælle hende den historie."

„Ja, men ved du hvad! Synes du ikke, vi gör bedst i at gå til jomfru Kilsen i forvejen, for hende skal vi da endelig få med til den gamle, for hun kan sladre, så det er fortræffeligt, ha! ha!"

„Jo, hende må vi endelig have med. Å, det er guddommeligt!"

Dette var det sidste, som Indride hørte af deres samtale, for nu skyndte begge sig under larm og stöj ud af stuen. Da Indride hørte Sigrids navn nævnt, havde han trukket dynen lidt fra hovedet for bedre at høre, hvad der taltes om; og skönt deres tale ikke var let at forstå for dem, der er ubekendte med Reykjavigersproget, fattede han dog så meget, at det ansås for den störste nyhed der i byen, at en eller anden købmand Møller tænkte på at gifte sig med en pige ved navn Sigrid Bjarnesdatter; og skönt det var let at tænke sig, at der i Reykjavig kunde være flere af det navn end Sigrid fra Tunge, var han dog mest tilböjelig til at tro, at det måtte være den samme, som han havde i sinde at opsøge, og blev meget urolig ved,

hvad han havde hørt. Kort efter vågnede Sigurd og stod straks op; han og Indride klædte sig nu på, og ligeledes husbonden. Alle tre var de, om end af forskellig årsag, noget ilde til mode og tavse. Indride frygtede for at have erfaret de nyheder, som han vilde give meget for aldrig at have hørt; husbonden holdt sine bukser op for lyset, för han trak dem på, og rødmede; men Sigurd gabede og strakte sig og sagde, at hans drömme ret för han vågnede havde bebudet, at man neppe den vinter vilde fiske andet på Næssene end rokker og småhajer. Husbonden sagde sine gæster, at det stod således til hos ham, at han ikke kunde skaffe dem noget at spise, för hans kone kom hjem; hvis de havde nogle ærinder i byen, var det derfor bedst at besørge dem nu, og komme igen senere, så skulde et eller andet være til rede for dem. Indride og Sigurd gik nu ud, og da regnen var hørt op og det var bleven klart vejr, foreslog Sigurd, at de skulde gå op på den såkaldte Skolevarde, det lille firkantede udsigtstårn, som var opført på banken straks øst for byen, for at han kunde vise Indride omegnen. Heri samtykkede Indride, og de gik nu ud af byen, men da de var i nærheden af varden, så de to kvinder gå kort foran sig, hvoraf den ene havde et barn ved hånden.

„Lad os gå lidt raskere,“ sagde Indride, „så at vi kan komme forbi disse piger; den ene af dem ligner bagfra så meget en pige jeg kendte der østerpå, hun som går her til venstre; jeg tror jeg kender hende“.

„Det er neppe umagen værdt at rende efter dem, det er vist en eller anden her fra byen,“ svarede Sigurd, men de gik dog nu noget hurtigere til. Der var dog så kort til varden, at pigerne netop var komne

forbi den, da Indride og Sigurd nåede dertil. „De kommer rimeligvis snart her forbi igen, og så kan du se hende," ytrede Sigurd, „men imidlertid vil vi se os om her oppe fra varden." De gik nu op i tårnet, og da Sigurd en tid lang havde set sig om til alle sider, tog han til orde:

„Her burde satan have ført herren, da han dog vilde vise ham al verdens herlighed, og her har vist kong Jörgensen[1]) stået, da djævelen tilhviskede ham at tilkæmpe sig rige her og drive de danske ud af Reykjavig. Men jeg ved virkelig ikke, hvad der kan interessere dig så meget der inde på stenbankerne; du hører jo ikke på, hvad jeg fortæller dig."

„Jo vist, gode Sigurd!"

„Det enestående pyramideformede fjæld, som hæver sig der i den lange, lave bjærgkæde, der begrænser synskredsen mod syd, det er nu Keglen. Du kan forlade dig på, at når solen står lige over det, er det middag, hvorfra man så ser det. Den lille smalle fjord, som nærmere ved os skærer sig ind i landet, er Havnefjord, handelspladsen selv ser man ikke, den ligger skjult bag lavastrækningen. Indenfor den skyder Alvtanæs sig frem, hvor de velbekendte Alvtnæsinger har hjemme; præstesædet Gardar ser du ikke, men det ligger her under höjden, som jeg peger på, — men jeg

---

[1]) En æventyrer, der blev bekendt ved sit tragi-komiske forsøg på at opkaste sig til hersker over Island, da Danmark i begyndelsen af århundredet på grund af krigen med England var forhindret fra at sende skibe til øen. To af hans „livvagt" nævnes i det følgende, hvor talen er om det forhenværende tugthus.

tror ikke du hører et ord af, hvad jeg siger dig, du stirrer bestandig ind over stenbankerne."

„Jo, jeg hører efter alt, hvad du siger."

„De lyse stenbygninger derimod, som vender lige imod os, der på tangen mellem vigene, er Bessestad med tilhørende kirke; så kommer Skerjafjord, og indenfor den igen Seltjarnarnæs, som vi ser udstrakt for vore fødder. Hvad siger du om det?"

Indride svarede ikke, men Sigurd så ham ind i ansigtet og sagde:

„Jeg tror, jeg kan gætte, hvad du tænker, min ven. Det går formodentlig dig, ligesom det gik mig, da jeg for første gang kom hertil. Jeg sagde ved mig selv: Næsset er just ikke et af skaberens mesterstykker, men desto mærkeligere er menneskeværkerne her, og Reykjavig er virkelig som en hel, stor by at se ud over. Om husene kan jeg imidlertid ikke sige dig synderlig besked, jeg kender kun de færreste; dog der er domkirken, i den sydlige ende af byen tæt ved den lille sø, og så jarlesædet, her nærmere ved, på denne side bækken. Ak ja, tiderne forandre sig! Dette var tugthus i min ungdom, da sad Johan stridsmand og Johannes lem der på smal kost, og da anede ingen, at det skulde blive landshövdingeresidens. Vender vi os nu til den anden side, ser du først tørvestakkene, som de gode folk her kives og strides om, som udgangsheste om høaffald. Lidt længere borte ligger Laugarnæs, og røgen, som hæver sig fra engen, der tilhöjre for gården, kommer fra laugerne eller de varme kilder, som stedet har navn efter — meget hensigtsmæssigt anbragte der, så at man kan få islandsken vasket af sig. Mod nord udbreder dernæst den

store Faksefjord sig for os; den store ø, her tæt ved kysten, er Vidø, og det anselige fjæld hinsides fjorden er Esja; længere ude bliver fjorden bred som et hav, og kysterne forsvinde. Kun Snefjældsjøklen hæver sig op af havet dèr yderst i nordvest, det er, som var det gamle Bård Snefjældsas[1]) selv, der tronede der i sin hvide kappe; men du må ikke tage forargelse af, at hans dannelse er noget forsömt, han vender ryggen til hövdingerne her. Men sæt dig nu ned, min ven! her på bænken, der er endnu noget, som jeg må sige dig, da du er fremmed her på sønderlandet; sæt dig ned!"

„Lad det heller vænte til en anden gang," sagde Indride, idet han så op mod bankerne og blev vâr, at pigerne, som de havde set för, var vendte tilbage og nu næsten komne til varden. „Lad os gå hjem og se, om ikke frokosten skulde være kommen på bordet."

„Det er også sandt, jeg er bleven sulten igen, skönt jeg slugte laksen igår," svarede Sigurd og stod op; „men se, der er dine piger komne tilbage, jeg vidste nok, at de vilde gå her forbi igen. Men hvad er det for en sølle fyr, som nu følges med dem. Lad mig se! Han ligner købmand Møller; ja, det er ingen anden end ham!"

„Så det er købmand Møller?" udråbte Indride og studsede noget, så at Sigurd lagde mærke dertil og spurgte, idet han betragtede ham:

„Kender du købmand Møller?"

„Nej, men jeg har hørt ham omtalt," svarede Indride, og betragtede pàny de forbigående, idet de

---

[1]) Fjældets sagnrige skytsånd.

kom forbi varden. Han så nu tydelig, at den ene af pigerne var Sigrid.

„Kender du så pigen, min ven?“

„Hvor kan du tro det,“ svarede Indride, jeg kender ingen her syd på.“

„Ja, jeg spörger om det, fordi det forekom mig, at du för sagde, at hun lignede en pige, som du havde kendt på østerlandet.“

„Ja, men nu ser jeg, at jeg tog fejl.“

„Det var også det rimeligste, men det ser jeg, at købmanden kender hende. Gud give, at jeg var dansk, således som han! Ser du ikke, hvor han hopper og danser omkring dem, som om han havde hjul under fødderne; dette er nu noget, som pigerne der kan lide.“

„Å, hvad kommer det mig ved,“ svarede Indride uvillig.

„Det er meget muligt, gode ven! Men hvad betyder det, jeg synes du sender ham nogle öjne, som om dine fingre kløede efter at give ham en dragt prygl.“

„Hvor skulde det falde mig ind,“ svarede Indride, „han har aldrig gjort mig noget ondt, så vidt jeg ved.“

De var nu komne ned ad varden og gik samme vej tilbage. De to piger og Møller var lidt foran, og så langt at man ikke kunde høre, hvad de sagde. Sigrid havde taget barnet på armen, da det var bleven træt af at gå, men købmanden gik tæt ved siden af hende og talte med hende. Indride lagde mærke til, at hun engang så sig tilbage og lod sit blik flygtig hvile på ham, som om hun syntes at skulle kende ham, men ikke kunde komme på, hvem han var. Da de kom ned i byen, så Indride, at pigerne, som bestandig

var et stykke i forvejen, kom til et hus, hvor de gik ind; købmanden tog her afsked med dem og trykkede, idet han sagde farvel, Sigrid i hånden. Indride og Sigurd gik nu hjem, og den øvrige del af dagen var Indride meget nedslået og tavs; det forekom ham, at han nu selv havde set nogle tegn på det, som han ved et tilfælde havde hørt tale om om morgenen. Han vilde nu for enhver pris søge at komme til at tale med Sigrid, nu vidste han jo også, hvor hun boede, og han foresatte sig at gå til hende næste dag. Men da han overvejede denne sag, faldt det ham ind, at han måske ikke vilde træffe hende hjemme, eller ikke få lejlighed til at tale ene med hende; derfor anså han det for bedst at skrive et brev til hende og have det med for en sikkerheds skyld, så at han kunde aflevere det der i huset. Dette gjorde han og gik siden efter bestemmelsen til købmand A.s hus.

Lidt förend Indride kom, var madam A. gået ud. Hun havde en veninde ude på Seltjarnarnæs, som hun stundom, når vejret var godt, plejede at besøge med sine börn, og denne gang havde hun taget Sigrid med sig derud til at passe på börnene; købmand A. var i sin butik, så der var ingen hjemme undtagen Gudrun. Da Indride bankede på, kom Gudrun straks til dören; Indride var i sorte vadmelsklæder med tröje, og Gudrun antog snarest, at det måtte være en af de oplandsbønder, der på den tid af året plejede at komme til sønderlandet for at fiske. Hun anså det derfor for rådeligst at sikre sig, lukkede dören ikke mere end halvt op, og stod så på tærskelen, idet hun med den ene hånd holdt fast om låsen, som om hun vilde vise ham, at den slags folk plejede man at lade besørge

deres ærinder udenfor dören uden at byde dem ind. Indride hilste høfligt på Gudrun og tog siden til orde:

„Er der ikke her i huset en pige, der hedder Sigrid?“

„Å jo,“ svarede Gudrun noget kort, „to for én, men jeg kan ikke vide, hvem du mener.“

„Hun,“ sagde Indride, idet han stak hånden i vestelommen og tog brevet op, som om han ikke ret huskede navnet, „hun skal være Bjarnesdatter, tror jeg, ja Bjarnesdatter; vil I ikke være så god at sige hende, at her er en mand med brev til hende fra østerlandet.“

„Hun er ikke hjemme for öjeblikket, men jeg skal tage mod brevet.“

„Jeg vilde gærne have talt med hende selv,“ sagde Indride og rødmede, „jeg havde noget at aflevere til hende.“

„Så kan du komme igen i morgen; men det er bedst hun får brevet straks, måske det er noget, som behøver svar.“

„Ja det kan være,“ svarede Indride,“ og sig hende fra mig, at jeg ikke bliver her i Reykjavig længer end i dag og i morgen, så hun må have svaret færdigt, når jeg kommer i morgen tidlig.“

„Det skal jeg sige hende; er ellers noget nyt der østerfra?“

För Indride kunde svare Gudrun, gik en mand rask frem forbi ham, som venlig hilste Gudrun, men lod som om han ikke så Indride. Gudrun gengældte hans hilsen og bad ham træde ind, hvorpå hun lukkede dören, og Indride gik da bort. Manden, som hilste Gudrun, var købmand Møller.

„Her er, som de ser, grumme få hjemme, hr. Møller," begyndte Gudrun, „alle er ude."

„Alle?" svarede købmanden, „jeg har dog i det mindste den fornöjelse at træffe Dem hjemme."

„Ja," sagde Gudrun og så smilende Møller ind i öjnene, „jeg mente dem, som de ønskede at træffe, de er alle ude på Næsset; man kan ikke altid have lykken med sig, hr. Møller!"

„Å nej, det må man finde sig i; men hvad var det for en mand, som De talte med för?"

„Jeg ved såmænd ikke, hvad han hedder; det var en eller anden bondeknold fra østerlandet, som kom med brevet dèr til Sigrid og vilde tale med hende; det er rimeligvis fra hendes moder."

Gudrun kastede brevet på bordet dèr i stuen, købmanden betragtede det og så, at det var en mandfolkehånd, som havde skrevet udenpå; derpå vendte han det om og stirrede en stund på lakket, og sagde så:

„Fra hendes moder! Det fruentimmernavn har jeg aldrig hørt för, hedder konen Indride?"

„Nej nu kan jeg ikke bare mig for at le; hvordan falder det Dem ind, at hun skulde hedde Indride? ha! ha! ha! De er ikke udlært i islandsken endnu, hr. Møller, ha! ha!"

„Nå, er det noget at le ad, bedste jomfru! Hvorfor skulde hun ikke kunne hedde Indride; e er jo en meget naturlig endelse for et kvindenavn; og ser De, her står det i lakket: In—dri—de[1])."

„Ja, deri har De ret, men så må brevet enten ikke være fra hende, eller hun har forseglet det med

[1]) Forkert udtalt; på islandsk staves således: Ind—rid—e.

en andens signet. Men, der falder mig noget ind; hvem pokker kan vide, om dette brev ikke er fra en eller anden god ven, hr. Møller. Hun har undertiden fortalt mig om en fyr der østerpå, som hed Indride, det skulde dog ikke være fra ham.“ Og med disse ord kiggede Gudrun ind i brevet: „„for tiden i Reykjavig““, „så meget kan jeg læse; dette er vist noget interessant, jeg begynder at blive nysgærrig; hvem der nu havde nöglen til dette brev.“

„Den har jeg,“ sagde købmanden og rakte pegefingeren frem, „denne dirk åbner ethvert brev; lad mig se, skal jeg lukke det op for Dem?“

„Hvilken snak,“ udråbte Gudrun og slog med hånden til Møllers finger; „det er stygt at bryde andres breve, eller vilde De måske holde af, at folk åbnede Deres breve?“

„De mener vist, at det ser stygt ud, hvis man ikke kan lukke dem igen, så det ikke ses; må jeg låne brevet et öjeblik.“

„Nej, De får ikke lov til at göre noget ved det.“

„Nu, jeg skal ikke —, men der sprang det pokkers brev op af sig selv.“

„Hvad skal nu det betyde, nu rev De det jo op,“ sagde Gudrun og lod, som om det var hende meget imod.

„Nej, jeg forsikrer Dem, det sprang selv op; men der er nu ikke andet for, jomfru! end at forsøge at lukke det igen,“ svarede købmanden og smilte, „vi kan da sværge på ikke at have læst det.“

„Det kan nu ikke lukkes, så at man ikke ser det.“

„Det vil jeg ikke sige, jomfru! eller hvad tror De, hun kan vide om, med hvad signet det er bleven forseglet der østerpå?“

„Ja, deri har De ret,“ udbrød Gudrun.

„Og hvem skulde da kunne se på det, om man har læst det eller ikke? Men det er ikke for det, jeg længes kun efter at se, fra hvem det er.“

„Det kunde jeg halvvejs også have lyst til, og nu er det jo i hvert tilfælde revet op; lad os nu se, her står det: din til døden elskende Indride Jonssön — gættede jeg ikke ret; nu må man nok til at læse mere.“

„Ja, og nu beder jeg Dem læse langsomt, så at jeg kan forstå det alt, men ikke for höjt, hvis en eller anden skulde være her i nærheden.“

„Det lyder da således,“ sagde Gudrun og begyndte at læse:

„For tiden i Reykjavig.

Dyrebare Sigrid!

Gud give dig alle dage gode!

Jeg skriver dette brev til dig, da det måske kunde komme dig i hænde uden at nogen mærkede det, hvis det træffer sig så uheldigt for mig, at jeg enten ikke finder dig hjemme, eller ikke kan få lejlighed til at tale ene med dig om det, som jeg længes efter at sige dig, og som er mit eneste ærende her sydpå. Men hensigten med brevet er at bede dig at træffe mig i dag eller i morgen; jeg bor for öjeblikket i L.'s hus, og bliver der hele dagen i dag og i morgen for at vænte på dig, ti jeg håber, kære Sigrid, at du ikke så aldeles har glemt, at vi engang ofte sås, at du nægter mig den glæde at se dig og tillade mig at tale et par ord med dig. Og om det end forholder sig således, som jeg har hørt ymtet om, siden jeg kom hertil, beder jeg dig dog ikke at lade det afholde dig fra at træffe mig, ti du ved, at jeg har intet at bebrejde dig; og

det kan jeg forsikre dig, kære Sigrid! at jeg kunde aldrig fatte uvilje til dig, selv om jeg til min ulykke havde næret ugrundede forhåbninger. Jeg vilde lettere kunne bære, at du selv sagde mig, at nu var det sket, som du, da vi var yngre, engang lovede mig skulde aldrig ske, at du glemte mig, end udholde den tvivl, som længe har pint mig, uvisheden om, hvorvidt den tanke jeg har gjort mig om dig, nogensinde har været andet end grundløs formodning og min egen indbildning. Lev du nu tusinde gange vel! og nægt mig ikke denne ene bön

din til døden elskende
Indride Jonssön."

Efter at Gudrun havde endt oplæsningen, tav de nogen tid begge, indtil købmanden udbrød:

„Nu har sagen taget en anden vending end jeg væntede; lad mig få det brev, det er bedst gemt hos mig. De ser, hvad dette har at betyde, der mangler ikke meget i, at brevet er et frierbrev, og det er mandens ramme alvor; hvem ved, hvad det kan blive til, hvis han får lejlighed til at tale med Sigrid, således som han ønsker i brevet. Men De ved, at jeg interesserer mig for Sigrid; jeg har engang i fortrolighed sagt Dem, at jeg har fattet godhed for hende, og hun forekommer mig at fortjæne en bedre skæbne end at falde i hænderne på den første den bedste bondekarl."

„Det vilde rigtignok ikke være så galt for hende," svarede Gudrun og så ned for sig, „hvis De har det til hensigt med hende, som nogle folk vil påstå."

„Og hvad er det?"

„At De har i sinde at gifte Dem med hende."

„Det vil jeg nu ikke sige, men man tænker sig så meget, og, mellem os sagt, havde jeg tænkt mig det således: Sigrid fortjæner at komme i gode hænder, uddannes og opdrages, hun er i mange henseender lovende; medens jeg er her i sommertiden kan jeg ikke undvære en pige til at bestyre huset for mig, og jeg har nu trot, at hun måske ikke vilde have så ilde af at tage til mig og passe huset en eller to somre foreløbig. En anden sag er det, at med tiden, og når forholdene forandre sig, kan mangt ske. Men De fortjænte at være købmandskone, eller faktorskone her i Reykjavig.“

„Jeg — købmandskone! Gud ved, hvordan det skulde gå til?“

„Der er sket forunderligere ting end det! Lad os for eksempel antage, at jeg engang blev ked af at være længer i dette velsignede land og satte Kristian, som er hos mig, til at forestå handelen med 7—800 rd. i lön; så kunde han tænke på at gifte sig.“

„Ja,“ sagde Gudrun noget forstilt, „jeg ser ikke, at jeg da var nærmere ved at blive madame end för.“

„Nå, I har nok ikke synderlig imod hinanden, hvis jeg gætter ret, og så kunde man jo lade Kristian forstå, at han ihke fik handelen på andre betingelser end ved at gifte sig med den pige, som man nævnte ham; således har man för ordnet sligt.“

„Det siger De nu blot for spög, hr. købmand,“ sagde Gudrun leende, idet hun så op.

„Nej, det er fuldt alvor,“ svarede købmanden, „fuldt alvor og min bestemte hensigt, men det er ikke værdt at tale om det; når jeg derimod rejser bort herfra for bestandig, har jeg intet imod, at folk ser,

hvem der har været mine venner, og at jeg ikke har glemt dem. Men brevet der må samme vej som alle den slags, der således kommer i fejle hænder."

„Men hør dog, bedste hr. købmand! Det pokkers menneske kommer herhen i morgen tidlig, således som han sagde, og hvad skal man da sige om brevet?"

„Lad mig kun råde, man må se at sørge for, at han opgiver sine forsøg på at træffe hende. Og nu farvel! Dette bliver mellem os!" Med disse ord forlod købmanden huset.

Hvad Indride angår, da var han vel tilfreds med, hvor behændig det var lykkedes ham at bringe brevet til Sigrid, og håbede nu, at hun den følgende dag vilde unde ham den samtale, han havde bedet om i brevet. Han var nu også roligere og gladere end för, thi han følte sig mere og mere overbevist om, at det kunde ikke være sandt, som blev fortalt om Sigrid og købmand Møller: Sigrid var en så tilbageholdende og forsigtig pige, at hun ikke ubetænksomt vilde indvikle sig i en så alvorlig sag, og hun havde jo kun været kort tid i Reykjavig; rimeligere var det, at købmanden syntes om hende og søgte at göre sig behagelig for hende, og mere behøvedes ikke, for at det kunde fortælles som vist, hvori der dog intet sandt var.

Således gik dagen; den næste morgen var Indride som sædvanlig tidlig oppe og sad ved et bord, som var der i stuen, og spiste frokost med sin vært og Sigurd, medens de samtalede om et og andet. Da de var færdige, kom en dreng ind i stuen og spurgte, om der ikke var en tilrejsende fra østerlandet ved navn Indride. Efter at Indride havde givet sig tilkende, gav drengen ham et brev og gik derpå bort. Indride

læste udskriften og så, at den var med kvindfolkehånd. Han stak brevet til sig og gik kort efter ud. Han tvivlede ikke på, at brevet var fra Sigrid, og vilde helst læse det i enrum; for at ingen skulde se, hvilket indtryk det gjorde på ham, hvad enten indholdet nu var glædeligt eller sørgeligt. Han gik ud af byen og langs med den lille sø, der ligger syd for denne, idet han fulgte dens østlige bred, hvor der ingen vej ligger, og hvor han derfor antog, at der var mindst udsigt til at møde folk. Han opsøgte sig her en lille græsplet, ikke langt fra søen, således beliggende, at han ikke kunde ses fra byen af, tog brevet frem og læste det. Indeholdet var følgende:

„Hæderlige ungkarl!

Jeg blev ikke lidet forbavset ved at få brev fra Eder igår, men endnu mere forbavsedes jeg dog ved at se, at det var skrevet her i Reykjavig. Måske gjorde jeg rettest i ikke at besvare det, men det forekommer mig dog, at jeg ikke har andet valg end at sende Eder disse linjer for at göre en ende på al tvivl. Jeg vil ikke foreholde Eder Eders ubesindighed, at sende mig et sådant brev uden i forvejen at erkyndige Eder om, hvorvidt forholdene nu er således, at I med nogen udsigt til held kunde bringe det på bane, som I halvvejs slar på i Eders brev; og dog havde det ligget nær at tænke sig, at mangt kunde være sket på kortere tid end den, der er leden, siden vi sidst sås. Derimod kan jeg ikke andet end sige Eder, at min stilling nu er således, at en samtale med mig ikke vilde være Eder til nogen glæde, hvis Eders eneste ærinde til mig er det, som jeg tror at kunne slutte mig til af Eders Brev. Ligeledes håber jeg, at I selv ser, at det er

unyttigt at skrive mig flere breve til om denne sag, hvorimod sligt kunde være mig til skade, hvis det kom til de folks kundskab, som jeg ikke ønsker skal have værre tanker om mig end jeg fortjæner. Sluttelig ønsker jeg Eder alt godt og beder Eder være forsikret om, at det vilde være mig en stor glæde snart at erfare, at I havde vendt Eders hu til en anden Eder værdigere end

Eders
Sigrid Bjarnesdatter."

Den som engang har prøvet at følge sin kæreste ven til graven og se sine öjnes fryd og hidtil uadskillige ledsager for bestandig nedsænkes i jordens skød, kan forestille sig, hvorledes Indride blev til mode ved at læse dette brev, som for ham begravede alt håb, denne ungdommens trofaste ledsager. Indride sad tavs, stirrede på brevet og læste det pány den ene gang efter anden, som om han ikke kunde tro sine egne öjne, at det, som han så og læste, virkelig var ret. Solen bevægede sig fra øst til vest, og fuglene flöj frem og tilbage omkring ham, men han sad ubevægelig; og skyggerne strakte sig længere og længere op ad græspletten, op på hans fødder, uden at han mærkede det. Tårerne, disse sorgens og ensomhedens ledsagere, som man ikke skammer sig for, når ingen ser det, forkortede ham således tiden, at han ikke tænkte på, hvorledes timerne gik. Tilsidst stod han dog op, rimeligvis for at begive sig tilbage til byen, men han gik sansesløs og som i drömme, og fortsatte uvilkårlig vejen langs søen bort fra byen. Således gik han en tid lang og vidste ikke af noget, för han vaktes ved et slag på skulderen; det var hans kammerat Sigurd, som længe

havde søgt ham forgæves overalt, og som nu tilsidst var gået denne vej, hvis Indride imod forventning skulde være her. Indride fôr sammen, da han fornam slaget, men Sigurd sagde leende:

„Hvad har du nu at grublisere over, gode ven?“

„Jeg gik for tidsfordriv herud, og nu vilde jeg til at gå tilbage,“ svarede Indride.

„Da vælger du rigtignok ikke den korteste vej, hvis du går i øst for at komme til vest — for her er Reykjavig! Men hvordan ser du ud menneske! Det er jo som om du havde svedt blod dagen igennem; man kan få allehånde formodninger ved at se dig. Fanden har dog forhåbentlig ikke besnæret dig, så at du, som salig Jörgensen, begærer at styre landet? Dit hele væsen er så forandret siden igår, da vi gik op til varden, at jeg neppe kender dig igen, og du rynker jo brynene, som om derfra snart skulde komme den storm, der ikke lod nogen sten urokket i dette land.“

„Nej du kan være rolig for jeg tænker hverken på at styrte konger eller kejsere, og jeg tager ikke ilde op, at du spøger; men du må dog vide, at mangt kan volde en mand bekymring og sorg, som man ikke har lyst til at betro alle.“

„Nå, gud ske lov, at det ikke er nogen regeringsomvæltning, som du har i hovedet, ellers vilde jeg have sagt, at det var bedst for dig at komme med hjem og spise til middag; for den slags folk plejer at blive spage og fromme som lam, såsnart de får noget godt at stille deres hunger på, om de end forud var som glubende ulve — men lad os nu i ethvert tilfælde gå hjem, for maden venter os.“

Dette skete nu, og om Indride er så ikke andet at fortælle, end at han herefter opholdt sig endnu et par dage i Reykjavig, men besluttede ikke at vende tilbage til østerlandet; både var nu efteråret begyndt, og vejret kunde med hver dag forandre sig, og desuden havde den modgang han havde haft således nedtrykt ham, at han ikke dristede sig til at begynde en så lang og besværlig rejse. Derimod valgte han at sætte sine heste på foder oppe i Mosfellssvejten, men selv begav han sig med Sigurd til Garda-torpet på Alvtanæs, hvor han opholdt sig den første del af vinteren, vekselvis beskæftiget med håndværksarbejde eller fiskeri. Han kaldte sig Torlejv og udgav sig for at være fra nordlandet, men bad Sigurd om ikke at omtale, hvem han var.

Af det, som forud er sagt, vil læseren allerede have set, at der var noget sandt i det, at købmand Møller på den tid interesserede sig mere for Sigrid end for nogen anden ung pige dèr i byen; men ligesom det er tilfældet, at folkesnak sædvanlig har noget at støtte sig til, lige så vist er det, at den oftest gör en myg til en elefant. Således forholdt det sig også med det rygte, som nu var almindeligt i Reykjavig, at han og Sigrid var forlovede, om det end foreløbigt skulde være hemmeligt. Møller havde endnu aldrig ytret noget ord om kærlighed til Sigrid selv, ligesom han heller ikke havde haft lejlighed til at tale i enrum med hende. Når han kom der i huset, var han bestandig munter og livlig overfor de to veninder. Han mærkede snart, at letfærdig skæmt duede ikke overfor Sigrid, og derfor vogtede han sig altid for sligt; heller ikke roste han hende meget, så hun selv hørte det, men når han

omtalte hende til andre, talte han med varme om hende, især hvis det var sådanne, som han kunde vænte vilde fortælle hende det igen. Han gav hende ikke kostbare gaver, hvormed mange søger at vinde yndest hos kvinder, men af og til bragte han hende en eller anden ubetydelighed; og hvordan dette nu end kunde være, så traf det sig altid således, at det netop var det, som Sigrid i öjeblikket mest trængte til.

Man kan derfor ikke undre sig over, at Sigrid var venlig stemt mod købmand Møller; ti på et fremmed sted, hvor man hverken har venner eller frænder, er det naturligt, at man kommer til at holde af dem, der viser, at de vil én vel. Men var dette således end tilfældet, er det ligeså vist, at Sigrid var langt fra at have fattet kærlighed til Møller eller nogen anden dèr i byen. Sigrid var af en bestandig karakter, og har en sådan kvinde engang fattet en dyb og oprigtig kærlighed til en mand, glemmer hun ham sjælden senere for en anden.

En dag kort för jul var Sigrids broder Orm tagen ind til Reykjavig for at besøge sin søster; om aftenen, da han agtede sig tilbage med skolebåden, bad han hende at følge sig på vej over grusmarkerne syd for byen til overfartsstedet Skildinganæs, for at de kunde tale desto længere sammen. Dette gjorde også Sigrid, men købmand Møller havde fået nys om, at de havde begivet sig på vejen; kort efter tog han hat og vanter og gik op gennem byen i den modsatte retning, men da han kom til den lille bæk, der fra søen løber midt gennem byen, drejede han til siden og fulgte den og dernæst bredden af søen, til han ikke længer kunde ses fra byen; da drejede han pludselig tilhöjre op på

Skildinganæsgrusmarkerne og så sig om til alle sider, men uden at kunne opdage de to søskende. Han fulgte da vejen videre frem, indtil han kom til en lille höj, der ligger ved randen af det mosedrag, der adskiller Skildinganæs fra grusmarkerne, og hvorfra man kan holde öje med alle, der passerer denne vej. Her stansede han og fik snart öje på en kvinde, som kom fra den over mosen lagte sti og tog retningen ind imod Reykjavig. Møller gik da ned af höjen og skråede ud imod vejen for at nå hende. Sigrid kendte straks manden, men lod dog, som om hun ikke så ham og gik raskere til, for at han ikke skulde nå hende, men Møller var den, der tog de længste skridt og havde inden lang tid indhentet hende.

„Ved De, jomfru Sigrid,“ sagde han, idet han venligt hilste hende, „hvad jeg ønskede mig nu, netop i samme öjeblik som jeg nåede Dem?“

Sigrid, der netop nu var fornöjet og vel til mode, svarede muntert:

„Hvordan skulde jeg vel vide det, men jeg vilde snarest gætte på, at De ønskede Dem at göre en god handel med Deres uld og klipfisk i København i vinter; ti gælder det ikke om Eder købmænd: Der hvor Eders liggende fæ er, der vil også Eders hjærte være.“

„Jeg ved ikke, om dette gælder mere om os købmænd end om andre mennesker,“ svarede købmanden med mere alvor end Sigrid havde væntet, „og jeg siger for mit vedkommende, at jeg ikke elsker rigdommen så höjt, at jeg mest af alt skulde tænke på den; men da De ikke gættede rigtigt, skal jeg sige Dem, hvad jeg ønskede.“

„Ja, det kan jo være morsomt at høre det,“ svarede Sigrid og så forundret på Møller, da han talede så alvorligt.

„De må da ikke le ad mit ønske, om det end i begyndelsen forekommer Dem besynderligt; jeg ønskede mig, at grusmarkerne her var fire gange så lange som de er.“

„Nej, deri tror jeg neppe jeg kan föje Dem, at lade være at le derad, og det antager De vist også selv; for hvordan skulde det falde Dem ind at ønske noget så naragtigt; hvis markerne her var en jævn og smuk græsmark, da kunde jeg forstå, at De ønskede den större, men som de nu er, havde jeg intet imod, at de var en hel del kortere.“

„Det kunde være mig det samme, om de ellers var lange eller korte, hvis de kun nu var fire gange længere, end de ere, for så havde jeg en fire gange så lang fornöjelse.“

„Man skulde næsten tro, at det går Dem som börnene, der har morskab af at vade i vandpytterne, at De morer Dem ved at ælte i ler og dynd til op over anklerne,“ sagde Sigrid og smilede; men købmanden svarede med samme alvor:

„Det er nu ikke tilfældet; men glad og fornöjet skulde jeg hele livet igennem gå gennem ild og arbejde mig gennem ufører, hvis jeg kun kunde få at følges med Dem.“ Sigrid så forundret op på ham, som for at komme efter, hvorledes det hang sammen, at han föjede sine ord så besynderlig. Men da hun så, at hans ansigt, langtfra at røbe noget smil, tværtimod havde et spændt og lidenskabeligt udtryk, mærkede hun, at det ikke gik an, at tage hans ord for spøg alene, og sagde:

„Jeg har aldrig hørt Dem tale så underligt för, hr. Møller!“

„Jeg har heller aldrig kunnet beslutte mig til eller fået lejlighed til at tale med Dem i enrum, skönt jeg ofte har længtes derefter.“ Da Sigrid hørte hvad vending købmanden gav sine ord, begyndte hun at gå hurtigere, som om hun ikke var meget for, at samtalen skulde blive for lang, og derfor helst vilde så snart som muligt komme hjem; da købmanden bemærkede dette, sagde han i en nedslået tone:

„Jeg troede dog, jomfru! at De vilde tillade mig at følges med Dem dette lille stykke ind til byen; men nu begynder De at gå så hurtigt, at —“

„Ja for jeg begyndte at blive bange for, at De virkelig för havde truffet ønskestunden, og at grusmarkerne her aldrig vilde høre op; men i øvrigt véd De, at det altid er mig en fornöjelse at tale med Dem.“

„Det vil nok desværre snart vise sig, at mit ønske ikke går i opfyldelse, for nu er vi allerede tæt ved kirkegården, og måske får jeg lige så lidt held med mig i det, som jeg vilde bede Dem om, min e—,“ men her stansede Møller pludselig, hvad enten grunden nu var den, at han i det samme så op og bemærkede, at Sigrid var blodrød op over ørene, eller at der netop nu gik en bekendt af Møller der fra byen forbi dem — nok er det, han stansede og lod os således i uvished om, hvad ord det var, som han havde i sinde at sige, men dog ikke så længe, at Sigrid kunde få tid til at svare, og fortsatte igen:

„Jeg forlanger ikke meget. Bönnen, som jeg agtede at bede Dem om, er at tage tjæneste hos mig nu til foråret.“

Sigrid, der var bleven halv forskrækket og fik blodet til kinderne, da Møller begyndte på ordet, som ikke blev længere end e, blev ganske glad, da hun hørte at det hele ikke blev til mere end dette; hun antog igen sin naturlige farve og svarede ligefrem købmanden:

„Hvor falder det Dem ind at bede mig herom? De véd jo, at jeg har tjæneste hos madam A., og dèr har jeg det så godt, som jeg nogensteds kunde få det. Og har De i sinde at føre egen husholdning?"

„Jeg véd ikke, hvad man skal kalde det; men jeg havde tænkt mig for fremtiden at tage mig en husbestyrerinde til at bo hos mig og lave mad for mig; jeg er inderlig ked af at søge alt hos fremmede, hvad jeg behøver. Men De skal ikke, gode jomfru, være bange for at behøve at gå med i alt, jeg vilde naturligvis tage en tjænestepige til hjælp for Dem, og hvad lön og behandling angår, da håber jeg at kunne sørge for, at De ikke noget andet steds skulde få det bedre."

„Hvor godt end dette tilbud er, så må jeg dog dertil svare, at jeg er næsten ganske ubekendt med købstådslivet, jeg forstår mig mest på landhusholdningen, og fremfor alt, jeg har taget tjæneste. Men hvorfor forsøger De ikke at få en anden husholderske, som både passede bedre for Dem og var uden tjæneste?"

„Jeg har ikke bragt denne sag på bane," svarede Møller, „uden i forvejen at forvisse mig om, at hverken madam A. eller andre vedkommende har noget derimod; og at jeg har valgt at henvende mig til Dem om dette, er fordi jeg sætter Dem over alle andre, som jeg kender her, og De kan ikke fortænke mig i, at jeg foretrækker at have den om mig, som jeg ved

er samvittighedsfuld, tro og, som jeg synes bedre om end nogen anden."

Disse sidste ord sagde købmanden med et vist eftertryk, men da de nu var komne ind til byen, tog han afsked med Sigrid og drejede igen ned mod søen og gik hjem samme vej som för.

Sigrid overvejede Møllers ord, og hans tilbud forekom hende fremsat på en så usædvanlig måde, at her vist måtte stikke noget andet under; men hun omtalte dog ikke deres samtale for nogen; det varede heller ikke længe, för det viste sig, at Møller havde talt i fuldt alvor, idet han henvendte sig til købmand A. og hans kone og anmodede dem indstændig om at løse Sigrid fra hendes tjæneste, medens han samtidig påny opfordrede Sigrid til at tage til sig. Sigrid søgte råd hos madam Tora; hun tilskyndede hende ikke meget hertil, men sagde dog, at købmand Møller vist vilde tro, at hun og hendes mand modarbejdede denne plan og frarådede det, hvis Sigrid nægtede at tage til ham, og således forløb nu endel af vinteren, uden at Sigrid enten bestemt afslog det eller lovede det, men sagde, at hun måtte overveje det nöjere og tale med sin broder Orm herom. Gudrun lagde mærke til, at Sigrid følte sig noget underlig, hvergang købmand Møller kom der i huset eller hilsede hende, og det udlagde hun således, at nu begyndte Sigrid at røbe sine følelser.

Det var en aften noget efter midvinter, at Sigrid og Gudrun sad alene i stuen. Vejret var smukt; solen var ved at gå ned, og aftenrøden kastedes ind gennem vinduerne ind i stuen. Gudrun sad ved vinduet, beskæftiget med at sy og uden at tale. Den, som havde

set hende og lagt mærke til smilet, der af og til flöj over hendes læber, og smilehullerne i hendes kinder, der stundom kom til syne, stundom forsvandt, vilde vist have sagt ved sig selv: Enten må du, min pige! have et eller andet fornöjeligt at tænke på, eller måske er her en eller anden kön fyr i nærheden, som holder öje med dig, og som du lader, som du ikke ser; derfor slår du öjnene ned og synes aldeles fordybet i syningen, men du kan dog ikke aldeles skjule dine tanker, de lister sig frem på læberne.

Ikke langt fra hende sad Sigrid i en sofa og havde på skødet en nydelig lille pige, en datter af ægtefolkene der i huset ved navn Sigrun, som var Sigrids yndling. Sigrid vuggede barnet i sövn på sine arme og sang dette for hende:

„Med lokkerne gule og lyse öjenbryn,
og öjne, så klare, så milde,
med friske, røde kinder og hænder bitte små,
og Sigrun hedder den lille.

Gud give dig sundhed med trivelig vækst,
og visdom, når årene komme;
og aldrig verden besnære med svig
din sjæl, den unge og fromme.

Den døver med larm og dårer med sang,
men stakket og flygtig er drömmen,
den støder dig ud fra den farlige bred,
du vågner først midt udi strömmen.

Ak verden er ond, og viljen tidt er svag,
gid himlen de små vil bevare.
Sov sødt lille Sigrun! sov sødelig trygt,
omsvævet af englenes skare.

Denne sang nynnede Sigrid den ene gang efter den anden, og stundom disse velbekendte börnerim:

Visselulle! Visselulle!
Svanen synger på vove;
jeg lader som jeg vil sove,
men tro mig, jeg er vågen.

Men da lille Sigrun var falden i sövn, lagde hun hende sagte ned i sofaen med en lille pude under hovedet og bredte sit forklæde over hende, men selv satte hun sig ved vinduet tæt ved Gudrun og så en tid lang ud. Alt var stille på byens gader, et tyndt snelag dækkede jorden, vejret var klart og stille, og solen, der netop var ved at forsvinde i havet, sendte blodrøde stråler ud over fjorden; yderst i synskredsen løftedes Snefjældsjøklen op over søen. Fiskebådene vendte netop nu tilbage, nogle var ved at lande, andre var komne ind forbi de foran havnen liggende øer og bevægede sig smukt frem i det stille vejr. Sigrid betragtede stiltiende naturens fred og skönhed, der öjensynlig gjorde et dybt indtryk på hende, derpå vendte hun sig til Gudrun og sagde:

„Alle steder har dog den gode gud givet menneskene nok at glæde sig over; hvor vejret dog er mageløst, og hvor det er dejligt at se ud nu; det er, som om jeg så mine kære fælde østerpå, når jeg ser op mod Esja."

„Å ja," svarede Gudrun og lo, „vejret er godt, min kære! men det har det da været så ofte i vinter; eller ser du nogen forandring på søen eller fjældene?"

„Nej, men jeg ser bådene komme med fuld ladning i land, og aldrig har jeg set jøklen så vældig, som den forekommer mig nu."

„Ak, gode Sigrid! For os her på Søndernæssene er det nu ikke noget nyt at se disse torsketruge, de pynter just ikke op, synes jeg; og hvad dine fjælde angår, min kære! så må jeg sige, at de forekommer mig nu ganske som sædvanlig."

„Du forstår mig ikke," sagde Sigrid med et let suk, „jeg holder så meget af fjældene, jeg er opdragen blandt fjælde, og derfor er det, som om mit sind opklaredes, hver gang jeg ser op mod fjældene her, og jeg kunde ønske mig at være kommen hjem igen midt blandt mine fjælde."

„Jeg tror, du gör ikke andet end tænke på fjældene og bådene og blomsterne på jorden," sagde Gudrun og lo, „og det kan jo også være meget godt; men der er dog andet til end dette, og ved du, hvad jeg nu spekulerer på."

„Nej, men det er neppe angående fjældene eller bådene."

„Der gættede du ret, min ven! Jeg tænker på, hvordan vi vel kommer til at more os på söndag, om gud vil."

„Det bliver vel omtrent ligesom nu, hvis vi lever og er raske."

„Da skulde pokker tage til bal og ikke jeg, hvis man ikke morede sig bedre der, end når man sidder og hænger hjemme; nej, min kære! da bliver der først stads her i byen, når folk endelig kan blive enige om at danse det slette humør bort — og ved du, næste söndag skal her være bal? Jeg har hørt ymte om det, og desforuden har jeg drömt, at vi begge vil komme der; men hvorledes det skal gå til, er ikke godt at vide. Der er kun ringe sandsynlighed for mig,

som dog kan danse, men endnu mindre for dig, din stakkel! som ikke kan andet end den smule, som jeg har lært dig."

„Det skal du ikke beklage mig for," svarede Sigrid, „jeg kan ikke sige, at jeg har så stor lyst til at komme med, og allermindst til at danse; det vil kun blive til latter. Jeg vilde alene have fornöjelse af at se til."

„Ja du kan tage med, skönt du ikke danser; det gör min søster, og hun danser ikke. Skal jeg ikke lade købmand Møller forstå, at du halvvejs kunde have lyst til at komme med."

„Nej, kære! Det beder jeg dig endelig lade være," svarede Sigrid og skiftede farve.

„Det er også bedst ikke at göre det, for dersom han holder så meget af dig, som han siger, så vil man ikke behøve at minde ham om det."

„Kom dog ikke altid med den snak; hvorledes skulde han vel kunne holde af mig? Der er ingen årsag hertil."

„Å nej, ikke mere end der sædvanlig er, når en mand synes om en pige og ønsker at få hende til kone; eller er du så enfoldig, min bedste! at du ikke ser, hvad det har at betyde, at han beder dig tage til sig til foråret? Ikke andet end at han forudser, hvad der rimeligvis vil ske, at I bliver enige, men vil give dig lejlighed til at lære sig at kende først; således var det med min søster og hendes mand, det begyndte således mellem dem, at hun tog til ham."

„Selv om jeg tager til ham, hvad der dog endnu ikke er afgjort, så skal du sande, at jeg bliver der ikke

længe; for hvis jeg gör det, er det alene, fordi familien her hellere ser, at jeg er der i al fald i sommer."

„Og siden?"

„Så tager jeg tilbage hertil, eller et andet sted; det ved jeg endnu ikke."

„Nej, til den tid er alt bragt i orden og du bleven madam Møller; det er mageløst, så nogle mennesker er heldige, det er, som om lykken fulgte dem, hvordan de så søger at undgå den, og der var vist ingen, som vilde have trot om dig, at du skulde komme hertil for at blive købmandsmadame."

„Vi bliver det vist lige lidt begge," ytrede Sigrid, men det var åbenbart, at Gudrun ikke syntes om dette svar, hvori der forekom hende at ligge, at Sigrid tvivlede på, at hun nogensinde kunde få en købmand til mand, og hun henkastede derfor temlig koldt:

„Lad kun folk finde det urimeligt nu; vor herre vil dog måske nok sørge for mig engang, der er dog mænd i Reykjavig endnu" — uden påny at optage samtalen.

Gudruns spådomme lod imidlertid ikke vænte længe på opfyldelsen; dagen efter, at denne samtale havde fundet sted, kom nemlig Møller for at meddele Sigrid, at han havde tænkt på at tilbyde hende at følges med sig, eller, som han udtrykte sig, at bede hende göre sig den fornöjelse at tillade sig at have hende som dame på ballet. Sigrid takkede venlig, men undskyldte sig dog med sin ukyndighed i dans og med at hun var så uvant med at komme til den slags fornöjelser. Møller svarede imidlertid, at med smukke piger regnede man det ikke så nöje, om de end stundom gjorde en fejl i dansen, og uagtet Sigrid var halv ilde

ved at tage med Møller, forekom det hende dog rettest ikke at afslå et så høfligt tilbud uden årsag, og hun talte derfor med madam A. derom. Denne sagde, at hun og hendes mand havde rigtignok bestemt at lade hende følge med sig til ballet, men da nu Møller havde indbudt hende, var det meget naturligt, at hun modtog det tilbud; dog skulde hun alligevel mest holde sig til dem. Dette blev nu afgjort, og uagtet den störste del af ugen forløb, uden at Gudrun fik nogen indbydelse, havde hun dog meget travlt med at få sin dragt i orden og pynte sin kjole, og hver nat drömte hun nogle drömme, som alle havde hentydning til, at der vilde komme en smuk, ung mand og byde hende til bal.

Dette gik også i opfyldelse om lördagen, da indfandt Kristian, købmand Møllers betjænt sig; han havde ikke kunnet komme för, da der havde været nogen uenighed mellem baldirektørerne om, hvorvidt Gudrun var fin nok til at få adgang til et selskab, hvor så fornemme damer kom, som her vilde være tilfældet.

Om söndagen opsøgte Gudrun Sigrid og sagde:

„Jeg ved ikke, hvad du tænker på, gode Sigrid! ikke at være begyndt på at lave den dragt i stand, som du har i sinde at bruge i aften.“

„Der er nu det gode ved min islandske dragt“, svarede Sigrid, „at man kan bruge den uden lang forberedelse; man behøver ikke andet end at tage den op af kisten og tage den på.“

„Tænker du på at være i islandsk dragt i aften, min kære!“

„For det første har jeg ikke andre klæder at tage

på, og desuden har jeg ikke lyst til at være anderledes klædt."

„Med den hvide kegle på hovedet, kan jeg tænke; ikke sandt?"

„Du mener min fald? Jeg har en ganske ny, du har vist ikke set den."

„Nej. og Gud bevare mig fra nogensinde at se den på hovedet af dig."

„Hvorfor det? Da sagde man dog på østerlandet, at den klædte mig ganske godt."

„På østerlandet, det vil jeg tro! men her, min kære, vilde det blive til latter og spot at have sligt på hovedet; gör mig dog ikke den sorg og ærgrelse at bære den rædsomme islandske dragt i aften. Det er en anden sag, at du kan smutte med den i kirke, der lægger folk ikke så meget mærke til, hvad man har på, men til bal må man dog i det mindste sørge for ikke at være så besynderlig klædt, at folk ler og peger fingre ad én, såsnart man vender dem ryggen."

„Å, jeg er ikke så ömskindet, gode Gudrun! men jeg ser desværre for sént, at jeg burde aldrig have lovet at tage med, der er dog ingen plads for mig der."

„Tal nu ikke således, min kære! Jeg er vis på, at du vil more dig vel; men hør nu, i sligt, der i sig selv er ubetydeligt, som hvorledes man er klædt, bör man rette sig efter, hvad der kan være andre behageligt, og jeg tvivler ikke om, at det vil være købmand Møller kærest, at du er i dansk dragt, og at han da vil synes bedst om dig," sagde Gudrun og nikkede til Sigrid. Denne svarede misfornöjet:

„Du véd, jeg gör mig ikke så megen umage for, at han skal synes om mig."

„Alt har sin tid," bemærkede Gudrun og fortsatte endnu i nogen tid samtalen om denne sag; hun foreslog, at de skulde høre Møllers mening desangående, men det vilde Sigrid ikke og lod så tilsidst Gudrun råde, som derefter skaffede hende en dansk dragt til låns hos en pige der i byen, som på grund af sygdom havde måttet opgive at tage til bal.

Om eftermiddagen kom Møller og Kristian for at hente deres damer, alle der fra huset fulgtes ad til beværtningslokalet, hvor ballet skulde stå, og her, ved dören, vil vi nu foreløbig tage afsked med Sigrid for først at gense selskabet ud på aftenen, da lysene i lysekronen var halvudbrændte eller slukte. Fra nogle lysepiber skød af og til en mat flamme i vejret, i andre sad endnu en stump lys, som med dryppende tælle mærkede de forbigående herrers kjoler og tröjer, så at de endnu dagen efter kunde have et synligt mærke på, at også de havde hørt til de udkårne deltagere i aftenens kampe og sejre. Staklen, som havde været brugt til at dreje instrumentet, hvorefter man havde danset, var træt og mødig gået sin vej, og dansen var hørt op. Købmand Møller, købmand A. og Kristian fulgtes alle ad, hver med sin dame. Det var måneskin, over den klare himmel strakte nordlysene deres lysende striber, vejret var mildt og stille, og sneen, hvormed jorden var bedækket, afgav et ypperligt føre.

Da de kom ud, sagde købmand A., idet han henvendte sig til Møller og Kristian:

„Jeg ved ikke, hvad De synes, men jeg kunde ret have lyst til at trække lidt frisk luft, för vi går hjem, vejret er så smukt og godt, at jeg synes, man burde gå en lille tur f. eks. her langs med søen. Det passer

sig også vel at følge disciplene på vej, som har været vore gæster i aften og nu er ved at tage afsted. Hør, dèr begynder de at synge; det er så sjælden, at man her har lejlighed til at høre smuk sang, lad os slentre lidt efter dem." Hertil var alle villige, og man spadserede nu langs søen, medens disciplene gik ud på isen og tog den korteste vej tværs over søen. Undervejs morede de sig med at synge forskellige sange, blandt andet denne:

„O fagert er vort fædreland
i sommerdage lange,
når krattet løves, hjorden går
med leg i grönne vange,
og dalen letter sine bryn,
de blå mod lys fra oven,
og tunet glitrer, engen gror,
og sol forgylder voven.

Og stolt er vore fædres land
med snebedækte tinder
i vinterkvæld, når gyldne lad[1])
det om sin pande binder;
når stjærners pragt på spejlblank is
nedfunkler i sin vælde,
og alfers ridt på islagt sø
genlyder mellem fjælde.

Du land, som favner fædres ben
i dale, lune og trygge,
og elsker livets spirer frem
i kæmpehöjens skygge,
gud signe dig, vort fødeland!
og om din fremtid værne,
så længe jorden har en blomst,
og himlen har en stjærne."

---

[1]) Hovedbånd, diadem — billedet brugt her med hentydning til nordlysene.

Medens de sang, gik selskabet langsomt fremad langs søen, men de syngende fjærnede sig mere og mere; tilsidst hørte de ikke andet end en utydelig klang, indtil også denne omsider fuldstændig døde hen. Da vendte de alle tilbage til byen; forrest gik købmand A. og hans kone, derefter Kristian og Gudrun, og tilsidst noget bag efter de andre, kom købmand Møller og Sigrid. Medens de alle fulgtes ad og lyttede til sangen, havde Møller og Sigrid ikke talt meget sammen, men nu, på vejen hjemad, henvendte han sig til hende og sagde med inderlighed:

„Jeg kan ikke sige Dem, kære Sigrid! hvor det glæder mig, at det ser ud til, at De har moret Dem i i aften; det slutter jeg af Deres udseende, De stråler som en nysudsprungen rose.“ Og det var også sandt, Sigrid havde den aften på ballet moret sig bedre, end hun nogensinde havde trot det muligt. Et sådant liv og munterhed var noget nyt for hende, og som alt nyt havde det gjort des mere indtryk. Møller havde ved enhver lejlighed søgt at vise, hvormeget det var ham om at göre, at hun befandt sig vel, så at Sigrid kunde ikke se andet end velvilje og venskab i alle hans handlinger. Hun havde om aftenen, ligesom de andre damer, drukket lidt vin, der jo også bidrager sit til at lade blodet rulle raskere gennem årerne. Da hun nu kom ud fra balsalen, var vejrets skönhed og stilhed således, at det måtte fylde ethvert modtageligt sind med henrykkelse. Som følge af alt dette var Sigrid i dette öjeblik som i en glædesrus, det var, som om hendes sjæl var nedsunken i et uforklarligt dyb af salig glæde. Da Møller ytrede de nysnævnte ord til hende, svarede hun:

„Hvem uden Dem, hr. Møller! kan jeg takke for de lykkelige timer, jeg har tilbragt i aften. Det er mig i dette öjeblik, som om jeg havde glemt alt, hvad der hidtil kan have voldet mig sorg.“

„De véd ikke, hvilken glæde jeg føler ved dog én gang at have kunnet være Dem til behag; men hvor længe agter De at afslå mig den ene bön, som jeg har bedet Dem om — eller tror De, De vilde have skade af at tage til mig?“

„Å nej, jeg tror, De vil mig vel; og det forekommer mig også, at jeg ikke kan andet end föje Dem i Deres anmodning, hvis De virkelig lægger nogen vægt derpå.“ I det samme svingede Kristian og Gudrun, der var noget i forvejen, om hjörnet af et hus, så at de en kort tid var skjulte for Møller og Sigrid. Månen skinnede klart, og havde den kunnet tale, vilde den vist have sagt: Et, to, tre, og det tredje det længste, det kalder jeg nu ikke at kysses, börn! sligt har jeg set nogle gange för. Da Møller og Sigrid nåede forbi hjörnet, var købmand A. kommen til sit hus og stod der ved dören og ventede på de efterfølgende, og her tog nu Møller og Kristian afsked med deres damer. Sigrid var så træt og sövnig, at hun straks faldt i sövn, da hun var kommen i sæng, og sov fast og uafbrudt til langt ud på dagen; og efter at være stået op var hun den øvrige del af dagen ilde stemt og alvorlig. Men Gudrun spillede af glæde og talte neppe om andet end, hvad der havde tildraget sig på ballet, og hvor godt hun havde moret sig der; til Sigrids alvorlighed kunde hun ikke tænke sig nogen anden grund end, at hun måtte have fået hovedpine af dans og uregelmæssig sövn. Dette var dog ikke årsagen,

men derimod den, at Sigrid nu så, at hun havde været temlig rask med, hvad hun havde lovet Møller, og tillige vist sig således i sin opførsel imod ham, som hun neppe vilde have været, hvis hun havde været lidt mere betænksom. Sigrid troede meget på drömme, men siden hun kom til Reykjavig, havde hun sjælden drömt noget, som det forekom hende, at hun havde kunnet tage varsel af; men en besynderlig forandring skete heri efter ballet; da begyndte hun igen at drömme hver nat. Der var især to drömme, som hun på denne tid drömte, på hvilke hun lagde mest vægt. Den ene dröm var således, at det forekom hende, at hendes faster Björg kom til hende, med et alvorligt og bedrøvet udseende, og i en fortörnet tone sagde:

„Nu har jeg i sinde at vende tilbage til nordlandet, Sigrid! og giv du mig nu sølvbæltet tilbage, som jeg forærede dig; du har dog ingen brug for det, det passer ikke til den danske dragt.“ Denne dröm var ikke længere, men den voldte dog Sigrid så megen bekymring, at hun neppe kunde holde sine tårer tilbage, når hun tænkte på, hvor sorgfuld hendes faster havde set ud, og hun udlagde denne dröm således, at hendes faster vilde, hvis hun havde levet, ikke have syntes om, at hun havde givet efter for Gudrun og forandret sin dragt. Den anden dröm, som Sigrid drömte, var, at det forekom hende engang, at hun var kommen hjem til østerlandet og befandt sig oppe i Fagredal, i den samme skrænt, hvor hun oftest sad, når hun som lille vogtede fårene; vejret var smukt, og hun så ud over hele dalen; hun kendte hvert sted, alle kløfter og græspletterne i lien, som vendte imod hende, alt belyst af den strålende sol; i skrænten, hvor hun

sad, fik hun öje på en lille busk storkenæb, som hun huskede, at hun ofte havde glædet sig ved at betragte om morgenen, når solen skinnede klart, og blomsterne glinsede af dug. Men pludselig så hun mod nord i dalen en lille sky trække op, hvorfra der kom en stærk stormvind, som susede hen over skrænten og rystede storkenæbsplanten, så den visnede, og hun hørte en røst, der lød:

„Kommer jeg her for anden gang, da skal alle dalens blomster tilintetgöres.“ Denne dröm kunde Sigrid ikke råde, men den havde ængstet hende så meget i sövne, at hun ikke kunde glemme den eller lade være at tænke på den, og hvergang hun overvejede den, tilbagekaldtes fortiden og ungdomsårene i hendes erindring, og det forekom hende da, at aldrig havde hendes hjærte hængt mere ved det, som hun i sin ungdom elskede mest og havde haft mest glæde af, og hun ønskede sig da at være kommen tilbage til østerlandet; i sådanne öjeblikke havde hun en følelse af, at hun aldrig vilde kunne blive lykkelig som Møllers kone. Alt dette voldte hende megen bekymring, men på den anden side, når Møller talte med hende og viste sig så venlig imod hende, kunde hun ikke beslutte sig til at sige ham, hvorledes hun var til sinds, og at hun angrede at have givet ham nogen anledning til håb. Hun så, at hvert skridt hun tog ad den vej, hun nu var kommen ind på, gjorde hendes stilling vanskeligere og vanskeligere; hun ønskede at vende om, men havde dog ikke kraft dertil.

Indride opholdt sig som för berettet på denne tid i Garda-torpet og kaldte sig Torlejv. Blandt købmændene i Havnefjord var dengang en ved navn L.

Han var dansk af fødsel og rostes meget for sin redelighed og velvilje overfor indbyggerne, i hvilken henseende han langt overgik de fleste andre udlændinge, der på den tid havde hjemme her. Han var noget til års og bosat i København, men rejste her til landet hver sommer for at have tilsyn med handelen. Dette efterår havde han været syg, da skibene sejlede, og dristede sig ikke til at tage med; kort efter var han imidlertid bleven rask, men først efter at alle skibene var borte. Engang om vinteren hændte det sig, at han brækkede kammen på nöglen til sit soveværelse, og da der var mangel på dygtige håndværkere i Havnefjord, omtalte en for ham, at der i Garda-torpet skulde være en nordlænder, som var særdeles dygtig til alt sligt. Købmanden sendte bud efter Torlejv, som også dirkede låsen op og smedede derpå en ny nögle. Købmanden betragtede nöglen, der forekom ham at overgå alt, hvad han havde set udført her på landet. Dette var begyndelsen til Torlejvs bekendtskab med købmanden, og denne mærkede snart, at han ikke alene var en meget kunstfærdig mand, men forstandig og i mange henseender vel uddannet. Han foreslog ham derfor at flytte til sig og arbejde der resten af vinteren, og dette tilbud modtog Torlejv med glæde. Købmanden fattede snart venskab for Torlejv, med hvem han morede sig ved at tale, og lod ham spise sammen med sig, men mærkede dog snart, at han rugede over en eller anden tung sorg, som han søgte at skjule, uagtet han var venlig og munter overfor dem, som talte med ham. Torlejv var om vinteren nogen tid beskæftiget med for købmanden at udbedre en båd, som stod i et bræddeskur der, og plejede hver morgen at begive sig

til arbejdet, förend nogen anden var stået op der på stedet. Købmanden kom ofte til Thorlejv om dagen for at tale med ham, men ét bemærkede han, som forekom ham besynderligt, nemlig, at nagtet Torlejv begav sig så tidlig til sit arbejde, var dog det han udrettede om morgenen höjst ubetydeligt i sammenligning med, hvad han fik udført i en tilsvarende tid om dagen. Han besluttede da at lægge bedre mærke hertil, så efter arbejdet om aftenen og iagttog det siden den følgende morgen, når han var stået op, og blev da ofte vâr, at så godt som intet var gjort, skönt Thorlejv for længe siden var gået til sit arbejde. Han besluttede nu at skaffe sig vished om, hvorledes det forholdt sig hermed, og en morgen lod han sig i stilhed vække, förend Torlejv var stået op og begav sig til arbejdsstedet. Skuret, hvori Torlejv arbejdede, var afdelt ved en bræddevæg i midten; i den ene ende stod båden, i den anden havde købmanden sine varer. Her begav købmanden sig ind og tog plads ved en sprække, der var på bræddevæggen, hvorigennem han kunde se. Det varede ikke længe, förend Torlejv som sædvanlig kom med lys, men istedenfor at begynde at arbejde, satte han sig på en planke med hånden under kinden og stirrede frem for sig, derpå tog han et brev op af lommen, som han gennemlæste den ene gang efter den anden og strøg sig af og til med hånden over öjnene. Således forløb lang tid, indtil der pludselig hørtes stemmer udenfor huset, da sprang Torlejv op og begyndte at arbejde. Nu var købmanden vis i sin sag angående Torlejvs hemmelighed, han gik bort og omtalte ikke dette for andre, men engang, da han var ene med Torlejv, henvendte han sig til ham og ytrede:

„Det er dog sandt, hvad man siger om Eder islændere, at I er indesluttede folk og vanskelige at gennemskue, skönt jeg ikke siger dette for at laste nogen.“

„Dette gælder mere oldtidens islændere end vore samtidige,“ svarede Torlejv; „folk nu om stunder sörger i reglen for at bære deres fortrin til skue, forekommer det mig, men de gamle islændere bar kærnen inden i sig, så det kunde lönne sig at arbejde sig igennem den hårde skal for at nå denne; nu derimod gör man vist bedst i at lade skallen i fred.“

„Å det faldt mig ind nu, fordi jeg nylig har erfaret, at folks meninger om andre stundom kan være helt falske.“

„Det ved jeg just ikke,“ svarede Torlejv, „om de ofte er så falske, de støtter sig ved, hvad jeg antog oftest at være tilfældet, at de fleste stiller deres fortjænester til skue, og at man ikke indenfor vil finde noget mere. Og er det ikke ret at dömme dem efter hvad man ser: af deres frugter skulle I kende dem.“

„Jeg er ikke så bibelfast, at jeg vil afgöre, om dette skriftsted er ret forstået, men siges ikke også: „Gud er den, som ransager hjærter og nyrer;“ og den anskuelse, som jeg udtalte för, at ofte var folks mening om andres falsk, fastholder jeg; måske er netop hovedmanglen den, at man sædvanlig dömmer efter det ydre. Jeg kender f. eks. en mand, der efter det ydre at dömme er glad og tilfreds og har gode dage, men dog er jeg overbevist om, at han bærer på en eller anden sorg, der hviler tungere på ham, end folk aner.“

Torlejv tav et öjeblik, men svarede derpå muntert:

„Så må det komme af, at der i ham er en kærne, som de ikke se, der kun har öje for det ydre.“

„Men da kommer vi igen til, hvad jeg sagde för, at ikke alle er så lette at gennemskue; dog nu har jeg udtalt mig så tydelig for Eder, at det ikke kan være andet, end at I aner, hvem jeg sigter til. Jeg ved, at I ruger over en eller anden hemmelig sorg, og såfremt I betragter mig som Eders ven, vilde jeg bede Eder sige mig årsagen; jeg vilde snarest tro, at det enten var sorg over en god ven, der tynger Eder, eller at det havde sin rod i kærlighed.“

Torlejv tav nogen tid og så ned, men tog derpå til orde:

„For sin ven bör man ikke have hemmeligheder, og da jeg visselig synes at have erfaret, at I mener mig det vel og ikke agter at have mig til bedste, vil jeg betro Eder det, som jeg hidtil har søgt at skjule. Mit navn er Indride — men Torlejv har jeg kaldt mig her sønderpå, for ikke at blive kendt —; min fader hedder Jon og bor på Indridehol på østerlandet, og al min slægt er der østerpå. Eders formodning er rigtig, om at den sorg, som nu har slået så dybe rødder i mit hjærte, har sin oprindelse fra kærlighed; den pige som jeg ikke kan glemme, var datter af min faders nabo og hedder Sígrid, og derom er alle enige, at hun overgår de fleste kvinder både i skönhed og forstand. Den første anledning til vort bekendtskab var, at vi begge vogtede får i en ubebot dal; og som ordsproget siger: „Mand er mands glæde,“ gik det med os, vi havde glæde af hinandens selskab, men dengang var vi kun börn. For en tid skiltes vore veje, og vi sås først igen som voksne; men da var

den varme jeg følte for Sigrid, forvandlet til ren kærlighed, og at det samme gjaldt om hende, troede jeg at læse i hendes öjne. Ved denne tid anholdt min moder på mine vegne om Sigrids hånd, men hendes moder gav et afslag, dog tvivler jeg om, at hun selv har været adspurgt. Lidt senere bortfæstede hendes moder hende til en mand der i egnen, men Sigrid brød det løfte, för brylluppet. På den tid opholdt jeg mig på nordlandet, men Sigrid begav sig til Reykjavig og er nu efter folks sigende forlovet med en mand dèr i byen. Således er nu alt håb ude for mig, det var kun bygget på løs grund, nemlig en kvindes bestandighed, og det er da også et gammelt ord, at på den er det ikke rådeligt at forlade sig. Den som sætter sin lid hertil, bedrager sig, lige så meget som fjældboen, om han en dag i smukt vejr, vindstille og havblik for første gang kom ned til stranden, så ud over det vide hav og da vilde forestille sig: Dette hav er jævnt som en smuk slette og rører sig ikke, det kan aldrig skade noget skib. Vel er nu denne min ungdoms forhåbning aldeles opgiven, men erindringen er dog tilbage, og den er nok til at volde min sorg.“

Købmanden hørte med opmærksomhed på hvad Indride fortalte, men da han var færdig, tog han således til orde: „Jeg takker Eder ret for det bevis på tillid og venskab, I har givet mig, ved at åbenbare mig Eders tilstand, og måske det også nu vil være lettere for Eder at bære Eders sorg end för, efter at I har betrot Eder til en anden, ti hemmelig sorg er vist for enhver den tungeste. Jeg behøver ikke at spörge om, hvem den Sigrid er, som I har omtalt, det er neppe nogen anden end hun, som tog til købmånd A.s i

foråret; men derimod kunde det interessere mig at få at vide, med hvem hun er forlovet dèr i byen."

„Han hedder Møller," svarede Indride, „og er købmand i Reykjavig."

„Købmand Møller!" udråbte L. leende.

„Ja det er sikkert, at han hedder Møller, og jeg har ikke alene grund til at antage, men fuld vished for, at det er sandt, som jeg siger, at hun har i sinde at gifte sig med ham."

„Da er der flere købmænd af det navn, end jeg kender; kan I sige mig, hvor bor han?"

„Ja hans hus er det i Reykjavig, som jeg kender, så jeg kan beskrive det. Der er tre huse mellem det og huset, hvori købmand B. bor; i den ende, som vender ud mod bækken, er butikken, hvortil der er indgang fra gavlen. Men husets forside vender ud imod gaden, og her er hovedindgangen på midten af huset, vinduposterne, som vender ud imod gaden, er grönne."

„Det er den samme mand, som vi begge tænker på, men så tror jeg rigtignok, min kære Torlejv! — å jeg er bleven så vant til at kalde Eder Torlejv — min kære Indride! vilde jeg sige, at dette må bero på en misforståelse; eller hvad er det for en vished, som I mener at have for dette?"

Indride meddelte ham da alt: først hvad han havde hørt den nat han var hos L. i Reykjavig; dernæst, hvorledes han havde set Møller spadserende med hende forbi Skolevarden og opføre sig imod hende, som om de var gamle bekendte, og tilsidst tog han Sigrids brev frem og viste købmanden det.

Da denne havde læst det, sagde han:

„Det ser rigtignok heraf ud, som om Sigrid er knyttet til en eller anden mand der i byen, men Møllers navn er ikke nævnt, og man kan ikke af brevet se, at den mand, som hun har i sinde at gifte sig med, er Møller snarere end enhver anden, og det kan heller ikke være tilfældet."

Indride fortalte da til yderligere bekræftelse for sin formodning, at han om vinteren i al hemmelighed havde ladet en bekendt af sig ved navn Sigurd forhøre sig om Sigrids stilling, og at han for nylig havde bragt ham den efterretning, at det var bestemt, at Sigrid til foråret skulde tage til Møller; og at det var folks mening, at årsagen hertil var, at han tænkte på at gifte sig med hende.

„Alle Eders grunde i denne sag," svarede købmanden, „overbeviser mig alligevel ikke, det vilde være en fornærmelse at tro sligt. Møller er gift, skønt det måske ikke er almindelig bekendt her tillands, og efter hvad jeg senest hørte i sommer, levede hans kone end. Hun var enke, og Møller tog hende for pengenes skyld, hun var hovedrig, men han fattig; jeg kendte hendes første mand bedre, end jeg kender Eder."

Hvad Indride her hørte, gjorde et sådant indtryk på ham, at han en stund sad blodrød uden at mæle et ord; derpå sagde han:

„Nu sér jeg, hvorledes alt forholder sig. Sigrid er ærlig og oprigtig, og hendes hjærte er så ukendt med svig, at hun ikke kan tænke sig sligt hos andre, og derfor er det let at besnære hende, men aldrig vil jeg være den skam bekendt ikke at advare hende, nu da jeg har lært sandheden at kende." Med disse ord stod Indride op og gik hurtig hen imod dören, idet

han knappede tröjen, som om han nu straks vilde afsted, men købmand L. trådte i vejen for ham og sagde beroligende:

„Hastværk er lastværk, gode Indride! Eller hvad har I i sinde? Det hjælper ikke således at styrte frem i blinde, en vanskelig sag kræver omtanke og kløgt, og denne er heller ikke så påtrængende, at I ikke kan vænte til i morgen; da skal jeg netop til Reykjavig, og da vilde jeg ansé det for godt, at I tog med for at få rede på sagen, og hvis det viser sig, at det er andet end snak om Sigrid og Møller, og at der fra hans side er bedrageri med i spillet, vil det ikke være vanskeligt at bringe alt i orden igen.“ Således lykkedes det ham at stille Indride tilfreds, og de aftalte nu, at denne den følgende dag skulde ledsage købmanden til Reykjavig, hvor han var indbudt til at tilbringe dagen hos en købmand B., hvis fødselsdag det var. Da købmanden tilligemed Indride op ad formiddagen ankom til byen, lod han sin hest blive tilbage hos en af de tæt udenfor boende bønder og bad Indride af og til at indfinde sig der, indtil han hørte nærmere fra ham. Selv begav han sig til købmand B.s, hvor han fandt folk ved frokostbordet. Der var mange fremmede, både der fra byen og fra Havnefjord; blandt disse var dog ikke købmand Møller, han havde undslået sig for at komme, men bedet købmand B. ikke tage ham hans afslag ilde op; derimod var købmand A. og hans kone der. Dagen over var man nu samlet her til gæstebud, hvorved intet manglede, men da lejligheden kun var lille, havde købmand B. indrettet det således, at herherrerne med ham om aftenen da drikkelaget skulde

begynde, begav sig til byens beværtningslokale, hvorimod damerne blev tilbage hos madam B.

Samme aften sad Sigrid og Gudrun hjemme; det var begyndt at blive mørkt, Gudrun kedede sig og gabede den ene gang efter den anden, indtil Sigrid tilsidst sagde:

„Hvis du nu var i en eller anden bondegård oppe i landet, vilde man sige, at vi snart vilde få besøg, og at det var en eller anden fremmed, der således bebudede dig sin ankomst.“

„Ja gid det var så vel,“ svarede Gudrun, „at en eller anden vilde komme i aften og hjælpe os med at fordrive kedsomheden. Fuldt så morsomt har min søster det nu, at være indbudt til købmand B.s, medens vi sidder og hænger her hjemme, og derfor siger jeg, jeg kan ikke tænke mig, hvad man kunde ønske sig mere end at være købmandskone og overalt være indbudt og vel sét ved enhver sammenkomst og leve i lystighed og glæde og ikke behøve at røre hånden til andet, end hvad man har mest lyst til. Det vilde rigtignok være noget andet engang at komme i en bedre stilling end man nu er i.“ Og med disse ord lænede Gudrun sig tilbage i stolen, som om hun allerede følte madameblodet rulle i årerne.

„Ja min kære Gudrun!“ sagde Sigrid, man ved hvad man har, men ikke hvad man får — men tys! jeg tror man banker; han lader ikke længe vente på sig, som bebudede dig sin ankomst.“

Det var købmand Møller, som var kommen, han hilste dem venligt, men tiltaltes straks af Gudrun, som udbrød:

„Nå, hvorledes går det til, at De ikke deltager i lystigheden i aften?“

„Å, jeg ved ikke," svarede Møller, „jeg havde ikke lyst i aften, jeg var bange for at kede mig, og derfor blev jeg hjemme, men nu er netop det sket, som jeg vilde undgå, og derfor gik jeg herhen."

„Og her var netop nogen," sagde Gudrun og så smilende på Sigrid, „som ønskede, at De vilde komme, så alt går nu efter ønske." Sigrid rødmede, da hun mærkede Gudruns hentydning, men købmanden vendte sig til hende og sagde:

„Først og fremmest er det dog min tilkommende husbestyrerske, som jeg ønskede at tale med i aften; jeg må rådføre mig med Dem om et og andet, för end vi flytter sammen. Der er nu for eksempel ét, indretningen af huset må forandres, jeg mangler både spisekammer og køkken til Dem, håndværkerne kommer i morgen; og derfor forekom det mig bedst at høre Deres mening om, hvorledes vi skal indrette det alt sammen. Vilde De ikke være så god at følge et öjeblik med over til mig nu?"

„Jeg forstår mig kun dårligt på sligt," gode hr. købmand!" svarede Sigrid, „og i aften er det for sent."

„Det er ganske vist sent, gode jomfru," men sagen er, at jeg gærne vilde høre, hvad De syntes, för end folkene begynder at røre ved noget, og nu var jeg så ubetænksom at sige dem at komme straks i morgen, så hvis De havde tid og lejlighed i aften —"

„Ja De vil rimeligvis ikke have mig med til at overlægge sagen med Dem, hr. Møller!" sagde Gudrun og nikkede til købmanden.

„Jo flere, des bedre, og jeg har desuden god tro til, at De vil give nogle heldige råd; og lad os da så

begive os afsted, eller kan jeg ikke håbe, at De vil göre mig den fornöjelse.“

„Jeg kan ikke tro andet,“ sagde Gudrun og hviskede med det samme til Sigrid:

„Hvad skal dog dette snærperi betyde, bestandig at lade ham plage dig om så lidt?“

Resultatet blev da også, at de to veninder begav sig afsted med Møller.

Det hus, hvori Møller boede, var ikke stort, men ganske net, eftersom forholdene var i Reykjavig. Gadedören førte ind i en forstue, der delte huset i to dele; hele den ene halvdel optoges af butiken, til den anden side førte to döre ind til Møllers privatlejlighed, bestående af stadsstuen, der strakte sig gennem husets anden halvdel, og to bagved liggende værelser, af hvilke det første benyttedes som kontor, det andet som soveværelse. Soveværelset stod ved döre såvel i forbindelse med kontoret, som med stadsstuen, og vinduerne i dette værelse og kontoret vendte ud mod en lille ved et stakit indhegnet have, der lå bag ved huset. Desuden var der i denne ende af huset en kvistlejlighed, der benyttedes af Møllers betjænt Kristian og en løbedreng, som M. havde til sin tjæneste, men disse tre var også de eneste beboere af huset, da Møller både fik maden tillavet ude og al anden opvartning udenfra.

Møller førte de to veninder ind i stuen, hvor der brændte lys på bordet.

„Her ser De lejligheden, gode jomfru! Og jeg vilde nu ret ønske, at De måtte finde den hyggelig; ser De, dette er stadsstuen, her indenfor er et værelse, som jeg har benyttet til at sove i, men jeg har nu

tænkt mig det således: her på den side af huset, som vender ud imod haven, lader jeg sætte dör med et lille træskur foran og lader så indrette køkken, der hvor kontoret nu er; hvorledes synes De om den plan?“

„Jeg forstår mig kun lidt på sligt,“ svarede Sigrid, „det beror aldeles på Dem, og De véd bedre end jeg, hvorledes det skal være, men så vidt jeg kan se, vil de blive bekvemt.“

„Det beror mest på, hvorledes De helst vil have det, ti såsnart De har taget bolig hos mig, skal alt rette sig efter Dem og föje sig efter Deres vilje, som om De var konen i huset. Alt er rigtignok tarveligt her, men dog måske fuldt så hyggeligt, som i badstuerne oppe i landet; her på væggen har jeg tænkt mig at hænge et spejl, for i dette, som er der over sofaen, kan De ikke se Dem, når De med roser på kinderne vågner om morgenen.“

„Nej, det beder jeg Dem, hr. Møller!“ svarede Sigrid leende, „ikke at göre Dem ulejlighed for min skyld med at anskaffe flere spejle; og hvad vil De da göre med portrætterne, som nu hænger der?“

„Å de kan undværes, skulde jeg tro. Det dèr er Napoleon, og ham er jeg bleven ked af at se på længer, og det andet er min kones portræt.“ Ved at høre disse ord var det for Sigrid, som om hun havde fået en kniv i hjærtet, hun blev blodrød, men svarede intet. Det gik Møller nu, således som det ofte kan hænde, at man i tankeløshed siger det, som man helst vilde have ladet usagt, hvis man havde betænkt forholdene, og på den vis kommer mangt for dagens lys, som kun få ellers vilde have anet. Men da Møller aldeles ikke tænkte over, hvad han sagde, lagde han heller ikke

mærke til, at han havde fortalt sig, eller, rettere sagt, sagt noget, som han agtede at tie med, og det var, som om han ikke kunde forklare sig, hvad der var i vejen, da han så Sigrid på engang blive blodrød i hovedet. Men Gudrun havde lagt mærke til, hvad der slap ud af Møller, og sagde:

„De lagde vist ikke mærke til, hvad De sagde, hr. Møller!“

„Hvad sagde jeg?“

„De sagde, at dette var portrættet af Deres kone, var det ikke en fortalelse?“

„Nå, sagde jeg det? ha! ha! Å nej, fortalelsen var ikke så slem. Jeg har vænnet mig til for morskabs skyld at kalde hende min kone, da det er den eneste kvindeskikkelse, som jeg har haft hos mig, og som er til her i huset. Jeg siger hende god dag hver morgen og god nat om aftenen, men i mit soveværelse tör jeg ikke have hende, for så er jeg bange for, at jeg vilde blive mørkeræd. Gammel og grim er hun, som De ser, men en fordel er det, at der neppe er fare for, at nogen antager et sådant uglebilled for at være min kone. Men nok om det; jeg håber De begge gör mig den fornöjelse at drikke et glas vin, inden De går hjem. Vi gör da bedst i at sætte os ind i mit soveværelse og få os en passiar, for hvis lyset ses i disse vinduer, som vender ud mod gaden, må man være forberedt på, at de strömmer her ind, så snart de kommer fra gildet, og da får vi ingen ro til at tale og more os sammen. Nu lukker vi stuen af, her er nöglen, jomfru Gislason! De skal råde for, hvorlænge drikkelaget varer,“ sagde Møller og rakte hende den smilende. „Men Dem, jomfru Sigrid! vil jeg bede at lade, som

om De allerede var husbestyrerske hos mig, vær så god at sætte Dem her i sofaen, jeg vil da tillade mig at tage plads ved siden af Dem."

Købmand B. sad imidlertid med sine gæster på værtshuset, der blev drukket tæt, men punschen var dog endnu ikke stegen nogen til hovedet; der var også kun tömt tre boller, og de folk, som her var samlede, var alle i stand til uden omtåget blik at tage imod seks. Der blev noget varmt i værelset om aftenen, og da købmand L. følte sig besværet heraf, gik han ud for at trække frisk luft og spadserede ned gennem byen. Det faldt ham ind, at han ikke havde set købmand Møller blandt de andre gæster i dagens løb, hvad der forekom ham underligt, da Møller ikke plejede at undslå sig for den art sammenkomster, og han besluttede nu at komme efter, om han var hjemme. Han gik derhen og bankede på, men da ingen kom ud, vendte han tilbage samme vej. Dog, idet han gik langs med huset, kom han til at se til vinduerne, og han lagde da mærke til, at gardinerne var nede, i stuen så han et glimt af lys, og det forekom ham, at han öjnede to eller tre skygger, men på engang forsvandt lyset, som om det var bleven slukket eller båret ind i et andet værelse. Købmand L. kendte huset og vidste, at Møllers soveværelse vendte ud til haven, og at andetsteds kunde lyset ikke være bleven båret ind, og han fik nu lyst til at vide, om det ikke forholdt sig således. Han gik derfor langs med gavlen gennem et lille stræde, som adskilte Møllers hus fra nabohuset, og da han kom forbi hjörnet, så han straks lys i de vinduer, som vendte ud til haven, men udenfor det ene vindu skimtede han noget sort, som om der

var hængt klæder til törring. Købmanden klatrede over stakittet og listede sig hen til vinduet, men opdagede nu, at han havde taget fejl, og at det sorte ikke var klæder, men derimod en mand, der lå tæt op til vinduet. Han havde lagt begge hænder op mod trævæggen, trykkede sig ind til denne og lagde øret forsigtig til ruden for at lytte efter det, som blev talt inde i huset. Heraf var han så optaget, at han ikke bemærkede købmanden, förend denne lagde sin hånd på hans skulder, da fôr han sammen og så op, men gav straks købmanden tegn til at forholde sig rolig. Det var Indride, som var her. Købmanden tiltalte ham sagte:

„Hvorledes går det til, at du er her, Indride?"

„Det er bedre ikke at tale om sligt," svarede Indride; „jeg gik i mørkningen ned i byen, og da så jeg langt borte, hvor Møller fulgte to piger herind, af hvilke den ene var Sigrid. Jeg havde i sinde at gå til dem og tale med dem, men för jeg nåede dem, var de alle komne ind og havde lukket af efter sig. Siden har jeg mærket, at de sidder i dette værelse i lystighed og glæde, men jeg har ikke kunnet opfange noget ord, hvormeget jeg end har anstrængt mig for at lytte, og det er første gang, at jeg har givet mig af med at stå på lur."

„Og hvorlænge har du i sinde at stå her?"

„Indtil Sigrid kommer ud af huset her igen, selv om det ikke bliver för end i morgen."

„Ja, bliv du kun her for det første; nu vil jeg prøve på at træffe Møller, da jeg ser, at han dog er hjemme; jeg kan ikke tro andet, end at han lukker op."

Med disse ord gik købmanden tilbage samme vej, som han var kommen, og da han igen gik langs huset,

så han, at der stod en mand ved væggen, der famlede for sig med hænderne og så ud, som om han ikke var rigtig i hovedet. Købmanden gik hen til ham, og såsnart manden fik öje på ham, udbrød han:

„Hvem er du, lille ven?"

Købmanden gav sig tilkende, og da han straks kendte manden, sagde han:

„Nå det er dig, Jon! Hvor agter du dig hen?"

„Jeg skal sige Jer," sagde Jon drævende, „for I er en hædersmand og en brav mand, jeg skal sige Jer, jeg er en smule beskænket; jeg skal sige dig, eller rette sagt Jer, hvordan det gik til; jeg fik et par glas hos ham Gvend, det sølle skrog, og derfor har jeg nu fået en tår over tørsten, men drukken er jeg ikke, fanden heller — ja en tår, en lille tår," fortsatte Jon.

„Ja, jeg ser, at du er beskænket, men jeg spurgte, hvor du skülde hen."

Ja, nu forstår jeg; jeg skal sige dig det, min gode! Jer, vilde jeg sige; I tager mig det ikke ilde op, bedste købmand! Jeg skal sige Jer det, som det var. Jeg vilde ge' Møller her på snuden, for han er en slyngel, men I er en hædersmand, og det har jeg altid sagt. Ser I nu, han har skrevet, satanen her, fire potter ekstrakt i min regning, men gid jeg må fare lukt ind i hede helvede, om jeg har taget mere end tre og en kvart. Sådan hænger det nu sammen."

I det Jon sagde dette, blev Møllers stuedör lukket op, og en kvindeskikkelse viste sig, det var Gudrun; da hun så mændene udenfor, blev hun angst og skyndte sig hurtigt forbi dem. Jon fik öje på hende, men da han var noget omtåget af brændevinen, så han ikke klart, om det var et mandfolk eller fruentimmer, der

smuttede forbi ham; rimeligvis antog han, at det var Møller, som kom ud, og fôr som et lyn bandende og skældende efter Gudrun ud i Mørket. Købmand L. brød sig ikke om Jon, men gik til stuedören, som han fandt åben,' da Gudrun havde haft et sådant hastværk, at hun havde glemt at lukke af efter sig. Købmanden lod som han var hjemme, og gik uden videre ind, han bankede på sovekammerdören og lukkede op, för han fik svar. Der stod vinglas på bordet, i sofaen sad Sigrid ligbleg, og foran hende knælede købmand Møller. Denne blev, som rimeligt er, forbløffet, da han så en fremmed komme ind, men købmand L. lod sig ikke bringe ud af fatning, han hilste Møller og sagde leende til ham på dansk: „Nu undrer det mig ikke længer, at du ikke har villet göre os selskab ved gildet i aften, men tag du dig i agt, at jeg ikke fortæller din kone om dig, når jeg træffer hende."

Møller samlede sig hurtigt, men besvarede købmand L.'s ord i vrede og sagde, at det viste kun ringe opdragelse således at liste sig ind i andre folks hus som en tyv for at overraske folk.

„Det faldt mig aldrig ind", svarede købmand L., „at du vilde optage, hvad jeg sagde i spøg, så ilde. Dog da du har stillet dig saaledes til denne sag, kan jeg sige dig, at det forekommer mig ikke at sömme sig vel for dig som gift mand at besnære en ærlig og uskyldig pige, som ikke kender din sande stilling; men forresten er det vist bedst at lade den sag falde. Men for Eder jomfru Sigrid! synes jeg det vilde passe sig bedre at gå ud og tale med Eders gamle ven Indride, som er kommen her og står udenfor, end at lytte til gifte mænds elskovstale."

Sigrid stod op i tavshed og gik hurtig ud, men købmanden blev tilbage og fortsatte ordvekslingen.

Da Sigrid trådte ud af forstuen, kom Indride løbende imod hende, og den gensidige overraskelse var så stor, at længe kunde ingen af dem få et ord frem; endelig udbrød Sigrid:

„Hvordan går det til, at jeg ser dig her, Indride! Gud ske lov at jeg nu traf dig, jeg tror, han har sendt dig til at hjælpe mig, han har altid stået mig bi, når jeg mest har trængt dertil; men sig mig dog, hvorfra er du kommen?“

„Jeg har været her på sønderlandet i vinter, siden jeg fik brevet fra dig i efteråret.“

„Hvilket brev! Jeg har aldrig sendt dig noget brev, og hvorledes skulde jeg vel turde vove at skrive dig til. Men jeg nægter ikke, at der var én gang, da jeg ønskede at du vilde tale med mig, men da har rimeligvis dine nærmeste holdt dig tilbage.“

„Du siger, at du aldrig har skrevet mig til. Sig mig da, Sigrid! hvorledes forholder det sig med dette brev?“ spurgte Indride, idet han rakte hende brevet.

„Det ved jeg ikke,“ svarede Sigrid, „men du kan tro mig, Indride! Jeg har aldrig skrevet en eneste linje til dig, eller set noget bogstav fra dig.“

Da Indride hørte dette, blev han først målløs af forbauselse, og det var, som han ikke kunde begribe, hvorledes dette hang sammen; derpå greb han Sigrids hånd og sagde:

„Jeg er overbevist om, kære Sigrid! at du ikke kan sige usandt for mig; og skønt jeg endnu ikke kan forklare mig, hvorledes det er gået til, at skæbnen bestandig har fjærnet os mere og mere fra hinanden,

har jeg dog aldrig kunnet tro, at du ikke oftere vilde se mig, således som der står dèr i brevet."

Sigrid greb da Indrides hånd uden at tale og fæstede sit blik på ham, tårerne trængte sig frem i hendes öjne, og ingen, som da havde set hende, havde kunnet misforstå, hvad hun ønskede at sige.

Indride så hende ind i öjnene og sagde:

„Kære Sigrid! Jeg ser nu, hvad du tænker, Gud ske lov at jeg er her i denne stund. Jeg ser, at dine følelser for mig nu er de samme som för. Og har slette mennesker lagt snarer for dig, hvori du skulde falde, da er jeg nu overbevist om, at Gud har åbnet dine öjne, så at du ser den fare, der truede dig."

„Det kan du være overbevist om," svarede Sigrid, „at i aften har jeg fået öjnene op for, hvilke planer der var lagte af dem, som vilde mig ilde; dog er det ikke mig selv at takke, men ham, som støtter den svage, at jeg har undgået faren. Dog lad det være nok herom. Vejen, som fører fra verdens larm og fristelser til fald og laster, er kort; Gud ske lov, at jeg havde lykke til at se, hvor jeg var stædt, da jeg var kommen på den; men mangler kraften til at stå imod strömmen, da er det også bedst at rive sig løs fra al denne stöjende uro; jeg vil bort herfra, og jeg håber, at du hjælper mig til at komme til østerlandet og ikke skilles ved mig för."

„Nej," sagde Indride, „Gud give, at jeg skulde aldrig skilles fra dig, förend døden adskiller os."

„Ja, Gud give det," svarede Sigrid, og disse ord stadfæstede de ved et varmt kys. Derefter begav Sigrid sig hjem, uden at tale om, hvad der havde tildraget sig, men Indride opsøgte købmand L. samme aften, og

de meddelte nu hinanden alt, hvad der havde gået for sig. Næste dag kom købmand L. til folkene, hvor Sigrid var i huset, betroede dem, hvorledes sagerne stod, og bad dem tillade, at Sigrid nu straks tog til ham, hvad disse med fornöjelse indvilligede i. Købmand Møller forsøgte aldrig senere at få Sigrid i tale, og ved hendes bortrejse fra Reykjavig var afskeden mellem Gudrun og hende kun kold.

Indride og Sigrid tilbragte i Havnefjord den del af vinteren, som var tilbage, men om foråret, såsnart vejene kunde befærdes, beredte de sig til at drage øster. Fra købmand L. tog Indride en hjærtelig afsked, han og Sigrid og Orm fulgtes alle tre ad, og vejen gik for sig uden videre tildragelser, indtil de en aften sent ankom til Indridahol, hvor man tog imod dem med åbne arme. På Hol hørte Sigrid og hendes broder, at deres moder for tre uger siden var bleven syg og var meget hårdt angreben. Orm red straks om aftenen over til Sigridartunge, men Sigrid var så træt efter rejsen, at hun ikke dristede sig til at tage med ham om aftenen, men bad ham sige, at hun agtede sig derhen tidlig næste morgen. Da Orm kom til Tunge, fandt han sin moder meget mat, men hun var ved fuld bevidsthed og glædede sig meget over sin sön Orms ankomst. Orm fortalte hende, hvad der havde tildraget sig mellem Indride og Sigrid om vinteren, og at de nu var komne øster. Ingveld spurgte straks, om hun ikke kunde håbe åt få dem at se, hvortil Orm svarede, at de havde bestemt at komme der næste dag. Tidlig næste formiddag så man også Indride og Sigrid komme ridende, og da Ingveld fik det at vide, bad hun den pige, som var hos hende og passede hende, at tage to

kister, som var der i værelset, og sætte dem foran sængen hos sig, derpå lod hun hende hjælpe sig höjere op i sængen, så at hun sad støttet til hovegærdet, og således afventede hun deres ankomst. Da Indride og Sigrid kom ind, gik de hen til sængen og kyssede Ingveld, men hun gav dem tegn til at sætte sig på kisterne, hvad de også gjorde. Det var, som om ingen af dem kunde finde ord straks; Sigrid så, at sygdommen havde medtaget hendes moder så meget, at hun neppe var til at kende og næsten ikke uden skind og ben; öjnene var matte, og hænderne magre og med fremtrædende årer. Sigrid betragtede sin moder en tid lang og klappede derpå hendes hånd, som hun havde strakt frem under sængeklæderne, idet hun sagde:

„Det er forfærdeligt at se, så du er falden af, kære moder!“

„Ak ja, mit barn! Det kan man let tænke sig, efter alt, hvad jeg har lidt, og Gud véd, hvor langt jeg nu har tilbage, men Gud være lovet, at jeg fik dig at se. Det kan jeg forsikre dig, kære Sigrid! det eneste ønske, som jeg havde tilbage her i verden, var at komme til at tale med dig för min død, og så, at Gud vilde göre det godt, som jeg havde forbrudt imod dig. Man tror det ikke, medens man er rask, men den tid kommer, når man mærker, at man ikke har andet tilbage end at stige ned i graven, at man ikke kan lade være at betragte det, som man har gjort; og vel er det, når Gud lader en beholde tilstrækkelig samling hertil. Da vilde man ønske, at mangt som er sket, var ugjort, og at man kunde skilles fra dette liv i fred med alle. Gud har nu opfyldt begge mine ønsker, og jeg skammer mig ikke ved at bede dig om tilgivelse

for, at jeg ikke har været dig så god en moder, som jeg burde."

Sigrid kunde for tårer intet svare, men böjede sig tiende ned over sin moders hånd og kyssede den. Ingveld tog igen til orde og sagde:

„Ræk din hånd ind under hovedpuden her, dèr finder du mine nögler, og luk siden min udskårne kiste op, du kender den." Sigrid gjorde, som hendes moder bad.

„Der i læddiken skal der være nogle breve, sammenbundne med et rødt bånd; deriblandt er brevet, som du sendte med Groa, men lad hende ikke undgælde for det, som er at tilskrive din moder."

„Hvis jeg kan, kære moder! skal jeg snarere göre hende godt end ondt; Gud har vendt alt til det bedste for os, og det er bedst nu at glemme dette," sagde Sigrid og kyssede igen sin moder."

„Ja," sagde Ingveld, „Guds vilje er det, som sker, men vi mennesker ser kun kort, og afmægtige er vore beslutninger."

Af denne samtale, der endnu fortsattes nogen tid, er det indlysende, hvilken forandring der var foregået med Ingveld. Han tilskyndede nu netop ivrigt til det, som hun för med alle midler havde forsøgt at modarbejde, og hun vilde ikke høre tale om andet, end at Indride og Sigrid straks lod lyse for sig. Heri föjede de sig også efter hende, omendskönt de havde bestemt at opsætte brylluppet til efteråret; men det blev ikke givet Ingveld at opleve dette, hun døde dagen för den, der var bestemt til höjtiden. Brylluppet måtte derfor udsættes noget, indtil Ingveld var jordet, og blev således en fest, hvor sorg og glæde blandede sig sammen.

Den påfølgende vinter tilbragte Indride og Sigrid på Hol, venlig behandlede der, og mellem ægtefolkene indbyrdes viste der sig at herske inderlig kærlighed. En gang ud på vinteren sagde Indride til sin kone:

„Jeg er af den mening, at det vilde være bedst for os at tænke på selv at føre hus. Det er vist nok, at vi her er hos gode forældre, men jeg tror dog, at det er rettest for enhver ung mand, som er i stand dertil, at skaffe sig en stilling, som kan være til gavn og hæder såvel for ham selv som for hans fædreland, og hvad kan da tænkes smukkere og fornøjeligere end at drive en gård:

Ti det er godt at eje og styre
sit eget bo, og handle vèl
med herrens gaver . . .

Lad os prøve det, og da kan vi håbe, at også om os må i en vis forstand ordene gælde: som man sår, skal man høste."

„Deri er jeg enig med dig, min kære!" sagde Sigrid og klappede sin mand på kinden, „men hvilken gård har du i sinde at overtage?"

„Mange vilde sige, at vi ikke behøvede at være i forlegenhed desangående, da vi ejer fire jorder, som alle ere gode," svarede Indride.

„De er ikke ledige for öjeblikket, og selv om så var, vilde jeg dog ikke råde dig til at tage nogen af dem; jeg har altid haft lyst til at blive her i egnen, men nu er her ingen gård ledig."

„Ja, så tager vi til Fagrehvamm," sagde Indride smilende.

„Hvor er den, min ven?" spurgte Sigrid. „Den gård véd jeg aldrig, at jeg har hørt nævne."

„Du skal snart få den at se, vi rider derhen en gang, når vinteren er forbi."

Mere vilde Indride ikke sige hende denne gang; men en gang om foråret, da sneen var smæltet i lierne og alle skråninger var grönne, lod Indride sadle to heste og bad sin kone göre sig i stand til at tage afsted: „Vi vil nu bese Fagrehvamm," sagde han. Sigrid pyntede sig, som om hun skulde i kirke, hendes mand smilede ved at se det, men sagde hende dog ikke mere om bestemmelsesstedet. De steg nu til hest, men da de var komne udenfor tunet, dèr hvor vejen ligger langs med tungærdet og fører ned i herredet, drejede Indride hesten ind på fårestier op i dalen. Dette forekom Sigrid besynderligt, men hun antog, at det var en spøg af Indride for at få hende med på en ridetur, da vejret var så godt. De red op i dalen, der nu var ganske grön og stod i sin fulde skønhed. Tilsidst kom de ind i en smuk lille dalsænkning, der skrånede ned fra de omgivende höjder, en såkaldet hvamm, beliggende yderst i Indridahols land. Sigrid havde aldrig været her för, men hun genkendte hurtig stedet, såsnart hendes blik faldt på landet hinsides åen. Der havde hun lige for sine öjne Elverhöj og lien, hvor hun i fordums dage havde vogtet hjorden. Midt i dalen steg Indride af hesten og løftede sin kone ned; dalen her indesluttedes af to lave græsklædte banker, der omgav den på de tre sider og beskyttede den imod alle vinde, kun imod sydøst var den åben. Neden for ligger flade sletter, der skråner svagt ned imod åen. Åens løb er her roligt, den er temlig bred og strömmen ikke stærk; ligefor havde man en græsgrön li, hvor to skummende bække gennem kløfter styrtede sig ned fra fjældkanten

for længere nede i lien at forene sig efter at have dannet og omsluttet en lille såkaldet tunge. Midt gennem dalsænkningen løber en bæk, som har sit udspring under en stor klippeblok i lien ovenfor, men langs bækken og op fra selve dalbunden strækkar sig smådale, bevoksede med blåbærris, enebær og pilebuske. Dalen selv er aldeles jævn med undtagelse af en lille banke eller höj midt i dalen på höjre side af bækken; den er så stor, at man med lethed dèr kunde indrette et tun, der kunde give tilstrækkeligt hø til ti eller flere køer. Græsset i dalen var, således som det altid er tilfældet på tör grund, når røgt og gødning mangler, kun lavt, men omkring stenene, og hist og her, hvor fårene plejede at ligge, stod tætte og smukke græspletter, grönne som smaragd, som viste, hvilken frugtbarhed der lå skjult i jorden.

Vejret var smukt og dalen rigtig lun, så det var intet under, at naturens mildhed og skönhed måtte gribe enhver, der havde öje og følelse for sligt.

Indride vendte sig til sin kone og sagde:

„Jeg ser, at du føler dig vel her, min kære! Tror du ikke, at gud har bestemt denne dal til, at en eller anden skulde opslå sin bolig i den og opdyrke grunden dèr til tun? Dette er nu Fagrehvamm, som jeg har talt til dig om, og her og intet andet sted ønsker jeg at bo. Se, her i höjen ses tomten af huset, jeg byggede som dreng; nu må man til at genopføre og udvide det, så der bliver plads til os begge, ti nu skiller åen os ikke længer.“

„Nej, min elskede!“ svarede Sigrid, kastede sig i sin mands favn og lagde begge hænderne om hans hals,

„lad os takke gud for at han har ladet vore ungdomsønsker opfyldes.“

Efter endnu nogen tid at have moret sig med at bese landet i og omkring dalen, red ægtefolkene hjem, og Indride fortalte nu sin kone udførligere om sit forehavende at opføre en gård dèr i dalen, og at hans fader havde givet ham land deromkring; der blev dog tilstrækkeligt tilbage for Indridahol. Denne plan bifaldt Sigrid, og straks samme forår lod Indride gårdens bygning påbegynde og satte mange folk i arbejde hermed. Selv tilhuggede han alt tömmeret; men for så snart som muligt at få tunet opdyrket og for at skaffe sig gødning til næste forår, fik han af sin fader lov til at have sæter i Fagrehvamm om sommeren og gødede tunpladsen ved at have flyttelige fårefolde; desuden lod han for at samle sig gødning køerne ligge inde om natten.

Da efteråret kom, havde Indride fået de fleste bygninger opført, men dog flyttede han og hans kone ikke straks dertil, men havde om vinteren nogle folk dèr og alle de kreaturer, som de ejede; først næste forår flyttede Indride med alt sit fra Tunge, og da var også gårdens bygning fuldstændig tilendebragt.

De to første år, som Indride og Sigrid tilbragte i Fagrehvamm, kunde de ikke have mere end to køer, af får havde de derimod en mængde. Indride bestræbte sig især for at få tunet vel opdyrket, og det lykkedes ham også lidt efter lidt; de, som har besøgt Fagrehvamm, siger, at der er et af de smukkeste tun, man kan se, og at det er öjensynligt af alt, både i og udenfor huset i Fagrehvamm, at der her bor en velstående og ordentlig mand. Ønskeligt var det, at mangen

en vilde følge Indrides og vore forfædres eksempel, at besætte landet og opslå sine bopæle dèr, hvor der end er ubebygget land på Island, og vist er det, at end er der mangen smuk plet udyrket dèr, som Gud har bestemt til gavn og velsignelse for folk.

I anden udgave af „piltur og stúlka“, som udkom 1867, havde forfatteren i slutningen af bogen indskudt et længere tillæg, indeholdende en skildring af det huslige liv på Burfell, hvor Gudmund er bleven gift med en ødsel og uordentlig købmandsdatter fra en af handelspladserne i nærheden, gården omkalfatret og gamle Bård drevet ud i forrådshuset, samt af Indrides og Sigrids bryllup, hvor blandt andre Gudmund med kone og Groa er tilstede, men da skildringen er temlig overdreven, og det indskudte desuden ikke naturlig hører med i fortællingen, ligesom det heller aldrig har vundet bifald hos forfatterens landsmænd, medtages det ikke i denne oversættelse.